

24578

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**İLKOKULLARDA BEDEN EĞİTİMİ
PROGRAMININ GELİŞTİRİLMESİ
"ALT ÖZEL SINIFLARDAKİ EĞİTİLEBİLİR
GERİ ZEKALİ ÖĞRENCİLERİN PROGRAMLARI"**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ DANIŞMANI

Doç. Dr. S. SAVAŞ BÜYÜKKARAGÖZ

HAZIRLAYAN

Ahmet SANIOĞLU

T. C.
Yükseköğretim Kurulu
Dokümanlar Kurulu

KONYA - 1992

ÖNSÖZ

Özellikle son yarım asırda, geri zekâlı çocukların eğitilerek kendi kendilerine yeterli hale getirilmesi ve topluma kazandırılması gereği duyulmuş ve bu konudaki araştırmalara hız verilmiştir.

Bu araştırmalar ışığında, özellikle geri zekâlı çocuklara sağlanan eğitimin ayrılmaz bir parçası olan beden eğitiminin, bu çocukların gelişimleri üzerindeki rolü bakımından büyük bir önem arzettiği görülmüştür.

Bu araştırmada da, Türkiye'deki alt özel sınıflardaki eğitilebilir geri zekâlı çocuklara, hangi şartlarda ve ortamda, nasıl bir programa ve kimlerle eğitim verildiği ortaya konulmaya çalışılarak, mevcut programa katkılarla, eğitilebilir geri zekâlı çocuklar için yeni bir beden eğitim programı geliştirilmeye çalışılmıştır. Bu programın, uygulamaların daha verimli kılınmasında, gerekli önlemlerin alınabilmesi yönünden yararlı olacağı ümit edilmektedir.

Bu araştırmada, yoğun çalışmalarından fedakârlık ederek, araştırmanın her aşamasında yardımlarını esirgemeyen danışman hocam Doç.Dr. S.Savaş BÜYÜKKARAGÖZ'e, yapıcı eleştiri ve katkıları ile yardımcı olan öğretim görevlisi Ali Niyazi İNAL'a, istatistikî çalışmalarda yardımcı olan Yrd.Doç.Dr. Hasan BACANLI ve Yrd.Doç.Dr. Halil ARDAHAN'a, çalışmalarım süresince maddi ve manevi her türlü yardımı benden esirgemeyen eşim Psikolog Gönül SANIOĞLU'na sonsuz teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Ahmet SANIOĞLU
Şubat, 1992

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖNSÖZ	I
İçindekiler	II
Çizelgeler	III
Tablolar	IV
BÖLÜM	
I- GİRİŞ	1
Literatür Bilgi	2
Dünyada ve Türkiye'de Geri Zekalı Çocukların Beden Eğitimi Tarihi ve Gelişimine Bakış	17
Araştırmanın Amacı	33
Araştırmanın önemi	35
Varsayımlar	36
Sınırlılıklar	36
Tanımlar ve Kısaltmalar	37
II- YÖNTEM	38
Araştırmanın Modeli	38
Evren	38
Örneklem	38
Örneklem Listesi	39
Veri Toplama Aracı	40
Verilerin Toplanması ve Analizi	41
III- BULGULAR VE YORUM	43
IV- SONUÇ VE ÖNERİLER	92
Sonuçlar	92
Öneriler	97
Programın Modeli	98
V- ÖZET	110
VI- ZUSAMMENFASSUNG	111
EKLER	112
DİPNOTLAR	126
ÖZGEÇMİŞ	131

ÇİZELGELER

Çizelge	Sayfa
1- Geri Zekâlılığın Zekâ Bölümlerine Göre Sınıflandırılması	11
2- Geri Zekâlıların Gelişim Özellikleri (G. S. Sarason, R. Barbara Sarason)	12
3- Geri Zekâlıların Gelişim Özellikleri (Doğan Çağlar)	13
4- Normal ve Çift Öğretim Yapan Temel Eğitim Okullarında Birinci Kademe Alt özel Sınıfların Haftalık Ders Sayılarını Gösterir Çizelge	22
5- Eğitilebilir Çocuklar İlkokulları ile Normal İlkokullar Bünyesindeki Alt özel Sınıflar Haftalık Ders Dağıtım Çizelgesi	23
6- İsveç'te Eğitilebilir Geri Zekâlı Çocuklar İçin Haftalık Ders Saati Sayıları Çizelgesi	24
7- Eğitilebilir Geri Zekâlı Çocuklar İçin Haftalık Ders Dağıtım Çizelgesi Taslağı	25

TABLOLAR

Tablo	Sayfa
1- Anketlerin Geri Dönüş Durumu (öğretmenler)	39
2- Anketlerin Geri Dönüş Durumu (Rehber öğretmenler ...	40
3- öğretmenlerin Eğitilebilir Geri Zekâlı öğrencilerle Çalışma Sürelerine Göre Dağılımı	44
4- öğretmenlerin Mezun Oldukları Okullara Göre Dağılımı	44
5- öğretmenlerin Hizmet İçi Kurslara Katılım Durumu	45
6- Hizmet İçi Eğitim Kursuna Katılan öğretmenlerin Kursu Katılım Süreleri	46
7- Hizmet İçi Eğitim Kursuna Katılan öğretmenlerin Psikomotor özellikli Eğitim Alıp Almadıkları	47
8- Rehber öğretmenlerin Mezun Oldukları Okulları Göre Dağılımı	48
9- Rehber öğretmenlerin Hizmet Yıllarına Göre Dağılımı	49
10- Rehber öğretmenlerin Mezun Oldukları Okullarda Geri Zekâlı Çocukların Eğitimleri ile ilgili Ders Alma Durumlarına Göre Dağılımı	49
11- Rehber öğretmenlerin Mezun Oldukları Okullarda Psikomotor ve Beden Eğitimi ile ilgili Ders Alma Durumlarına Göre Dağılımı	50
12- Çalışmaların Akademik Başarıya Etkisi	51
13- Çalışmaların Zekâ Gelişimine Etkisi	52
14- Çalışmalarda Sürenin Durumu	53
15- Çalışma Süresinin Düzenlenmesi Durumu	54
16- Çalışmalarda Araç Gereç ve Ortam	54
17- Programın Durumu	55
18- Maddi Finansman	56
19- Alandaki Kaynakların Temini	56
20- Alandaki Kaynakların Durumu	57

Tablo	Sayfa
21- Eğitimde öğretmenlerin Durumu	58
22- Yetişmiş Beden Eğitimi öğretmeni ihtiyacı	58
23- Psikomotor Gelişim ölçeğinin Varlığı	59
24- Genel Sağlık Durumunun ölçümü	60
25- Çocukların Giyimleri	61
26- Çocukların Temizliği	62
27- Terli İken Su İçmeleri	63
28- Enerjilerinin Yönlendirilmesi	64
29- Öğrencilerin Spora Karşı Heveslendirilmeleri	65
30- Beden Eğitimi Faaliyetlerinde Grup Çalışmalarına Katılımları	66
31- Müzikle Ritmik Çalışmalar	67
32- Farklı Tempolu Koşular	68
33- Uygun Oyun Seçimi	69
34- Sağa ve Sola Dönüş Kavramlarının öğretilmesi	70
35- Çift, Tek ve Karışık Yönlü Hareketlerin Uygulanması	71
36- Oyunların Kurallara Göre Oynanması	72
37- Grupla Gezilere Katılım	73
38- Grup Oyunları Düzenlenmesi	74
39- Farklı öğrencilere Farklı Hareketlerin Yaptırılması	75
40- Fiziki Yapılarını öğrenme ile ilgili Çalışmalar	76
41- Hareketlerde izlenen Yol	77
42- Hareketlerin Yaptırılmasında önce Büyük Sonra Küçük Organların Çalıştırılması	78
43- Denge Çalışmalarının Yapılması	79

Tablo	Sayfa
44- Denge Çalışmalarında Araç Gereç Durumu	80
45- Yürüyüş Çalışmaları	82
46- Engelli Yürüyüş Çalışmaları	83
47- Geri Geri Yürüyüş Çalışmaları	84
48- Yan Yan Yürüme Çalışmaları	85
49- Topuk Üzerinde Sığrayarak Yürüme	86
50- Omuz Hareketleri	87
51- Dirsek Hareketleri	88
52- Bilek Hareketleri	89
53- El ve Parmak Hareketleri	90
54- Psikomotor Hareketler İçinde Alet Kullanımı	91

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bilindiği gibi ilkökul, çocuğa, karşılanması gereken beden, ruh ve toplumla ilgili bir takım ihtiyaçları geliştirecek çeşitli özellikleri bulunan bir varlık olduğunu kavratmayı; çocuğu kişilik sahibi iyi bir yurttaş olarak yetiştirmeyi amaç bilir. Buna göre ilkökulda beden eğitimi görmüş insan;

i) Sağlığını koruyucu temel bilgileri benimseyip gerekli sağlık ve temizlik alışkanlıklarını kazanabilmelidir.

ii) Hastalıklardan korunmayı öğrenebilmeli, sağlık önlemlerini alabilmelidir.

iii) Günlük işlerini ve yaşayışını en verimli şekilde yürütmesine imkân verecek, kuvvet, çeviklik, elastikiyet, çabukluk ve dayanıklılık özelliklerine sahip olabilmelidir.

İlkökul öğrencisi, özellikle, eğitilebilir geri zekâlı bir öğrenci, beden eğitimi ile ilgili faaliyetlerin temel becerilerini elde ederken, günlük hayatın gerektirdiği, yürüme, koşma, atlama, sekme vb. gibi beceriler ile tutma, sıçrama vb. gibi sportif faaliyetlere hazırlayıcı becerileri kazanabilmelidir. Bu becerilerin geliştirilebilmesi de iyi bir program ile mümkün olabilir.

İşte, bu araştırma ile, ilkökulların alt özel sınıfları "Beden Eğitimi" programlarının, alt özel sınıf öğretmenleri ile rehber öğretmenlerin görüşlerinden faydalanılarak geliştirilmesi düşünülmüştür.

Bu araştırmanın giriş bölümünde, araştırmanın problemi, amacı, önemi, varsayımları, sınırlılıkları izah edilmiş ve araştırmada kullanılan tanımlar ve kısaltmalar yer almıştır.

Literatür Bilgi

Her canlı organizmada kendi hayat tarzına özgü faaliyetleri yürütebilecek biçimde kurulmuş bir biyolojik yapı vardır.

Çocuğun biyolojik yapısında yer alan faaliyetler arasında zihnin işleyişi de vardır. Normal çocuk, biyolojik bakımdan ileride öğrenen bir organizma olacak biçimde donatılmıştır. Bağlangıçta daha çok, tek tek olaylara getirdiği refleksler yoluyla tepki gösterdiğini görüyoruz. Sonradan gelişim süreci boyunca bu refleks tepkiler yerlerini beyin kabuğunun denetimindeki tepkilere bırakmaktadır (1).

Bireyler, fiziki özelliklerinde olduğu gibi, zihni özellikleri bakımından da farklı özelliklerle donatılmışlardır. Bazı insanlar zekâca diğerlerinden geridirler. Merkezi sinir sisteminin gelişimini etkileyen faktörler geri zekâlılığın da başlıca sebeplerini oluşturan faktörlerdendir.

İnsanlarda merkezi sinir sisteminin gelişmesini etkileyen faktörler arasında en başta gelenleri:

I- Kalıtımla ilgili sebepler

II- Organik faktörlere bağlı sebepler

III- Sosyal, kültürel ve ekonomik faktörlere bağlı sebeplerdir (2).

Şimdi bu faktörleri ele alalım:

I- Kalıtımla ilgili Sebepler

Zekâ, genetik faktörlerle değişik şekillerde etkilenbilir. Çeşitli zekâ gerilikleri, zayıf genlerin bir araya gelmesiyle ortaya çıkmakta ve sitoplazmanın (kromozomların yerleştiği çekirdeği çeviren madde) anormalliklerinin bunlara sebep

olduğu kanısına varılmaktadır (3).

Ana, baba veya her ikisinde bulunan geri zekâlılık eğer sonradan olma değilse Mendel kanunlarına göre geri zekâlılığa sebep olarak görülmektedir. Kısaca özetlemek gerekirse kalıtım büyük kısmı ile geri zekâlılığa sebep olan kalıtsal köklü metabolizma bozuklukları, iç salgı bezleri bozuklukları, hastalıklar ve yapısal anormallikler yolu ile geriliğe sebep olmaktadır.

Kalıtsal kökten gelen geri zekâlılığı aşağıdaki şekilde sıralayabiliriz:

1- Mongoloizm: Mongoloizmin genetik-kalıtsal kökten geldiği, ya kromozomlardaki sayı fazlalığı yahut da koromozomların bozukluğundan ileri geldiği ispatlanmıştır. Mongoloizmin bütün eşitleri kalıtsaldır. Çeşitli seviyelerde geri zekâlılığa sebep olmaktadır (5).

2- Fenilketonr: (Phylketonuria-PKU): Fenilketonrizinde en fazla inceleme yapılan ve en iyi bilinen aminoasit metabolizma bozukluğudur. Hastalık otozomal resesif (gizli ve çekinik) taşınmakta ve yaklaşık 1/14000 sıklıkla görülmektedir. Çocukların çoğunda ağır zekâ geriliği ortaya çıkar (6).

3- Maple Syrup (Idrar Hastalığı): Otozomal resesif geçen kalıtımla ilgili bir bozukluktur (7). Geri zekâlılığa sebep olmaktadır (8).

4- Galaktozemi: Otozomal resesif geçiş gösteren bu hastalıkta galaktoz-1-fosfat Uridiltransferaz aktivitesi eksiktir. Fizik ve zekâ gelişiminde gecikme ilk bulgular olabilir (9). Tedavi ne kadar erken başlarsa zihin gelişimindeki etkisi o nisbette az olmaktadır (10).

5- Kretenizm: İyodun yeterince alınmadığı bölgelerde doğan çocuklarda, guatrılı veya guatırsız hipotroidiye rastlanır (% 16 oranında). Nadiren endemik guatr bölgelerinde, hipotroidi belirtileri olmayan, klinik tablonun, zekâ geriliği, sağırılık ve nörolojik bozukluklardan oluştuğu olgularına rastlanır (nörolojik kretenizm). Bu klinik tablonun ailede birkaç kuşakta iyod eksikliği sonucu geliştiği düşünülür. Endemik kretenizm etiyolojisinde iyod eksikliği yanısıra kalıtımla ilgili faktörlerin rolü üzerinde de durulmaktadır (11).

6- Hidrosefali: Doğumsal ve erken süt çocukluğu döneminde oluşan hidrosefalide baş daima büyüktür. Fetal dönemde gelişen ağır hidrosefali, doğum güçlüklerine neden olur. Daha hafif vakalarda baş normaldir, giderek büyür (12).

Hidrosefallerde beyin zarı ile kafatası arasında bulunan Cerebro-Spinal denilen sıvı artar. Sıvı artınca beyne yapılan basınç fazlalaşır, beyin gelişimini engeller ve fonksiyonların bozulmasına sebep olur. Bunun sonucu olarak da etkileme derecesi ile oranlı bir zekâ geriliğine sebep olmaktadır (13).

7- Mikrocefali: Kafası vücuda oranla çok küçük olan kişilere "Mikrocefal" denilir. Sebepleri kesin olarak bilinmemekle beraber kalıtımla ilgili yönü olduğu söylenmektedir (14).

8-Sinir Tümörleri: Düzensiz, dominant kalıtımla ilgili bir özelliktir. Her seviyede geri zekâlılığa sebep olmaktadır (15).

9- Anencephalus: Resesif kalıtımla ilgili bir özellik olarak geçmektedir (16).

10- Gargoylism ve Oligencephaly: Resesif bir özellik olarak geçmektedir (17).

II- Organik Faktörlere Bağlı Sebepler

1- Vücut Biyokimyasında veya Metabolizmasındaki Bozukluklara Bağlı Sebepler

Kalıtım, beslenme, iklim şartları ve bilinmeyen faktörlerin etkisi ile vücut biyokimyasında ve metabolizmasında bozukluklar olmaktadır. Bu bozukluklar birçok özürler yanında gelişimin her devresinde zihni gelişimin merkezi olan merkezi sinir sisteminin de gelişimini etkilemektedir (18).

Aşağıda özetlenecek bu nedenlerin bir kısmı kalıtımla ilgili nedenler açıklanırken özetlenmişti. Bu nedenlerin başlıcaları:

a) Fenilketonüri: (Pheylketonuria-PKU)

b) Maple Syrup Urine (İdrar Hastalığı)

c) Galaktozemi

d) Kretenizm

e) Organik Asit İdrar Hastalığı: Dışarı atılan idrarda organik ve aminoasit miktarının fazlalığı şeklinde görülen bir bozukluktur. Ağır derecede geri zekâlılığa neden olduğu Lowe, Terren ve MacLachan tarafından ortaya çıkarılmıştır (19).

f) Rh-Faktör-Erythroblastosis-Kan Uyumsuzluğu: İnsanların % 85'i Rh(+), % 15'i Rh(-)'tir. Çocuğun Rh(+) olan kanının Rh(-) anne kanına karışmasıyla annede anti Rh antikorlar yapılır (20).

g) Hyroxprolinemia, Histidinemia, Hyperglycinemia gibi hastalıklarda kanda amina asid toplanmasına sebep olarak geri zekâlılığın oluşmasını artırmaktadır (21).

h) Citrullinuria, Homocysturia ve Oasthouse, İdrar Hastalıkları: Bu hastalıklarda, idrarda türlü aminoasid çeşitleri

fazla olarak ihtiva edilmektedir. Bu haller ve vakalar geri zekâlılığa neden olmaktadır (22).

1) Spastik Spinal Paralizi: Hastalık her yaşta başlayabilir. Ataxia'nın yanında spastik yürüme ve zekâ geriliği de görülür (23).

2- Bulaşıcı ve Ateşli Hastalıklara Bağlı Sebepler:

Yapılan incelemeler, gerek gebe iken annenin, gerekse çocuğun geçirdiği bazı ateşli ve bulaşıcı hastalıkların, doğumdan önce ve doğumdan sonra, hastalığın şiddet ve etkilenme derecesi ile oranlı olarak geri zekâlılığa sebep olduğunu ortaya çıkarmıştır (24).

Bunlar, Rubella-Alman Kızamıkçığı, Kızamık, Çiçek ve Su Çiçeği, Felç-Çocuk Felci (Polio), Tüberküloz, Frengi, Menenjit ve Beyin iltihabı Hastalıkları, şiddetli nezle ve yüksek ateşli gripal hastalıklardır (25).

3- Annenin Gebelik Hayatına Bağlı Sebepler:

Fetüsün iyi gelişmesi, gebelik süresince annenin bakımı ve enfeksiyonlardan korunması ile büyük ilişki gösterir (26).

Gebelikte herhangi bir ilacın çok gerekli olmadıkça kullanılmaması gerektiği, birçok ilacın embriyo ve fetüsün gelişmesinde zararlı etkileri olduğu bilinmektedir. Annenin alkol alması, uygun şekilde beslenmemesi de bebeğin gelişimini olumsuz yönde etkileyebilmektedir.

Alkol alan gebe kadınların plazma çinko düzeyleri alkol almayanlardan daha düşük bulunmuştur. Alkol alan annelerin bebeklerinde alkol sendromu gözlenmiştir. Bu çocukların plazma

çinko düzeyleri, kontrollere göre düşük, idrarla çinko atılmaları ise yüksek bulunmuştur. Buna neden olarak alkolün metabolizmasında çinkonun gerekliliği gösterilmiştir. Çinko yetersizliği ile birlikte alkol alımının zigotun gelişimi için çok daha tehlikeli olacağı sonucuna varılmıştır (27).

Protein, kalori eksikliği, gebeliğin son üç ayı ve doğum sonrası hayatın ilk altı ayında beyin fonksiyonları üzerinde etkisini gösterir (28).

Ayrıca, bazı elementlerin, fetüsün gelişiminde ve zekâ özürlerinin oluşumunda çok önemli rolleri olduğu da tesbit edilmiştir.

Eser elementlerin çeşitli şekillerde beyin fonksiyonunu etkilediği bilinmektedir. Olumsuz etkileyen elementlerin başında kurşun gelir. Süt dışında kurşun miktarı fazla olan çocukların zekâ puanları düşük bulunmuştur. İyod yetersizliği, doğum öncesi dönemde beyin gelişimi ve olgunlaşmasını olumsuz etkileyerek mental yetersizlik olarak belirlenen kretenizme neden olur (29).

Yaşamak için temel besin ögesi olan çinkonun, kalıtımın açıklanmasında rolü olduğu labaratuvar hayvanları, mikroorganizmalar ve insan üzerindeki araştırmalarla belirtmiştir. Son çalışmalarda, düşük plazma çinko düzeyi olan gebe kadınlardan doğan çocuklar arasında, sağlıksız olanların oranının fazla olduğu görülmüştür. Deney hayvanları üzerindeki araştırmalar çinko yetersizliğinin beyin gelişimini ve daha sonraki yıllarda zihni faaliyetlerde geriliğe neden olduğunu göstermiştir. Bu deneyler, çinko yetersizliğinin beynin hızlı büyüme döneminde morfolojik bozukluklara yol açtığını işaretlemektedir. Gebe kadınların ve

ilk 3 yaş çocuğunun beslenmesinde diğer besin öğeleri kadar çinko yönünden beslenmeye önem verilmelidir (30).

Gebelik ve emzicilik durumunda kadının besin ihtiyaçları artar. Bu artış karşılanamadığında kadının vücudundaki besin depoları boşalmaya başlar (31). İnsan yavrusunda beyin gelişimi vücut gelişimine oranla daha hızlıdır. $\frac{2}{3}$ doğumdan önce, $\frac{1}{3}$ doğumdan sonra 4-5 yıl içinde gelişir. Bu gelişme devresinde merkezi sinir sisteminde özellikle protein ve myelin sentezi artar. Beynin geliştiği kritik devre boyunca besin öğelerinden bir veya birkaçının yetersiz tüketilmesi insan ve hayvan beyinlerinde organik değişikliğe yol açmaktadır. Bunların başında gelen bulgu bu tür kişilerde baş çevresinin normalden küçük olmasıdır. Ayrıca beyin ağırlıklarında bazı maddelerin az olması da zekâ geriliğine neden olmaktadır (32).

Gebelik süresince annenin röntgen ışınlarından korunması, uygun bir şekilde dinlenmesi, aşırı duygusal yaşantılardan kaçınması gerekmektedir. Gebelikte toxoplasmosis geçirilmesi de zekâ geriliklerine neden olabilmektedir.

Toxoplasmosis bulaşıcı bir hastalıktır. Toxoplasmosis, uzun zaman mikrosefalloz, kafatasının iç cidarlarında kireçlenmenin eşlik ettiği, geri zekâlılığın nedeni olarak bilinmektedir (33).

Birçok araştırma, beyin harabiyetlerinin, doğumdan önce veya doğum anında kanda toksin artmasından (gebelik toxemisi) gebelikteki kanamalar ve oksijen yetersizliğinden (anoxia) ve buna benzer durumlardan hasil olabileceğini göstermiştir (34).

4- Erken Veya Geç Ve Güç Doğumlar

Oksijen yetersizliği ile sonuçlanan bu tür doğumlar beynin hasar görmesine ve dolayısıyla zekâ geriliklerine sebep olabilmektedir.

5- Çocuğun Doğumdan Sonra Geçirdiği Ateşli ve Bulaşıcı Hastalıklar

Çiçek, kızamık, difteri, kabakulak, menenjit, tifo, tifüs, çocuk felci, şiddetli gripal hastalıklar ve benzeri yüksek ateşli ve bulaşıcı hastalıklar bazen beyin ve merkezi sinir sistemi ve fonksiyonlarında bazı bozukluklar görülmekte ve geri zekâlılığa sebep olmaktadır (35).

III- Sosyal, Kültürel ve Ekonomik Faktörlere Bağlı Sebepler

Daha önce anne rahminde döllenmiş yumurtanın normal olarak gelişmesi, onu sarmalayan çevre şartlarına bağlıdır. Çevresi ne kadar mükemmel olursa fetüsün gelişimi o nisbette mükemmel olur. Annenin bu gelişim imkânlarını sağlaması sosyal ve ekonomik durumla ilgilidir. Doğumdan sonra çocuğun hem bedenen, hem zihnen gelişimini uygun çevre destekler. Çocuğun kalıtımla getirdiği yetenekleri geliştirmeye hizmet eder. Bu da çocuğun ailesinin sosyal, ekonomik ve eğitim seviyesiyle ilgilidir (36).

Gelişim organizmada iç ve dış etkenler sonucu birbirine bağlı ve düzenli bir biçimde ortaya çıkan ilerleyici bir dizi değişiklik olarak tanımlanır. Büyümeden ayrı olarak gelişme, yani beliren yetenekler ve davranış örüntüsü ile gerçekleşir. Bu tanımdan anlaşılacağı gibi gelişimin göstergesi davranıştır. Organizma değişik yönlerde ve ayrı hızda gelişiyor görünse de be-

lirlenen davranış ve yetenekler arasında sıkı ilişki vardır. Meselâ, beden gelişimi, zihinsel, toplumsal ve ruhsal gelişim arasında belli bir ilişki vardır.

Gelişim hızı her gelişme basamağında değişiktir; iniş çıkışlar da gösterebilir. Gelişim, yeteneklerin birbirine eklenmesiyle değil, eski yeteneklerin yoğrulup yeni bir birleşime (sentez) ulaşmasıyla gerçekleşir (37).

Faaliyete geçmek için gereken yeni görev ve kaabileyetler büyümeyle sağlanır, olgunlaşma süreciyle de yerleşirler. Büyüme dürtüsü organizmanın içinde saklıdır (38).

Olgunlaşma, bir organın fonksiyona hazır oluşudur ve olgunlaşma ile türe özgü kaabileyetler ortaya çıkar. Olgunlaşmada öğrenmenin etkisi yoktur. Öğrenme, bir davranış değişikliğidir ve çeşitli deneyimler ile öğrenilen davranış konusunda çevrenin uyarımlarını kapsar. Meselâ, insanoğlunda yürüme ve konuşma kaabileyetleri doğuştan bir gizil güç olarak vardır. Bunlar belli bir sürede öğrenmenin katkısı olmaksızın belirirler (39).

Psikomotor gelişimin, kesin ve düzenli bir sıra izlemekle birlikte genellikle, yeni doğan bebeğin bir süre sonra başını tutması, dönmesi, oturması, emeklemesi, yürümesi gibi bir sıra izlediği bilinmektedir.

Psikomotor gelişim açısından, yürümeye başlayan çocuk sırasıyla yeni beceriler edinmeye başlar. Koşma, tırmanma, merdiven çıkıp inme, ziplama, atlama ve bisiklete binme gibi (40).

Kas gücü, gerek kızlarda, gerekse erkek çocuklarda 6-12 yaşları arasında iki katına ulaşır. Kasların gelişmeleri ve kontrollerininin daha düzenli bir şekle girmeleri dolayısıyla

üçüncü çocuklukta, gerek erkek, gerekse kız çocuklar, kesme, yazı yazma, resim yapma, dikiş dikme, müzik aletlerini çalmak gibi işlerde ve el becerikliliği isteyen mekanik faaliyetlerde başarı gösterirler (41).

Psikomotor gelişme zihni gelişme için de önemli bir adımdır (42). Meselâ, elin yakalama ve kavrama kabiliyetindeki gelişme zihni gelişme için de önemli bir adımdır. Yakalama-kavrama yalnız bir kas hareketi değil, duyu-motor (5 duyu hareket) denetiminin bir işlevi ve duyularının değerlendirilmesinin temel amacıdır (43).

Psikomotor gelişim normal çocuklarda böyle bir sıra izlerken geri zekâlı çocuklarda zekâ geriliklerine göre değişen bir şekilde seyrederek ve normalere göre bir gerilik görülür. Psikomotor gelişimlerine ilişkin çizelgeleri vermeden önce geri zekâlı çocukların (M.E.G.S.B) tarafından sınıflandırılması konusundaki çizelge aşağıya alınmıştır (44).

Çizelge - 1

Geri Zekâlılığın Zekâ Bölümlerine Göre Sınıflandırılması

Gerilik Derecesi ve Adı	Zekâ Bölümü
Bakıma Muhtaç Olanlar	0-24
Öğretilebilirler	25-44
Eğitilebilirler	45-75
Ağır Öğrenenler	75-90

Alan uzmanlarınca belirlenen geri zekâlılığın gelişim özellikleri ise aşağıdaki çizelge 2 ve 3'de görülmektedir.

Çizelge - 2
Geri Zekâlıların Gelişim Özellikleri (45)

Geri Zekâlılığın Derecesi	Okul öncesi (0-5 Yaş) Olgunlaşma ve Gelişim	Okul (6-20 Yaş) Eğitim, öğrenim	Yetişkin 21 Yaş ve üstündeki Yeterlik
Derin	Algısal motor alanlarda çok az bir kapasite kurum bakımına ihtiyaç gösterirler.	Motor gelişimde ilerleme olabilir, kendi başkımı konusunda çok az da olsa birşeyler yapabilirler.	Az bir motor konuşma gelişimi, çok sınırlı bir öz bakımı başarabilir, kurum bakımına ihtiyaç gösterirler.
Ağır (Ciddi)	Zayıf motor gelişim, konuşma minimal düzeyde, kendi bakımını konusunda az eğitilebilir, iletişim yetenekleri çok az yada hiç yoktur.	Konuşmayı ve iletişim kurmayı öğrenirler, sistematik bir alışkanlık kazanma eğitiminden yararlanabilirler.	Tam bir izleme ile kendi kendini idare edebilirler, Kontrollü bir çevrede kendi kendini koruyabilirler.
Öğretilebilir (Orta)	Konuşmayı ve iletişim kurmayı öğrenebilirler. Sosyal olayların çok az farkına varabilir, motor gelişimleri zayıftır. Sınırlı bir yardımla kendini idare edebilirler.	Sosyal, mesleki yeteneklerini eğitimle geliştirebilirler. Akademik konularda ikinci sınıf düzeyini aşmaları pek mümkün değildir.	Yetenek gerektirmeyen yada çok az gerektiren konularda kontrollü bir çevrede başarılı olabilirler. Sosyal yada ekonomik stres altında olduğunda gözlenmesi ve rehberlik edilmesi gerekir.
Eğitilebilir (Orta)	Sosyal ve iletişimsel yeteneklerini geliştirebilirler. Algısal motor alanlardaki gelişimlilikleri çok azdır. İleri yaşlara kadar normallerden pek ayırt edilemezler.	Akademik yeteneklerini yaklaşık altıncı sınıfa kadar geliştirebilirler. Sosyal uyum için rehberlik gerekir.	Sosyal ve mesleki yeteneklerini kendilerini destekleyecek düzeyde başarabilirler. Sosyal ve ekonomik stres altında yardıma ihtiyaç duyarlar.

Çizelge - 3

Geri Zekâlıların Gelişim Özellikleri (46)

Zekâ Bölümü (Z.B) I-Q)	Gerilik Derecesine Göre	Okul öncesi Yaşı	Devreler Okul Yaşı	Yetişkin Çağ
Gerilik Derecesi Verilen Ad. (İngilizce)	(Türkçe)	0-5 Yaş Olgunluk ve Gelişim	6-20 Yaş Eğitim ve öğretim	21 Yaş ve Sosyal ve Mesleki Uy- gunluk
0-19 Profound Idiot Totally Dependent	Çok ileri ağır dere- cede Geri Zekâlılık Tamamen Bağımlı	Çok mahdut derecede bü- yük kaba ha- reki (kol bacak) alan- larda fonk- siyon geli- şimi görü- lür. özel hastane ih- timamı is- ter.	Bazı hare- ki gelişim gösterir. Çok sınır- lı derece- de kendine yardım eğitimine cevap vere- bilir.	Kendine yar- dımda bazı hareki ve konuşma ge- lişimi görü- lür. Devamlı hastane ihti- mamı ister.
21-35 Severe Imbecile Dependent	İleri Derecede Geri Zekâlılık Bağımlı	Zayıf hare- ki gelişim ve çok mah- dut konuş- maya sahip- tir. Umumi- yetle ken- dine yardım eğitiminden faydalana- maz. İlişki kurmada çok az ve hiç gelişme yoktur.	Konuşmayı öğrenebi- lin. İlişki kurar an- laşabilir. Temel sağ- lık alış- kanlıkla- rında eği- tilebilir. Sistemli alışkan- lık eğiti- minden faydala- nabilir.	Kendi geçimi- nin uyumunu sürekli kont- rol altında yardım edile- bilir. Kont- rollu bir çevrede ken- dini koruma faydalı ol- mada mahdut seviyede hü- ner-becerili olabilir.

Devamı s.14'de.

36-51 Modarate Trainable semi dependent	Yarı Bağımlı öğretiler- bilir Geri Zekâlılık	Konuşmayı yahut iliş- ki kurmayı öğrenebi- bilir. Sosyal bakımdan zayıf olup hareki ge- lişim orta- dır. Kendi kendine yardım da eğitimden faydalana- bilir. Mü- lâyım bir kontrolla idare edi- lebilir. (Fazla kontrol istemaz).	Sosyal ve mesleki be- riler ka- zanma alan- larında eğitimden faydalanır. Muhtemelen 2. sınıf de- recesinde ve biraz üstünde akademik gelişim gösterebi- lirler. Ališkin ol- dukları bildikleri yerlerde yalnız se- yahat ede- bilirler.	Hüner istemi- yen veya çok az hüner ge- rektiren iş- lerde hayat- larını-geçim- lerini-koruma altındaki iş yerlerinde ka- zanabilirler. Hafifte olsa sosyal ve eko- nomik gergin- lik altında rehberlik ve kontrol ihtı- yaçları var- dır.
52-67 Mild Educable Moron	Az Bağımlı Eğitilebi- bilir Geri Zekâlılık	Sosyal ve ilişki kur- ma hünerle- ri geliştı- rebilir. His ve hareket alanında sı- nırlı geri- lik görülür. Son yaşlara doğru genel- likle normal çocuklardan ayrılmaz.	12 yaşına kadar aka- demik alan- larda 6. sı- nıf seviye- sinde hüner kazanabi- lirler. Sosyal alanlarda normallere benzer dav- ranışlar göstermeye yöneltiler- bilirler.	Çoğu zaman sosyal ve mesleki alanlarda kendilerini destekleye- cek ve ken- dilerine ye- tecek sevi- yede hüner kazanabilir- ler. Fakat olağan olma- yan sosyal ve ekonomik gerginlik al- tında yardım ve rehberliğe ihtiyaçları vardır.

Çizelge 1 ile Çizelge 3 arasında geri zekâlıların sınıf-
landırılması ve zekâ bölümlerinin belirlenmesinde bir farklılık
göze çarpmaktadır. Meselâ, eğitilebilir geri zekâlıların Çizelge
1'de Z-B:45-75 arasında gösterilirken Çizelge 3'de 52-67 olarak

belirtilmiştir. Bu farklılık zekâ bölümlerinin tesbitinde farklı yöntem ve testler kullanılmış olmasından kaynaklanabilir. Bu şekilde çeşitli kaynaklarda sınıflandırma ve zekâ bölümlerinin belirlenmesi az çok farklılık gösterebilmektedir. Ancak, bu araştırmada alt özel sınıflara alınan eğitilebilir geri zekâlı çocukların bu sınıflara yerleştirilmesi M.E.B.'na bağlı Rehberlik Araştırma Merkezleri tarafından yapıldığı için, M.E.B.'nin tesbit etmiş olduğu sınıflandırma ve Z-B'leri esas alınmıştır.

Çizelge 2 ve Çizelge 3'den anlaşılacağı gibi problemimizi oluşturan geri zekâlıların gelişimleri normallere göre farklıdır.

Bedeni gelişimleri daha yavaştır. Akranlarından daha zayıf, kuvvetsiz ve cansızdırlar. Özellikle yıkılmış ailelerden, fakir ailelerden gelen, gelişim için gerekli besin, sevgi ve şefkatle doyurulamayan çocuklarda çok sık görülür (47).

Başı dik tutma, emekleme, yürüme, oturma, koşma genellikle geç başlar. Meselâ, 11-16. aylar arasında yürümesi gereken bebek 18-24. aylarda veya daha geç yürür. Ancak tek başına yürümede gecikme, zekâ geriliği belirtisi olmayabilir. Ancak, 18. aydan sonra yürüyen ve çok az söz söyleyebilen çocukta zekâ geriliğinden kuşku duyulabilir (48).

Genel olarak geri zekâlı çocukların büyük ve küçük adelerini kullanmalarında gerilik ve ayrıcalık görülür (49). El-göz işbirliğini geç ve güç sağlarlar. Ritimlere uymada zorlukları fazladır. Ritmik hareketlere alıştırmak çok fazla temrin ve olumlu teşvik etmeyi gerektirir. Basit hareketlerde gerilik

yanında yürüme, hareket etme, oturma, durma ve benzeri hareketlerde acaiplikler görülür (50).

Psikomotor alanda görülen bu belirgin geriliklerin sebebi gelişim bozukluğu ve gecikme olduğu kadar bazı hallerde uygun gelişme imkânı sağlamayan ve yaşantıları sınırlayan ortam olarak görülmelidir (51). Geri zekâlı çocuklar bu yeteneklerini geliştirmek için gerekli pratikleri yapmaktan mahrum edilirler. Bu yeteneklerin gelişmesi büyük ölçüde sağlanan yaşantılarla ilgilidir. Onun için genellikle gelişim imkânlarından yoksun kılındıklarından geri kalmış olabilirler. Geri zekâlı çocukların motor gelişimi, organları çeşitli yerlerde kullanma imkânı verilerek sağlanabilir (52).

Zekâca az geri olan çocukların bir kısmının kaba hareket gelişimlerinde asla bir gecikme görülmez. Vücut hareketlerini aynı yaştaki normal çocuklar kadar iyi yapabilirler (53).

Kreezer, 1935 yılında yaptığı araştırma sonuçlarına göre zihin özürlüler normallere göre eklem hareketlerini %90 az başarmabilmelerine rağmen, Biceps (kol kası) kas gücünde normal ve özürlüler arasında bir fark görememiştir (54).

Araştırma konusunu oluşturan alt özel sınıflara alınan eğitilebilir geri zekâlı çocukların gelişim özellikleri ise çizelge 2 ve 3'de de görüldüğü gibi şöyledir:

Bu çocukların zekâ bölümleri 45-75 arasındadır. Gerilik derecesine göre 8-12 yaş seviyesinde zekâyâ sahip olabilirler. Ortaokul birinci sınıf seviyesinde akademik çalışmalar yapabilirler. Uygun tedbirler alındığında kendilerine yeter hale gelebilecek monoton ve yarı beceri gerektiren bazı hüneler kazanabilirler.

bilirler. Sosyal bakımdan uygun ortamlarda uyumlu davranışlar gösterebilirler (55).

Grup olarak normallerle karşılaştırıldıklarında boy ve ağırlık yönünden normal çocukların gelişim seyrine yakın bir gelişim seyri gösterirler. Normallere göre gerilikleri küçük kasların kontrolü ve işbirliğine dayanan karışık hareketlerde daha bariz bir şekilde görülür. Oyun ve ilişkilerde yuuz çocukları gibidirler (56).

Buraya kadar geri zekâlılığın çeşitli yönleri ele alındı. Şimdi ise geri zekâlı çocukların beden eğitimi faaliyetlerine tarihi bir bakış yapılacaktır.

Dünyada ve Türkiye'de Geri Zekâlı Çocukların Beden Eğitimi Tarihi ve Gelişimine Bakış:

Beden eğitimi, insanın beden ve ruh yapısını; irade ve kendine güvenini geliştirir, bireylerin sosyalleşme ve karşılıklı dayanışma duygusunu besler. Özellikle özürlü çocukların kendilerine güven sağlayarak bağımsız bir yetişkin olabilmeleri ve sosyalleşebilmeleri açısından beden eğitimi önemli bir rol oynar. Beden eğitiminin fiziki yönü dışında, psikolojik ve toplumsal yönlerinin farkediliği ve bu unsurların bir bütün olarak algılanıp akademik başarı üzerinde etkili olduğu görüşü yenidir. Yalnız, beden eğitimi ile zekâ ve akademik başarı arasında 17.Y.Y. Osmanlı İmparatorluğu dönemindeki Enderun Mektebi'nde bir ilişki kurulabilmiş olabileceği dikkat çekmektedir. Bilindiği gibi Enderun Mektebi üstün beyin gücünün, en değerli devlet adamlarının yetiştiği bir devlet kurumuydu. Okulun ders programında yer alan dersler ise şöyleydi:

Türkçe, Arapça, Farsça, Kuran, Tefsir, İslâm Hukuku gibi bilgilerin yanı başında ve onlarla eşit oranda, beden eğitimi ve askerlik becerileri ile meslek öğrenimi ve el becerilerine önem verilirdi (57).

Türkçe, Arapça ve Farsçayı öğrendikten sonra spor hareketlerinden olan güreş, atlama, koşu, meç, ok çekme, tomak ta-
limleri de yaparlardı (58).

Bütün öğretim süresi boyunca beden, güç ve yetenekleri açısından elverişli durumda olmaya özel bir önem verilirdi (59).

Beden eğitimi ile zekâ ve akademik başarı arasındaki ilişki konulu araştırmalar yenidir. Yüzyılımızda bu araştırmalardan biri İsmail ve Gruber'in 1964-1965 öğretim yılında yapmış olduğu bir araştırmadır. Araştırma bulguları bir sene süre ile uygulanan fiziksel eğitim programının zekâ bölümü üzerinde etkisi olmadığını, ancak deney grubunun akademik puanlarında anlamlı bir artış olduğunu ortaya koymaktadır (60).

Bu alanda yapılan diğer bir araştırma da Oliver'in yapmış olduğu araştırmadır;

Oliver, yaşları 13-15 arasında değişen zihin özürlü çocukların ders programlarından aritmetik ve İngilizce dışındaki tüm dersleri çıkartarak yerine psikomotor etkinlikleri koymuştur. On hafta sonra, deney grubu ile kontrol grubu karşılaştırıldığında deney grubunun pek çok yönden kontrol grubundan farklı olduğu, özellikle deney grubunun zekâ puanlarında anlamlı bir artış olduğunu gözlemiştir (61).

Ülkemizde, Gökmen, ilkokula giden normal çocuklarla yapmış olduğu araştırma sonucunda şu yargıya varmıştır:

Üç aylık bir süre için bile olsa programlı bedensel etkinliklere katılma öğrencilerin devimsel (motor) gelişim seviyelerinde bir artış sağlamaktadır. Araştırmanın amaçları ve yöntemine uygun olarak hesaplanan fiziki ve motor gelişim ile zihin gelişimi arasındaki ilişki pozitif yönde olmakla birlikte düşüktür (62).

Buraya kadar, genel çizgileriyle belirtilmeye çalışılan fiziki, motor gelişim ile zekâ ve akademik başarı arasındaki ilişkiler M.E.B.'ca da dikkate alınmıştır. Milli Eğitim Bakanlığının ilkökul programında yer alan şu ilke bunu göstermektedir;

Çocuk bir bütün olarak gelişir. Kendi içinde ve yalnız başına bir zihin, beden veya duygu gelişimi söz konusu olamaz. Bütün bunlar birbirine bağlı olarak gelişir. Bu gelişme alanları arasındaki bağlantılar çocuğun her öğrendiği şeyi etkiler. Çocuğun fikri gelişimi, bilgi, beceri, olumlu davranış ve iyi alışkanlıklar kazanması yanında bedence de gelişmesine önem verilerek, beden, fikir, irade ve duygu eğitiminde bütünlük sağlanmalıdır (63).

İster normal ister geri zekâlı olsun beden eğitiminin insan üzerindeki olumlu etkileri inkâr edilemez. Geri zekâlı da olsa belki de normal insanlardan daha da fazla, bir bireyin eğitime ve beden eğitimine ihtiyacı vardır.

Zihin özürlülerin eğitimi de ilk kez Fransa'da Aveyron ormanlarında bulunan Victor adındaki vahşi çocuğun eğitimi ile başlamıştır. (64). Geri zekâlı çocuklarda programlı beden eğitiminin başlangıcı ise 19.Y.Y.'a dayanmaktadır.

Geri zekâlıların eğitiminde psikomotor eğitime ilk defa

ağırlık veren Edouard Sequin olmuştur. Sequin, ağır derecede geri zekâlı çocuklar için ilk eğitim programlarını uygulamıştır. 1837'de Fransa'da idiotlar için bir yatılı okul kurulmuştur. Bu okul geri zekâlı çocuklar için ilk kurulan okul olmuştur. Kurduğu okulda psikomotor ve duyu eğitimine ağırlık vermiş, devamlı olarak didaktik materyaller geliştirmiştir (65).

Daha sonra 1842'de İsviçre'de Dr.Gaqqenbüll Cröten çocuklar için bir okul açmıştır. 1897 yılında İtalya'da bir okul açan Dr.Deteressa Maria Montessori'nin zihin özürlü çocukların eğitimine yöntem, araç-gereç konularındaki katkıları önemli başlangıçlardan biridir (66).

Yurdumuzda ise geri zekâlı çocukların eğitimi çok geç ele alınmıştır. Türkiye'de geri zekâlı çocukların eğitimine 1953 yılında başlanmıştır (67). 1955 yılında Ankara Kazıkıçı Bostanları ilkokulunda, zihin özürlüler için ilk özel sınıf ve özel eğitime muhtaç çocukların tesbit ve terapi hizmetlerini de yürüten ilk rehberlik ve araştırma merkezi açılmıştır. (68). En son gelişme Ankara'da 1987 haziranında açılan eğitilebilir geri zekâlılara mahsus okulun açılmasıdır (69).

Tarihi gelişim bölümünde, buraya kadar yapılan bazı araştırmalar ile geri zekâlı çocukların, dünya ve Türkiye'deki eğitim ve beden eğitimi tarihleri hakkında elde edilen bilgiler ortaya konuldu. Şimdi de araştırmanın başladığı ve anketin uygulandığı sene olan 1989-1990 öğretim yılındaki alt özel sınıflardaki öğrenci sayısı, haftalık ders çizelgelerindeki beden eğitimine ayrılan süre ve sayı ve diğer çizelgeler ile M.E.B.'nin beden eğitimi programında yer alan konular ile diğer programlar

hakkındaki bilgiler ortaya konulacaktır.

Türkiye genelinde, araştırma anketinin uygulandığı 1989-1990 öğretim yılında eğitilebilir zekâ özürlü çocuklar için 9 okulda 563 öğrenci ve 773 alt özel sınıfta 9033 öğrenciye eğitim verilmiştir (70).

Araştırma anketinin uygulandığı Konya ilinde ise 1989-1990 öğretim yılında 27 ilkokula bağlı alt özel sınıflarda 514 öğrenciye eğitim verilmiştir (71).

Ülkemizde alt özel sınıflara giden eğitilebilir geri zekâlı çocukların anketin uygulandığı 1989-1990 öğretim yılında, müfredat programlarında beden eğitimi ders sayısı haftada bir ve 40 dakikalık bir süre olarak tesbit edilmiştir. M.E.B.'nin bu çocuklar için tesbit etmiş olduğu haftalık ders sayılarını ve sürelerini gösterir çizelge aşağıdadır.

Çizelge - 4

Normal ve Çift Öğretim Yapan Temel Eğitim Okullarının Birinci Kademe Alt özel Sınıfların Haftalık Ders Sayılarını Gösterir Çizelge

Dersler	Sınıflar				
	I	II	III	IV	V
Türkçe	10	10	10	6	6
Matematik	4	4	4	4	4
Fen ve Tabiat Bilgisi	-	-	-	4	4
Sosyal Bilgiler	-	-	-	4	4
Hayat Bilgisi	4	4	4	-	-
Resim-İş	3	3	3	3	3
Müzik	1	1	1	1	1
Beden Eğitimi	1	1	1	1	1
Ahlak	-	-	-	1	1
Din Bilgisi	-	-	-	1	1
Eğitsel Çalışmalar	2	2	2	-	-
Toplam	25	25	25	25	25

Not: Bir ders saati süresi 40 dakikadır (72).

Anketin uygulanmasından sonraki yıl olan 1990-1991 öğretim yılında M.E.B. beden eğitimi ders sayısını artırarak haftada 3 saate çıkarmıştır. 1990-1991 öğretim yılındaki haftalık ders sayılarını gösterir çizelge ise aşağıdadır:

Çizelge - 5 (73)

Eğitilebilir Çocuklar İlkokulları ile Normal İlkokullar Bünyesindeki Alt özel Sınıflar Haftalık Ders Dağıtım Çizelgesi

Dersler	Sınıflar				
	I Sınıf Saat	II Sınıf Saat	III Sınıf Saat	IV Sınıf Saat	V Sınıf Saat
Türkçe	10	10	10	6	6
Matematik	4	4	4	4	4
Fen ve Tabiat Bilgisi	-	-	-	3	3
Sosyal Bilgiler	-	-	-	3	3
Hayat Bilgisi	4	4	4	-	-
Din Kültürü ve Ahlak Bil.	-	-	-	2	2
Resim-İş	3	3	3	3	3
Müzik	1	1	1	1	1
Beden Eğitimi	3	3	3	3	3
Toplam	25	25	25	25	25

Doğan Çağlar'ın Geri Zekâlı Çocukların Eğitimi (1979) adlı kitabında tercüme edip yeniden düzenlediği çizelgede, İsveç'te eğitilebilir geri zekâlı çocuklar için haftalık ders saatinin 6, sürenin ise 20 dakika olduğu görülür. Çizelge aşağıdadır:

Çizelge - 6

İsveç'te Eğitilebilir Geri Zekâlı Çocuklar İçin Haftalık Ders Saati Sayıları Çizelgesi

Dersler	Alt Seviye Sınıflar			Orta Seviye Sınıflar			Üst Seviye Sınıflar			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
İsveç'ce Dil	8	12	12	14	14	14	12	10	10	10
Matematik	4	6	8	10	10	10	10	8	8	8
Uyum ve Yöneltilme Konuları	8	8	8	10	12	12	10	10	10	10
Duyu Eğitimi veya Günlük Yaşama Uyum	8	8	8	8	4	4	4	4	4	4
Müzik	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Resim				2	2	2	2	2	2	2
El İşleri	4	6	12	12	12	12	12	12	12	12
Ev Bakımı ve Ekonomisi					12	12	8	12	12	12
Beden Eğitimi	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
Seçimlik Ders							4	4	4	4
Ders süresi 20 dakika Toplam	40	48	56	64	70	70	70	70	70	70
Ders süresi 40 dakika Toplam	20	24	28	32	35	35	35	35	35	35

Not: Ders süresi 20 dakikadır. 40 dakika olursa 2. toplam sütununda olduğu gibi bu toplam ders saatinin yarısı olarak uygulanır (74).

Doğan Çağlar Türkiye'de eğitilebilir geri zekalı çocuklar için uygulanacak haftalık ders saatlerini gösterir bir taslak ders dağıtım çizelgesi hazırlamıştır. Bu taslakta dikkati çeken Beden Eğitimi dersine temel eğitim süresince haftada 6 ders sayısı ve 20 dakikalık süre tasarlamış olduğudur. Bu çizelge aşağıdadır:

Çizelge - 7

Eğitilebilir Geri Zekalı Çocuklar İçin Haftalık Ders Dağıtım Çizelgesi Taslağı

Dersler	Öğrenim Seviyeleri ve Sınıflar									
	Ana Okulu		Temel Eğitim 1. Devre			Tem Eğitim 2. Devre		Temel Eğitim 3. Devre		
	1	2	1	2	3	4	5	6	7	8
Türkçe	8	8	12	12	12	14	14	10	10	10
Matematik	2	2	6	6	8	10	8	8	8	4
Duyuların Eğitimi	10	10	12	12	12	8	4	4		
Ev-işleri ve Ekonomisi							12	12	10	10
Hayat Bilgisi	4	4	6	6	6					
Sosyal Bilgiler						4	4	4	4	4
Fen Bilgileri						4	4			
Pratik İşler								8	16	20
El İşleri			8	8	8	10	10	14	12	12
Müzik	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Beden Eğitimi	4	4	6	6	6	6	6	6	6	6
Resim						2	2	2	2	2
Toplam	30	30	52	52	52	60	60	70	70	70

Not: Çizelgede ders saati süresi 20 dakika olarak alınmıştır (75).

Çizelge 4 ve 5'de görüldüğü gibi 1990-1991 öğretim yılından önceki yıllarda, ki bu araştırma anketinin uygulandığı 1989-1990 öğretim yılını da içine almaktadır; haftalık ders programında beden eğitimi ders sayısı bir ders saatidir ve 1990-1991 öğretim yılından sonra bu sayı 3'e çıkarılmıştır. Çizelge 6 ve 7'de ise haftalık ders sayısı 6 olarak görülmektedir. Çizelge 6 ve 7'den anlaşılacağı gibi ve daha önce Oliver'in araştırmasında da belirtildiği gibi bu çocukların dikkat sürelerinin kısa oluşu nedeniyle beden eğitimi uygulamaları için ayrılan süre 20 dakikadır. M.E.B.'nin tesbit etmiş olduğu ders süresi ise 40 dakikadır. Bu konuda araştırma yapan Öztunalı (1987) nin izlenimleri ise şöyledir:

Maalesef bizim ilkokullarımızda açılan alt sınıflarda beden eğitimine ayrılan haftada bir ve 40 dakikalık ders süresi yetersiz olmaktadır (76). Beden eğitimi uygulamasında çocuklarda en fazla 10-15 dakika boyunca dikkatlerini toplayabildiklerini daha sonra bu dikkatin, isteğin dağıldığını gördüm (77).

Türkiye'de Milli Eğitim Bakanlığı'nın 1989-1990 öğretim yılında, eğitilebilir geri zekâlı çocuklar için belirlediği beden eğitimi programlarına gelince, programlar birinci devre (I,II,III. sınıflar için) ve ikinci devre (IV,V. sınıflar için) olmak üzere iki devre konuları olarak tesbit edilmiştir. Bu konular şöyledir:

Birinci devre konuları (I,II,III. sınıflar için)

A- Taklit şeklinde hareketler:

1- Baş için: Her yöne bakmak, baş ile selâm vermek, oturmuş durumda başı bir yandan öteki yana bükmek, çevirmek, döndürmek.

2- Kollar için: Otururken ve ayakta dururken el çırpmak, elleri kapatıp açmak, parmaklarla tuşa basma hareketleri yapmak, kolları çevirmek, bükmek, germek ve sallamak.

3- Bacaklar için: Bacakları sallamak (ileri, geri, çeşitli yönlerde), ayakkabı ve çizme çıkarmak, merdiven inip çıkmak, deve-cüce hareketleri.

4- Gövde için: Ayakta iken yerden çalı çırpmı toplamak, odun yakmak, kürek çekmek, burgu gibi dönmek, saat sarkacı gibi dururken sallanmak, kedi gibi kanbur çıkarmak, tavuk gibi tünemek, gerileme hareketleri, dört ayak üzerinde yürümeler, bağdaş kurma, diz çökme durumunda gövde hareketleri.

5- Asılmalar: Asılma araçları üzerinde maymun, sincap gibi tırmanma, asılma çekme ve taşıma hareketleri.

6- Yürüyüş, koşular, sıçramalar: Arslan, ayı, kurt, at, kurbağa, tavşan ve serçe gibi hayvanların yürüyüş, koşu ve sıçramaları, tempolu ve ritmik yürüyüşler, asker gibi yürüme.

7- Denge yürüyüşleri: Top ile oynamalar, çizgi üzerinde yürüyüşler, baş üzerinde bir şey taşıma, alçak bir duvar üzerinde dengeli yürüyüş.

8- Atlamalar: Oyun şeklinde uzun ve yüksek atlamalar, kendisi, başkası tarafından çevrilerek ip ve tahta üzerinden atlamalar, alçak engellerden atlamalar.

B- Oyunlar:

1- Hikâye ve masal oyunları

2- İzleme oyunları

3- Şaka oyunları

4- Şarkı taklit oyunları

5- Denge oyunları

6- Küçük yarışmalı oyunlar

7- Kış ve kar oyunları

8- Sağlık öğütleri

İkinci Devre konuları (IV, V. sınıflar için)

1- Grup Çalışmaları

2- Güreş

3- Oyunlar (78).

Oysaki Chaney, Kephart ve Ebersole'in ağır öğrenen çocuklar için geliştirmiş oldukları beden eğitimi programı çok daha muhtevalı ve ayrıntılıdır. Bu programın ana hatları şöyledir:

1- Vücudu Tanıma Alistirmaları: Çocukların vücutlarını, vücut parçalarını tanımalarını ve bu parçaların fonksiyonlarını öğrenmelerini amaçlar.

2- Denge Alistirmaları: Fiziki gelişimin ilerlemesi ve gerekli olan tüm alistirmaların yapılabilmesi için denge yeteneğinin iyi gelişmiş olması gerekir. Denge alistirmaları bu yeteneği geliştirmeyi amaçlar. Bu bölümde denge alistirmalarının temel olanları yer almıştır. Daha karmaşık olanları 3. ve 4. bölüm alistirmaları arasına serpilmiştir.

3- Yürüme Alistirmaları: Günlük yaşantı sırasında en gerekli olan yürüme hareketini geliştirmek için düzenlenmiştir.

4- Tüm vücut hareketlerini kapsayan kaba (büyük) ve ince (küçük) motor hareketlerini geliştiren alistirmalardır (79).

Öztunalı'nın eğitilebilir geri zekalı çocuklar için hazırlayıp uyguladığı beden eğitimi ve oyun uygulamaları ise ana hatlarıyla şöyledir:

Beden Eğitimi-Oyun Uygulamaları

- 1- Rahat Pozisyonu
- 2- Hazırol Pozisyonu
- 3- Yerinde Dönüşler
 - a) Sola Dönüş
 - b) Sağa Dönüş
 - c) Geriye Dönüş
- 4- Selamlama
- 5- Yürüyüş
- 6- Adi Adım Yürüyüş
- 7- Yürürken Duruşlar
- 8- Koşu
- 9- Vücudu Tanıma Alıştırmaları
 - a) Baş İçin
 - b) Kollar ve Eller İçin
 - c) Ayaklar ve Bacaklar İçin
 - d) Gövde İçin
- 10- Denge Alıştırmaları
- 11- Yürüme Alıştırmaları
- 12- Yer Minderinde Motor Hareketler
 - a) Yüzüstü Pozisyonda
 - b) Sırtüstü Pozisyonda
 - c) Oturma Pozisyonunda
 - d) Ayakta Durma Pozisyonunda
 - da- Bacakla ilgili Temel Alıştırmalar
 - db- Ayak Bileği Temel Alıştırmaları

dc- Denge Alıştırmaları

dd- Omuz ve Kol Temel Alıştırmaları

13- Ritim alışmaları (80).

Chaney, Kephart ve Ebersole ile ztunalı'nın beden eğitimi programlarının oldukça ayrıntılı, büyük ve kk motor egzersizleri yönünden destekleyici olduğu görülmekte olup M.E.B. nin 1989-1990 ğretim yılındaki beden eğitimi programının bu özellikler yönünden verimsiz olduğu dikkat çekmiştir. M.E.B.bunu dikkate almış olacak ki 1990-1991 ğretim yılında eğitilebilir geri zekalıların beden eğitimi haftalık ders sayısını artırdığı gibi programda da olumlu değişiklikler yapmıştır. Ancak eğitilebilir geri zekalı çocuklar için daha verimli beden eğitimi programlarının geliştirilmesi gereği düşünülmektedir. I. Gençlik şurasında da zrllerin eğitim programları konusuna değinilerek şöyle bir öneride bulunulmuştur:

Özel eğitim kurumlarında uygulanan ğretim programlarının yeniden gözden geçirilmesi, programları olmayan özür alanları için program çalışmalarının başlatılması, hazırlanmış olan programların bir an önce sonuçlandırılarak uygulamaya konulması sağlanmalıdır (81).

Avrupa Bakanlar Komitesinin ye devletlere tavsiyeler kararlarında yer alan kararlardan biri de yine aynı yöndedir.

Okullara devam eden zrl çocuklara uygun ve etkin beden eğitimi imkânı sağlamak ve bu dalda ğretim yapacakların uygun bir eğitimden geçirilmesi için yeterli tedbirler alınması amacıyla eğitim hizmetlerini teşvik etmelidir (82).

Gerek zihni gelişme, gerekse motor gelişme ruh sağlığı

yönünden önem taşımaktadır. Yazarlara göre, günümüzde okul programlarını ve eğitim araçlarını düzenleyen öğretmen ve yöneticiler motor gelişimin önemini geniş ölçüde küçümsemektedirler (83). Zihin özürlülerin yakınları ve çevresindekilerin bu çocukları eğitimden geçirmedeki yanlış tavır, tutum ve anlayışlarına hoşgörüyü bakmak mümkün değildir. Çünkü;

Eğitimsizliğin hürriyeti olamaz, ancak eğitim hürriyeti zaruri sayılan hürriyetlerin en önemlilerindedir. Eğitilecek olan ve eğitim hürriyetinden faydalanacak olan insan, eğitimin temel unsurudur (84). Demokrasinin temelinde var olan; ferdin niteliklerini geliştirmek, fırsat eşitliğini ve hürriyetini sağlamak ve bu ilkelere göre düzenlemeleri yapabilmektir (85).

Zihin özürlüler de insandır ve bu insanın çok özel bir eğitime ihtiyacı vardır. Zihin özürlü çocukta beden eğitiminin tüm gelişimi üzerindeki etkileri ise oldukça önemlidir. Bu çocuklar için uygulanacak beden eğitimi programının ise çok özel ve tüm gelişimlerini olumlu yönde etkileyebilecek ayrıntılı bir program olması gereği ortadadır. Her şeyden önce programda hedef ve davranışların belirlenmesi gerekmektedir. Program özellikle büyük ve küçük motor egzersizleri yönünden ayrıntılı ve destekleyici olmalıdır.

İşte bütün bu nedenlerle, yukarıdaki açıklamalar ve yapılan literatür taramasında ulaşılan kaynaklar ölçüsünde, Türkiye'de bu alanda yapılmış araştırmalara da pek rastlanmadığı dikkate alınarak alt özel sınıflara devam eden eğitilebilir geri zekalı çocukların beden eğitimi derslerinin gerek süre, gerek

muhteva, eğitimci ve uygulama ortamları, araç-gereç yönünden ciddi bir araştırma yapılması gereği dikkat çekmiş ve yeni bir beden eğitimi programı geliştirilmesi ihtiyacı hissedilerek bu araştırma ile bu açığın kapatılabileceği düşünölmüştür.

Amaç

Bu araştırmanın genel amacı, M.E.B.'nin eğitilebilir geri zekâlı çocuklar için hazırlamış olduğu beden eğitimi programını esas alarak alt özel sınıf öğretmenleri ve konuyla ilgili rehber öğretmenlerin uygulama ve görüşlerine ilişkin bilgileri ışığında, eğitilebilir geri zekâlı çocuklar için psikomotor gelişimlerini olumlu yönde etkileyebilecek şekilde alt özel sınıflar beden eğitimi programını geliştirmek ve geliştirilen bu yeni programın en ideal şekilde uygulanabileceği eğitim ortamı, araç-gereç, eğitimci ve eğitimci-rehber öğretmen ilişkilerini belirlemektir. Bu amacın gerçekleştirilebilmesi için şu sorulara cevap aranacaktır:

1- Eğitilebilir geri zekâlı çocukların beden eğitimi derslerine giren alt özel sınıf öğretmenleri ile rehber öğretmenlerin mevcut program ve uygulamalar konusunda görüş farkları var mıdır?

2- Eğitilebilir geri zekâlı çocukların beden eğitimi derslerine giren alt özel sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi dersi uygulamalarına yönelik davranışları nelerdir?

3- Eğitilebilir geri zekâlı çocukların beden eğitimi derslerine giren alt özel sınıf öğretmenlerinin bu dersin uygulandığı ortam ve araç-gerece ilişkin izlenimleri nelerdir?

4- Eğitilebilir geri zekâlı çocukların beden eğitimi ve diğer derslerine giren alt özel sınıf öğretmenleri beden eğitimi ve geri zekâlı çocukların eğitimi alanlarında eğitim almışlar mıdır, aldılar ise aldıkları eğitimin niteliği nedir?

5- Rehberlik Araştırma Merkezlerinde çalışan rehber öğretmenlerin geri zekâlı çocukların beden eğitimi dersi uygulamalarına yönelik görüşleri nelerdir?

6- Rehber öğretmenlerin eğitilebilir geri zekâlı çocukların beden eğitimi dersinin uygulandığı ortam ve araç-gereç hakkındaki izlenimleri nelerdir?

7- Rehber öğretmenler, beden eğitimi ve geri zekâlı çocukların eğitimi alanında eğitim almışlar mıdır, aldılar ise aldıkları eğitimin niteliği nedir?

8- Rehber öğretmenlerin alt özel sınıflardaki eğitilebilir geri zekâlı çocukların psikomotor performanslarını belirleme ve takip etmede üstlendikleri rolleri var mıdır?

9- Rehber öğretmenlerin eğitilebilir geri zekâlı çocukların derslerine giren eğitimcileri yönlendirmede üstlendikleri rolleri var mıdır?

10- Rehber öğretmenlerin, M.E.B.'nin eğitilebilir geri zekâlı çocuklar için hazırlamış olduğu beden eğitimi programının yeterli olup olmadığı hakkındaki görüşleri nelerdir?

Önem

Türkiye'de bu konudaki araştırmaların az olduğu da dikkate alınarak, bu araştırma sonuçlarının alt özel sınıfların beden eğitimi programlarının geliştirilmesine katkıda bulunabileceği ve beden eğitimi derslerinin psikomotor yönden desteklenmesi konusunda nelerin yapılması gerektiği hakkında elde edilen verilerin önemli olduğu düşünülmektedir. Ayrıca alt özel sınıflar için gerekli olan beden eğitimi araç-gereçlerinin sağlanmasına, gerekli ortamın hazırlanmasına ve beden eğitimi konusunda bilgili ve yeterli öğretim elemanlarının yetiştirilmesine yönelik çalışmaların desteklenmesi ve değerlendirilmesi konusunda önemli olduğu düşünülebilir.

Bu araştırmaya 1990 yılına kadar uygulanmakta olan eğitilebilir geri zekâlı çocukların eğitim programı gözönünde tutularak başlanmıştır. Bundan sonra M.E.B. 1990-1991 yılından itibaren eğitilebilir geri zekâlı çocukların beden eğitimi dersleri için yeni bir program çalışması başlatmıştır. İşte;

1- Bu araştırmanın da program geliştirme çabalarına ışık tutacağı beklenmektedir.

2- Bu araştırma, rehber öğretmen ve alt özel sınıf öğretmenlerine eğitilebilir geri zekâlı çocukların psikomotor gelişimlerine uygun beden eğitim programları konusunda ışık tutabilir.

3- Bu araştırma, eğitilebilir geri zekâlı çocuğa sahip ana-babaların beden eğitimi programının evde uygulanabilirliğinin mümkün olması nedeniyle rehber olabilir.

Bu araştırma,

4- Eğitilebilir geri zekâlı çocukların rehabilitesinde yardımcı olabilir.

Varsayımlar

Araştırmanın plânlanmasında, yürütülmesinde ve yorumlanmasında varsayımlardan hareket edilmiştir.

1- Belirlenen örneklemin, evreni temsil eder nitelikte olduğu varsayılmıştır.

2- Araştırma anketini cevaplandıran öğretmenlerin ankete verdikleri cevaplarda samimi oldukları varsayılmıştır.

3- Kaynak taranarak elde edilen bilgilerin güvenilir ve geçerli olduğu varsayılmıştır.

4- Hazırlanan beden eğitimi programının eğitilebilir geri zekâlı çocukların psikomotor gelişimlerine katkıda bulunacağı varsayılmıştır.

Sınırlılıklar

1- Araştırma, Konya ili M.E.B'na bağlı alt özel sınıf öğretmenleri ve orta dereceli okullardaki ve R.A.M.'deki rehber öğretmenler ile sınırlıdır.

2- Araştırmanın bilgi ve yorum kısmı elde edilebilen kaynaklar ile sınırlıdır.

3- Örnekleme giren öğretmen ve rehber öğretmenlerin, ankete verdikleri cevapların değerlendirilmesi ile sınırlıdır.

4- Araştırma Master tez yönetmeliğinin süresi ile sınırlıdır.

Tanımlar ve Kısaltmalar

Zekâ: İnsan beyninin karmaşık bir yeteneğidir. Daha doğru bir deyimle, zihnin birçok yeteneğinin uyumlu çalışması sonucu ortaya çıkan bir yetenekler bileşimidir (86).

Zihin özürlü: Doğumdan önce, doğum sırasında ve doğumdan sonraki gelişim süresinde, çeşitli nedenlerle, zihin, psikomotor, sosyal olgunluk, gelişim ve fonksiyonlarında sürekli yavaşlama, duraklama ve gerileme sonucu olarak akranlarından dörtte bir veya daha yüksek oranda gerilik oluşturan bir durumdur (87).

Eğitilebilir Geri Zekâlı: Kişisel zekâ bölümü 45-75 arasında olan bireydir.

Psikomotor Gelişim: Hareket için gerekli olan kaabile-yetlerin gelişimi ve daha sonraki psikomotor kaabiliyetlerin kazanılmasını belirtir (88).

Alt özel Sınıf: Eğitilebilir zekâ özürlü çocuklar için normal ilkokul bünyelerinde açılan ve birleştirilmiş sınıf şeklinde teşkilatlanan sınıflardır.

Beden Eğitimi: İnsanın bütünü oluşturan fiziki, ruhi ve zihni niteliklerin, bulunduğu yaşın ve genetik kapasitenin gerektirdiği verim gücüne ulaştırılması için çoğu kere rekabet olmaksızın yapılan faaliyetlerin bütünüdür (89).

M.E.B. : Milli Eğitim Bakanlığı.

R.A.M. : Rehberlik Araştırma Merkezi.

BÖLÜM II

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada, mevcut durumlar ve şartlar aynen ortaya konulmaya çalışıldığından tasvir (betimleme) modeli bir araştırmadır. Bu araştırma, ilkokullardaki alt özel sınıfların tabii çevresi içerisinde ve beden eğitimine ayrılan süre, araç-gereç, nitelik gibi özellikler açısından ele alındığından "okul survey", veri toplama tekniği olarak anket kullanıldığından "anket survey" niteliklerini taşımaktadır.

Evren

Bu araştırmanın genel evrenini, Türkiye'deki ilkokulların alt özel sınıf öğretmenleri ile R.A.M.'e ve orta dereceli okullara bağlı rehber öğretmenler oluşturmaktadır.

Bu araştırmanın çalışma evreni ise Konya ili M.E.B. alt özel sınıf öğretmenleri ile R.A.M.'e ve orta dereceli okullara bağlı rehber öğretmenlerdir.

Örneklem

Bu araştırmanın örnekleme ise, çalışma evreninden grup yöntemi ile belirlenmiştir.

Bireylerin ya da ünitelerin dağınık, birbirinden uzak olduğu durumlarda örneklemin grup yöntemi ile seçilmesi tercih edilir. Burada, bireylerin değil, grupların örnekleme yapılmaktadır. Yani, örneklem olarak seçilen ünite, birey değil gruptur (90).

Bu araştırmada, Konya iline bağlı alt özel sınıfların bulunduğu 8 ilçeden, il merkezinde bulunan 3 ilçenin ilkokullarındaki alt özel sınıf öğretmenleri ile, Konya iline bağlı reh-

ber öğretmenlerin bulunduğu 8 ilçeden, il merkezinde bulunan 3 ilçenin orta dereceli okullar ve R.A.M.'de bulunan rehber öğretmenleri örneklem grubu olarak belirlenmiştir.

örneklem grubunda yer alan alt özel sınıf öğretmenleri sayısı 30, orta dereceli okullar ile R.A.M.'de çalışan rehber öğretmenlerin sayısı ise 19'dur.

ÖRNEKLEM LİSTESİ
TABLO: 1
Anketlerin Geri Dönüş Durumu

OKULLAR	ÖĞRETMENLER	
	Gönderilen	Dönen
Akgeşme ilkokulu	2	2
Gazi Mustafa Kemal ilkokulu	2	2
19 Mayıs ilkokulu	2	2
Hürriyet ilkokulu	1	1
Mahmut Paşa ilkokulu	2	2
Namık Kemal ilkokulu	2	2
Ayşe Tümer ilkokulu	2	2
Hazım Uluşahin ilkokulu	2	1
İhsaniye ilkokulu	2	2
Nesrin ve Aysegül Kardeşler ilkokulu	2	2
Rebi Karatekin ilkokulu	2	1
Alparslan ilkokulu	2	2
Necatibey ilkokulu	2	2
Şeker ilkokulu	2	2
Şükrü Doruk ilkokulu	1	1
Yunus Emre ilkokulu	2	2
GENEL TOPLAM	30	28

TABLO: 2

Anketlerin Geri Dönüş Durumu

OKULLAR VE RAM	REHBER ÖĞRETMENLER	
	Gönderilen	Dönen
M.E.B. Konya Rehberlik Arş.Merk.	8	8
Cumhuriyet Ortaokulu	1	-
Dumlupınar Ortaokulu	1	-
Sağırılar Okulu	1	-
Gazi Lisesi	1	1
Kız Meslek Lisesi	1	1
Atatürk Lisesi	1	-
Endüstri Meslek Lisesi	1	1
Meram Anadolu Lisesi	1	1
Ticaret Lisesi	1	1
Gazi Akgam Lisesi	1	1
M.Akif İlköğretim Okulu	1	1
GENEL TOPLAM	19	15

Yukarıdaki tablolar Konya Rehberlik Araştırma Merkezinden alınan bilgilerle düzenlenmiştir.

Anketlerin geri dönüşleri; öğretmenlerde %93.33, rehber öğretmenlerde ise %78.94 oranında gerçekleştirilmiştir. Bu oran, araştırmanın geçerlik ve güvenilirliğini artırmaktadır.

Veri Toplama Aracı

Verilerin toplanmasında ilk etapta literatür taraması yapılmış ve alt özel sınıfların beden eğitimi programları ile bu derslerin gerçekleştirildiği ortam, araç-gereç incelenerek, bu

derslere giren öğretmenler ile rehber öğretmenlerin görüşleri alınmıştır. Daha sonra ilkokulların alt özel sınıf öğretmenleri ile orta dereceli okullarda ve R.A.M.'de çalışan rehber öğretmenlere uygulanacak anket formu geliştirilmiştir.

Hazırlanan anket taslağı, S.Ü.Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü ile Beden Eğitimi ve Spor Bölümünde çalışan araştırma ve öğretim görevlileri ve rehber öğretmenlerden 8 kişiye uygulanarak ön denemesi yapılmıştır. Daha sonra düzeltilen formlar örneklem grubuna gönderilmiş ve geri dönüşü takip edilmiştir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Verilerin toplanması amacıyla, yapılan uygulamalar için önce Konya Valiliği, Milli Eğitim Müdürlüğünden yazılı izin alınmıştır. Bu izinle Konya merkeze bağlı Karatay, Selçuklu, Meram ilçelerindeki alt özel sınıfların bulunduğu ilkokullar ile rehber öğretmenlerin bulunduğu orta dereceli okullar ve R.A.M.'de araştırma yapılmıştır.

Toplanan Verilerin Analizi

Anketler geri döndükten sonra, elde edilen veriler, hazırlanan kod yönergelerine göre, bilgi formlarına işlenmiştir. Hazır hale getirilen bilgiler bilgisayardan yararlanılarak analiz edilmiştir. Bilgilerin analizi S.Ü.Eğitim Fakültesi Bilgisayar Merkezinde yapılmıştır.

Kişisel bilgiler ile rehber öğretmenlere yöneltilen genel bilgi sorularına verilen cevaplar için frekans ve yüzdeler alınmıştır.

Rehber öğretmen ve öğretmenlere yöneltilen diğer soru-

lardan elde edilen bilgilerin her tablosu için x^2 (ki kare) formülü uygulanmıştır.

Bir ilişki ya da bağımsızlık ölçüsü olan KI KARE tekniği, gruplanmış hale getirme şartı ile, her türlü değişken ve verilere uygulanabilen bir tekniktir (91).

Ki kare çözümlemesi için kullanılan formül aşağıdadır;

$$x^2 = k.s \frac{(f_a - f_b)^2}{f_b} \text{ 'dir.}$$

Bilgisayar yardımıyla temin edilen x^2 ve SD'i ile sonuçlar belirlenmiş ve elde edilen bulgular tablolastırılmıştır.

BÖLÜM III

BULGULAR VE YORUM

Daha önceki bölümlerde belirtilen ölçme araçlarıyla toplanan verilerden elde edilen bulgular bu bölümde tablolar halinde verilmeye çalışılmıştır.

3.-11. tablolar, alt özel sınıfı öğretmenleri ile rehber öğretmenlerin kimlik bilgilerine ilişkin verilerin tablo haline getirilmiş şeklidir. Tabloların altına tablolar hakkındaki yorumlar yapılmıştır.

12.-23. tablolar, rehber öğretmenlere sorulan genel bilgilere ait verilerin tablo haline getirilmiş ve elde edilen bulguların yorumları yapılmıştır.

24.-54. tablolar, hedef davranışları ihtiva eden soruların, öğretmen ve rehber öğretmen gruplarına uygulanmasıyla elde edilen bilgilerin yer aldığı tablolardır. Bu tablolardan elde edilen bulgular her tablonun altında ayrı ayrı yorumlanmıştır.

Anket formunda yer alan hedef davranışların büyük bir kısmı, M.E.B.'nin alt özel sınıfların beden eğitimi programında yer alan hedef davranışları olarak belirlenmiş, bir kısmı ise gerekli olduğu düşüncesiyle, hedef davranışları olarak, anket formuna ilâve edilmiştir.

Gerekli olduğu düşüncesiyle anket forma ilâve edilen hedef davranışlar ile ilgili sorulardan elde edilen bulguların yorumları yapılırken, M.E.B.'nin beden eğitimi öğretim programının hedef davranışlarından olmadığı da her tablonun altında ayrı ayrı belirtilmiştir.

A- Kişisel Bilgilerle ilgili Bulgular

1- ÖĞRETMENLER

TABLO: 3

Öğretmenlerin Eğitilebilir Geri Zekâlı Öğrencilerle
Çalışma Sürelerine Göre Dağılımı

Hizmet Yılları	Sayı	%
1 - 2 yıl	7	25
3 - 4 yıl	4	14
5 - 6 yıl	4	14
7 ve daha fazla yıl	13	47
Genel Toplam	28	100

Tablo 3'de, örnekleme oluşturan öğretmenlerin %25'inin 1-2 yıl, %14'ünün 3 ila 4 yıl, %14'ünün 5 ila 6 yıl ve %47'sinin de 7 yıl ve daha fazla kıdeme sahip oldukları görülmektedir. Bu sonuç evrenin genel yapısını temsil eder mahiyette görülmektedir.

TABLO: 4

Öğretmenlerin Mezun Oldukları Okullara Göre Dağılımı

Mezun Oldukları Okullar	Sayı	%
İlk öğretmen Okulu Mezunları	6	21.43
Eğitim Yüksek Okulu (2 yıllık) Mezunları	10	35.72
Başka (3 ve 4 yıllık okullar)	12	42.85
Genel Toplam	28	100

Tablo 4'de, görüldüğü gibi örnekleme oluşturan öğretmenlerin %21.43'ü ilk öğretmen okulu, %35.72'si eğitim yüksek okulu (2 yıllık) ve %42.85'lik bölümünün ise muhtelif okullardan mezun olduklarını ortaya koymaktadır.

öğretmenlerden, ilköğretmen okulu ve eğitim yüksekokulu mezunları, okul programları içinde Beden Eğitimi derslerini almışlardır. Ancak, özürliüler için hizmet öncesinde beden eğitimi derslerini aldıkları söylenemez.

TABLO: 5

öğretmenlerin Hizmet-İçi Kurslara Katılım Durumları

öğretmenlerin Kurslara Katılımı	Sayı	%
Evet	17	60.71
Hayır	11	39.29
Genel Toplam	28	100

Tablo 5'de, görüldüğü gibi öğretmenlerin %60.71'i hizmet içi eğitime katılmışlardır.

Bu sonuçlar, ilkokulların alt özel sınıflarındaki eğitilebilir geri zekâlı öğrencilerin beden eğitimi derslerini, öğretmenlerin hizmet içi eğitim kurslarından elde ettikleri bilgilerle yürüttüklerini göstermektedir. Katılmayan öğretmenlerin ise kendi deneyimleriyle dersleri yürüttükleri söylenebilir.

TABLO: 6

Hizmet İçi Eğitim Kursuna Katılan Öğretmenlerin
Kurs Katılım Süreleri

Kurs Süreleri	Sayı	%
2 Hafta	2	11.76
4 Hafta	5	29.43
6 Hafta	2	11.76
8 Hafta	-	-
Daha fazla	8	47.05
Genel Toplam	17	100

Tablo 6'dan, elde edilen bilgiler öğretmenlerin 17'sinin hizmet içi eğitim kurslarına katıldıkları görülmektedir. Buna göre öğretmenlerin %47.05'nin 8 haftanın üzerinde hizmet içi eğitim kursuna katıldığını, %29.43'nün 4 haftalık hizmet içi eğitim kursuna katıldığını, %11.76'sinin ise 2 hafta ve 6 haftalık hizmet içi eğitim kursuna katıldıklarını ortaya koymaktadır. Fakat örnekleme teşkil eden 28 öğretmenin 11 tanesinin hizmet içi eğitim kurslarına katılmadıkları verdikleri cevaplardan görülmektedir. Bu 11 sayısı örneklemin %39.28'ini oluşturmaktadır.

Bütün bu sonuçlar gösteriyor ki, alt özel sınıflardaki eğitilebilir geri zekâlı öğrencilerin beden eğitimi dersleri ve genel eğitimleri dersleri veren öğretmenlerin becerilerine bırakılmaktadır.

TABLO: 7

Hizmet İçi Eğitim Kursuna Katılan Öğretmenlerin
Psikomotor Özellikli Eğitim Alıp Almadıkları

Psikomotor Eğitime Katılımı	Sayı	%
Evet	12	70.58
Hayır	5	29.42
Genel Toplam	17	100

Tablo 7'de, açıkça görüldüğü gibi hizmet içi eğitim kurslarına katılan 17 öğretmenden %70.58'i psikomotor özellikli eğitim aldıklarını belirtmektedirler. Fakat örnekleme oluşturan 28 öğretmenden 11 tanesinin hizmet içi eğitim kurslarına katılmamaları, alt özel sınıfların eğitiminde çok önemli olan psikomotor faaliyetlerin aksamasına neden olacaktır. Bunun için en azından bu eksikliğin giderilmesi bakımından hizmet içi eğitim kurslarına katılmayan öğretmenlerin de kısa sürede bu kurslara katılmaları gerekmektedir.

2- REHBER ÖĞRETMENLER

TABLO: 8

Rehber öğretmenlerin Mezun Oldukları Okullara
Göre Dağılımı

Rehber öğretmenlerin Mezun Oldukları Okullara Göre Dağılımları	Sayı	%
Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi	6	40
Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi	2	13.36
İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi	3	20
Gazi Üniversitesi Eğitim Enstitüsü	1	6.66
Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi	1	6.66
Türkiye Ortadoğu Amme İdaresi Kamu Yönetimi Uzmanlık Programı	1	6.66
İstanbul Üniversitesi Eğitim Enstitüsü	1	6.66
Genel Toplam	15	100

Tablo 8'de, rehber öğretmenlerin mezun oldukları okullara göre dağılımları görülmektedir. Tabloda da görüldüğü gibi Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi'nden mezun olan Rehber öğretmenler örneklemin %40'ını oluşturmaktadır. Bu sonuç ise, adı geçen fakülte mezunlarının ilgili alanda yoğun bir şekilde görev aldıklarını ortaya koymaktadır.

TABLO: 9

Rehber Öğretmenlerin Hizmet Yıllarına Göre Dağılımı

Hizmet Yılları	Sayı	%
1 - 3 Yıl Arası	2	13.33
4 - 6 Yıl Arası	2	13.33
7 - 9 Yıl Arası	5	33.33
10 - 12 Yıl Arası	2	13.33
13 - 15 Yıl Arası	2	13.33
16 - 18 Yıl Arası	-	-
19 - 21 Yıl Arası	2	13.33
21 Yıl ve Sonrası	-	-
Genel Toplam	15	100

Tablo 9'da, rehber öğretmenlerin %33,33'ü 7 ila 9 yıl, %13.33'ü ise 1-3, 4-6, 10-12, 13-15 yıl arası mesleki kıdeme sahip oldukları görülmektedir.

Bu sonuç ise; Rehber öğretmenler içinde 7-9 yıllık hizmet sunan genç eğitimcilerin ağırlıkta olduğunu ortaya koymaktadır.

TABLO: 10

Rehber Öğretmenlerin Mezun Oldukları Okullarda Geri Zekâlı Çocukların Eğitimleri ile İlgili Ders Alma Durumlarına Göre Dağılımı

Rehber öğretmenler	Sayı	%
Ders Alanlar	11	73.33
Ders Almayanlar	4	26.67
Genel Toplam	15	100

Tablo 10'da, rehber öğretmenlerin mezun oldukları okullarda eğitilebilir geri zekâlı çocukların eğitimleri ile ilgili ders alıp almamaları konusundaki soruya %73.33 oranında ders al-

dıkları şekilde cevap verdikleri görülmektedir.

Bu sonuç, Rehber öğretmenlerin görevleriyle ilgili eğitimi aldıklarını ve isabetli bir şekilde istihdam edildiklerini ortaya koymaktadır.

TABLO: 11

Rehber öğretmenlerin Mezun Oldukları Okullarda Psikomotor ve Beden Eğitimi ile İlgili Ders Alma Durumlarına Göre Dağılımı

Rehber öğretmenler	Sayı	%
Evet	6	40
Hayır	9	60
Genel Toplam	15	100

Tablo 11'de, rehber öğretmenlerden okudukları okullarda eğitilebilir geri zekâlı öğrencilerin psikomotor gelişimleri ve beden eğitimleri ile ilgili yeterli bilgiye sahip olup olmadıkları sorusuna %40'ı "evet", %60'ı "hayır" cevabı verdiklerini göstermektedir.

Bu sonuçlarda, Rehberlik Araştırma Merkezlerinde çalışan Rehber öğretmenlerin yarısından fazla bir kısmının gerekli olan bilgilere sahip olmadıklarını ortaya koymaktadır.

B- Rehber öğretmenlere Yöneltilen Genel Bilgiler ile ilgili Bulgular ve Yorumlar

TABLO: 12
Çalışmaların Akademik Başarıya Etkisi

	EVET		KISMEN		HAYIR		TOPLAM	
	S	%	S	%	S	%	S	%
R.ÖĞRETMENLER	5	33.33	7	46.67	3	20	15	100

Tablo 12'de, yeterli bir beden eğitimi programı uygulandığı takdirde öğrencilerin akademik başarılarının ne olacağı konusunda rehber öğretmenlere yöneltilen soruya verdikleri cevaplar görülmektedir. Rehber öğretmenlerin %33.33'ü "evet", %46.67'si "kısmen", %20'si "hayır" şeklinde sorulan soruyu cevaplayarak, yeterli bir beden eğitimi uygulaması sonucunda, eğitilebilir geri zekâlı çocukların akademik başarılarının kısmen de olsa geliştirebileceğini belirtmişlerdir.

Programlı psikomotor faaliyetlerin, akademik başarıyı artırdığı görüşü artık, konuyla ilgili tüm dünya bilim adamlarınca bilinen ve kabul edilen bir gerçektir. Akademik başarıyı olumsuz yönde etkileyeceği ya da hiç etkilemeyeceği görüşü ise sıradan insanların görüşü olma niteliğindedir.

Rehber öğretmen, sadece, normal çocukların problemleriyle ilgilenen kişi demek değildir; tüm özür grupları hakkında ayrıntılı bilgiye sahip olduğu düşünülen kişidir, kaldı ki eğitilebilir geri zekâlı çocuklara zekâ testi uygularak özel alt sınıflara yerleştirilmesini sağlayan kişidir. Böyle bilinen ve kabul edilen bir konuda, rehber öğretmenlerin çoğunluğunun bu bilgiye sahip olmaması, rehber öğretmenlerin çok önemli bir eksikliği olarak görülmektedir.

Bu sonuç da, rehber öğretmen yetiştiren kurumların verdikleri eğitimde daha titiz davranmaları ve artık rehber öğretmen sıfatını kazanmış kişilerin de kendilerini yetiştirme konusunda özen göstermeleri gereğini ortaya koymaktadır.

TABLO: 13

Çalışmaların Zekâ Gelişimine Etkisi

	EVET		KISMEN		HAYIR		TOPLAM	
	S	%	S	%	S	%	S	%
R.ÖĞRETMENLER	5	33.33	7	46.67	3	20	15	100

Tablo 13'de, rehber öğretmenlere, yeterli bir beden eğitimi programı uygulandığı takdirde eğitilebilir geri zekâlı çocukların zekâ gelişimlerinin etkilenip etkilenmeyeceğine ilişkin yöneltilen soruya verdikleri cevaplar görülmektedir. Rehber öğretmenlerin %33.33'ü "evet", %46.67'si "kısmen", %20'si "hayır" şeklinde sorulan soruya cevap vermişlerdir. Yeterli bir beden eğitimi programı uygulaması sonucunda, öğrencilerin zekâ seviyelerinin kısmen de olsa yükselbileceği ifade edilmiştir.

Bir insanın zekâ bölümü değişmez. Bir zekâ özürüne ya da herhangi bir insana ne tür faaliyette bulunulursa bulunulsun o insanın zekâ bölümü değişmez. Sadece, var olan zekâ bölümü kapasitesindeki zihinsel faaliyetleri en üst seviyede ortaya çıkarılarak kapasitesi seviyesindeki zekâsını kullanması sağlanır. Bedensel faaliyetlerin ise, yapılan bazı bilimsel araştırmalara göre, eğitilebilir geri zekâlıların, kapasitesi seviyesindeki zekâsını en üst düzeyde kullanmasını etkilediği yolundadır.

Zekâ testi uygulayarak eğitilebilir geri zekâlı çocukların alt özel sınıflara yerleştirilmesini sağlayan rehber öğretmen

menlerin bir kısmının bu konudaki bilgisizliği ortaya çıkmaktadır.

Bu sonuç da, rehber öğretmen yetiştiren kurumların verdikleri eğitimde daha titiz davranmaları ve artık rehber öğretmenlik görevini üstlenmiş kişilerin de kendilerini yetiştirme konusunda hassasiyet göstermeleri gerektiğini ortaya koymaktadır.

TABLO: 14

Çalışmalarda Sürenin Durumu

	EVET		KISMEN		HAYIR		SÜTUN TOPLAMI	
	S	%	S	%	S	%	S	%
R. ÖĞRETMENLER	1	6.67	-	-	14	93.33	15	100

Tablo 14'de, eğitilebilir geri zekalı çocuklara M.E.B. ca hazırlanan program doğrultusunda sunulan ve haftada bir saat olarak belirlenen, beden eğitimi derslerine ayrılan sürenin yeterli olup olmadığı hakkında yöneltilen soruya rehber öğretmenlerin verdikleri cevaplar görülmektedir.

Cevapların incelenmesi sonunda, rehber öğretmenlerin %93.33'nün hayır diyerek, sürenin yetersiz olduğunu ifade ettikleri ortaya çıkmıştır.

Bu da; program içerisindeki amaçların davranışa dönüştürülebilmesi için öğretmenlerin yeterli zamana sahip olmadıklarının açık bir göstergesidir.

TABLO: 15

Çalışma Süresinin Düzenlenmesi Durumu

	EVET		KISMEN		HAYIR		SÜTUN TOPLAMI	
	S	%	S	%	S	%	S	%
R.ÖĞRETMENLER	13	86.66	2	13.34	-	-	15	100

Tablo 15'de, eğitilebilir geri zekalı çocukların eğitim programları doğrultusunda beden eğitimi ders saatlerinin artırılması hakkında, rehber öğretmenlere sorulan soruya verdikleri cevaplar görülmektedir.

Cevapların incelenmesi sonunda, %86.66'sının evet diyerek artırılmasının şart olduğu, %13.34'ünün ise kısmen cevabı vererek, artırılmasının yararlı olacağı görüşünde oldukları anlaşılmaktadır.

Bu sonuçlar, gerekli düzenlemenin yapılmasının ve zaman açısından ders sayısının artırılmasının şart olduğunu ortaya koymaktadır.

TABLO: 16

Çalışmalarda Araç-Gereç ve Ortam

	EVET		KISMEN		HAYIR		SÜTUN TOPLAMI	
	S	%	S	%	S	%	S	%
R.ÖĞRETMENLER	-	-	-	-	15	100	15	100

Tablo 16'da, eğitilebilir geri zekalı çocuklara beden eğitimi ders programları doğrultusunda etkin uygulamalar yapabilmek için yeterli araç-gereç ve ortamın olup olmadığı hakkındaki soruya rehber öğretmenlerin verdikleri cevapları göstermektedir. Rehber öğretmenlerin tamamının cevapları böyle bir or-

tama sahip olmadıkları şeklindedir.

Bu sonuçlar ise, alt özel sınıfların beden eğitimi derslerini yapabilecekleri araç-gereç ve müsait ortamın olmadığını göstermekte, istenilen düzeyde eğitimin sunulamadığı sonucunu ortaya koymaktadır.

TABLO: 17

Programın Durumu

	EVET		KISMEN		HAYIR		SÜTUN TOPLAMI	
	S	%	S	%	S	%	S	%
R.ÖĞRETMENLER	-	-	8	53.33	7	46.67	15	100

Tablo 17'de, M.E.B.'nin, eğitilebilir geri zekalı çocuklar için hazırlamış olduğu beden eğitimi programının yeterli olup olmadığı hakkında, rehber öğretmenlere yöneltilen soruya verdikleri cevapları göstermektedir.

Rehber öğretmenlerce verilen cevaplar incelendiğinde, %53.33'ünün "kısmen", %46.67'sinin "hayır" dedikleri görülmektedir.

Bu cevaplar, halihazırda eldeki mevcut programın yetersiz kaldığını ve bu program ile istenilen hedeflere ulaşılamayacağını ortaya koymaktadır.

TABLO: 18

Maddi Finansman

	EVET		KISMEN		HAYIR		SÜTUN TOPLAMI	
	S	%	S	%	S	%	S	%
R. ÖĞRETMENLER	12	80	2	13.33	1	6.67	15	100

Tablo 18'de, eğitilebilir geri zekalı çocuklara uygulanacak beden eğitimi ders programının istenilen düzeyde uygulanabilmesi için bütçeden özel bir ödeneğin ayrılması gereğine inanıyor musunuz sorusu yöneltilen rehber öğretmenlerin cevaplarını göstermektedir. Bu cevapların %80'i "evet", geri kalan bölümü de "kısmen" ve "hayır" şeklindedir.

Bu cevaplar ise; beden eğitimi derslerinin istenilen şekilde uygulanması için bütçeden özel bir ödeneğin ayrılması gerekliliğini ortaya koymaktadır.

TABLO: 19

Alandaki Kaynakların Temini

	EVET		KISMEN		HAYIR		SÜTUN TOPLAMI	
	S	%	S	%	S	%	S	%
R. ÖĞRETMENLER	-	-	6	40	9	60	15	100

Tablo 19'da, eğitilebilir geri zekalı çocukların beden eğitimi ders programları konusunda yerli ve yabancı kaynaklara sahip olabilmek için satın alabilme imkânlarının olup olmadığı hakkında yöneltilen soruya rehber öğretmenlerin verdikleri cevapları göstermektedir. Cevaplar incelendiği zaman, %60'nın cevabı satın alma imkânlarının olmadığı, %40'nın ise kısmen bu imkâna sahip oldukları şeklindedir. Bu veriler rehber öğretmen-

lerin yerli ve yabancı kaynakları elde etme imkânlarının olmadığını göstermektedir.

Bu nedenle, her an faydalanabilecekleri bir kitaplığın ilgili birimlerce sağlanması gerekmektedir.

TABLO: 20

Alandaki Kaynakların Durumu

	EVET		KISMEN		HAYIR		SÜTUN TOPLAMI	
	S	%	S	%	S	%	S	%
R.ÖĞRETMENLER	-	-	5	33.33	10	66.67	15	100

Tablo 20'de, rehber öğretmenlerin, eğitilebilir geri zekalı çocukların beden eğitimi programları doğrultusunda yerli ve yabancı kaynakları kütüphane vb. yerlerde izleme imkânlarına sahip olup olmadıkları hakkındaki soruya verdikleri cevapları göstermektedir.

Rehber öğretmenler cevaplarında %66.67 oranında hayır diyerek izleyemediklerini, %33.33'ü ise kısmen bu kaynakları izleme şansına sahip olduklarını ifade etmişlerdir. Bu görünüm ise, rehber öğretmenlerin alanlarında kendilerini geliştirebilmek için, bu kaynakları izleme imkânına sahip olmadıklarını ortaya koymaktadır.

Şu halde, bu kaynakların rehber öğretmenlere şahsen ulaştırılması, ya da önceden de belirtildiği gibi, ulaşabilecekleri yerlerin kitaplıklarına gönderilmesi faydalı olacaktır.

TABLO: 21

Eğitimde öğretmenlerin Durumu

	EVET		KISMEN		HAYIR		SUTUN TOPLAMI	
	S	%	S	%	S	%	S	%
R.ÖĞRETMENLER	1	6.67	-	-	14	93.33	15	100

Tablo 21'de, rehber öğretmenlere, sınıf öğretmenlerinin eğitilebilir geri zekâlı çocuklara etkin bir beden eğitimi programı uygulayabilip uygulayamayacakları hakkında yöneltilen soruya verdikleri cevaplar görülmektedir. Adı geçen soruya, rehber öğretmenlerin verdikleri cevaplar incelendiğinde, %93.33'ü sınıf öğretmenlerinin bu eğitim için yetersiz durumda bulduklarını ifade etmektedir.

Bu sonuç ise, bu dersin alan öğretmenlerince verilmesi gerektiğini, ya da bu alanda hizmet içi eğitimden çok iyi bir şekilde geçirilmeleri gerektiğini ortaya koymaktadır.

TABLO: 22

Yetişmiş Beden Eğitimi öğretmeni ihtiyacı

	EVET		KISMEN		HAYIR		SUTUN TOPLAMI	
	S	%	S	%	S	%	S	%
R.ÖĞRETMENLER	14	93.33	1	6.67	-	-	15	100

Tablo 22'de, rehber öğretmenlere eğitilebilir geri zekâlı çocukların beden eğitimi derslerini yürütecek öğretmenlerin, bu alanda özel olarak yetişmiş kişiler olmasının gerekip gerekmediği hakkında yöneltilen soruya verdikleri cevaplar görülmektedir.

Cevapların incelenmesi sonucunda, rehber öğretmenlerin

%93.33'ünün evet dediği görülmektedir. Bu cevaplardan ortaya çıkan sonuç ise; adı geçen çocukların, beden eğitimi derslerini üstlenecek eğitimcilerin önce belli bir eğitime sahip olmasını şart kılmaktadır.

TABLO: 23

Psikomotor Gelişim Ölçeğinin Varlığı

	EVET		KISMEN		HAYIR		SÜTUN TOPLAMI	
	S	%	S	%	S	%	S	%
R. ÖĞRETMENLER	1	6.67	1	6.67	13	86.66	15	100

Tablo 23'de, eğitilebilir geri zekalı çocukların psikomotor gelişim seviyelerini belirleyebilecek bir ölçeğe sahip olup olmadıkları ile ilgili rehber öğretmenlere yöneltilen soruya verilen cevaplar görülmektedir. Rehber öğretmenlerin %86.66'sı böyle bir ölçeğe sahip olmadıklarını belirtmişlerdir.

Bu sonuçlar ise, bu alanda çok önemli bir anlam ifade eden böyle bir ölçeğe sahip olmamanın, ne anlam ifade edebileceğini düşündürmektedir. Çocukların alt özel sınıflara yerleştirilmesi aşamasında, psikomotor gelişim seviyelerinin tesbitini sağlayamayan bir beden eğitimi dersinin çocuklara psikomotor gelişim açısından ne kazandırdığının meçhul olduğunu ortaya koymaktadır.

Bu sonuç ise, böyle bir ölçeğin, rehber öğretmenlere temin edilmesinin zorunlu olduğunu önemle ortaya koymaktadır.

C- Amaçlarla ilgili Bulgular ve Yorumlar

TABLO: 24

Genel Sağlık Durumunun Ölçümü

ELEMENLAR	EVET		KISMEN		HAYIR		SUTUN TOPLAMI	
	S	%	S	%	S	%	S	%
ÖĞRETMENLER	15	53.57	12	42.85	1	3.58	28	100
R. ÖĞRETMENLER	14	93.33	-	-	1	6.67	15	100
KOLON TOPLAMI	29		12		2		43	

S.D: 1

 $\chi^2 = 0.090$

P= 0.7639

P>0.05

Tablo 24'de, eğitilebilir geri zekalı çocukların beden ve ruh sağlıklarını koruma yollarını öğretebilme ve geliştirebilmeleri için temel alışkanlıklar kazanmaları ile ilgili genel amacın davranışlarından, "öğrencilerin genel sağlık durumları"nın bilinmesiyle ilgili olarak, öğretmen ve rehber öğretmenlere yöneltilen soruya verilen cevaplar incelendiğinde, öğretmenlerin %53.57'si ile rehber öğretmenlerin %93.33'ünün "evet" diyerek adı geçen davranışın gerçekleştiğini belirtmişlerdir.

Grupların verdiği cevaplar arasında p>0.05 düzeyinde bir uyum vardır. Bu sonuçlardan da anlaşılacağı gibi alt özel sınıfların beden eğitimi derslerinde adı geçen davranışın gerçekleştiği görülmektedir.

TABLO: 25

Çocukların Giyinmeleri

ELEMENLAR	EVET		KISMEN		HAYIR		SUTUN TOPLAMI	
	S	%	S	%	S	%	S	%
ÖGRETMENLER	1	3.58	11	39.28	16	57.14	28	100
R. ÖGRETMENLER	-	-	6	40	9	60	15	100
KOLON TOPLAMI	1		17		25		43	

S.D: 1 $\chi^2 = 0.103$ P= 0.7483 P>0.05

Tablo 25'de, eğitilebilir geri zekâlı çocukların beden ve ruh sağlıklarını koruma yollarını öğretebilme ve geliştirilebilmesi için temel alışkanlık kazanmaları ile ilgili genel amaçın davranışlarından, "hareketin gerektirdiği şekilde giyinmelerinin sağlanması" hakkında yöneltilen soruya öğretmen ve rehber öğretmenlerin verdiği cevaplar görülmektedir. Öğretmenlerin %57.14'ü ile rehber öğretmenlerin %60'nın verdiği cevaplardan hareketin gerektiği şekilde çocukların giyinmeleri ile ilgili davranışın derslerde verilmediği görülmektedir.

Grupların verdiği cevaplar arasında p>0.05 düzeyinde manidar bir fark görülmemiştir.

Her iki grubun verdiği cevaplar, genel amaç içinde bulunan adı geçen davranışın derslerde uygulamaya konulmadığının açık bir göstergesidir.

TABLO: 26

Çocukların Temizliği

ELEMENLAR	EVET		KISMEN		HAYIR		SUTUN TOPLAMI	
	S	%	S	%	S	%	S	%
ÖĞRETMENLER	21	75	5	17.86	2	7.14	28	100
R. ÖĞRETMENLER	-	-	8	53.33	7	46.67	15	100
KOLON TOPLAMI	21		13		9		43	

S.D: 1

 $\chi^2 = 6.986$

P= 0.00821

P<0.01

Tablo 26'da, çocukların beden ve ruh sağlıklarını koruma yollarını öğrenebilme ve geliştirebilmesi için, temel alışkanlıklar kazanmaları ile ilgili genel amacın davranışlarından "beden hareketlerinden sonra gereken temizliği yapmaları" konusunda yöneltilen soruya öğretmen ve rehber öğretmen gruplarının verdiği cevaplar görülmektedir.

Cevapların incelenmesiyle, öğretmen grubunun %75'inin beden hareketlerinden sonra gereken temizliğin yapıldığı, rehber öğretmenlerin %53.33'ünün kısmen yapıldığı, %46.67'sinin ise, hiç yapılmadığı görüşünde olduklarını ortaya koymaktadır.

Her iki grubun verdiği cevaplar arasında p<0.01 düzeyinde manidar bir farklılık görülmektedir.

Bu farklılık, programda bulunan bu davranışı, beden eğitimi derslerinde öğretmenlerin uygulamaya koyduklarını ifade etmelerine rağmen, rehber öğretmenlerin bu görüşe katılmadıklarını ortaya koymaktadır.

Bu sonuç ise; öğretmenlerin uygulama anında yaptıkları çalışmalarını yeterli görmelerine karşılık, alan uzmanı olan rehber öğretmenlerce istenilen düzeyde olmadığını ortaya koymaktadır.

Bu sonuç ise; öğretmenlerin bu alandaki yetersizliğini ve bu soruya yanlı cevap verdiklerini göstermektedir.

TABLO: 27

Terli İken Su İçmeleri

ELEMANLAR	EVET		KISMEN		HAYIR		SUTUN TOPLAMI	
	S	%	S	%	S	%	S	%
ÖĞRETMENLER	28	100	-	-	-	-	28	100
R. ÖĞRETMENLER	5	33.33	10	66.67	-	-	15	100
KOLON TOPLAMI	33		10				43	

S.D: 1 $\chi^2 = 20.731$ $P = 5.285E-06$ $P < 0.001$

Tablo 27'de, çocukların beden eğitimi ve ruh sağlıklarını koruma yollarını öğrenebilme ve geliştirebilmesi için temel alışkanlıklar kazanmaları ile ilgili genel amacın davranışlarından "terli iken su içmemeleri"nin öğretilmesi hususunda öğretmen ve rehber öğretmenlere yöneltilen soruya, her iki grubun verdiği cevaplar görülmektedir. Cevapların incelenmesi sonunda, öğretmenlerin %100'nün bu davranışı gerçekleştirdiklerini, rehber öğretmenlerin ise %33.33'ü "evet" cevabı ile, %66.67'sinin ise kısmen bu davranışın gerçekleştiğini belirttikleri görülmektedir. Her iki grubun cevapları arasında $p < 0.001$ düzeyinde manidar bir farklılık vardır. Bu farklılık öğrencilerine kazandırdıklarını söylemelerine rağmen, rehber öğretmenlerin aynı görüşe tam olarak katılmadıklarını göstermektedir.

Bu sonuçlar, uygulayıcı durumunda olan öğretmenlerin adı geçen davranışın kazandırılması konusunda samimi olduklarını ortaya koymaktadır.

TABLO: 28

Enerjilerinin Yönlendirilmesi

ELEMANLAR	EVET		KISMEN		HAYIR		SÜTUN TOPLAMI	
	S	%	S	%	S	%	S	%
ÖĞRETMENLER	18	64.28	9	32.14	1	3.58	28	100
R. ÖĞRETMENLER	-	-	10	66.67	5	33.33	15	100
KOLON TOPLAMI	18		19		6		43	

SD: 1

 $\chi^2 = 4.940$

P=0.0262

p>0.05

Tablo 28'de, çocukların beden eğitimi ve ruh sağlıklarını koruma yollarını öğrenebilme ve geliştirebilmesi için temel alışkanlıklar kazanmaları ile ilgili genel amacın davranışlarından, "çocuklara sıkıntılı anlarındaki zararlı enerjiyi beden eğitimi ile harcayabileceklerinin hissettirilmesi"nin derslerde öğretilip öğretilmediği hakkında, öğretmen ve rehber öğretmen gruplarına yöneltilen soruya, alınan cevaplar görülmektedir.

Cevapların incelenmesi sonucu, öğretmenlerin %64.28'inin "evet" diyerek davranışı gerçekleştirdiklerini, rehber öğretmen %66.67 oranında kısmen gerçekleştirdiğini ifade ettikleri görülmektedir. Öğretmen ve rehber öğretmen gruplarının verdikleri cevaplar arasındaki p>0.05 düzeyindeki manidar olmayan uyum, derslerde uygulayıcı durumunda olan öğretmenlerin görüşlerine, rehber öğretmenlerin katıldıklarını göstermektedir.

Bu sonuçlar adı geçen davranışın gerçekleştirildiğinin belirtisidir.

TABLO: 29

öğrencilerin Spora Karşı Heveslendirilmeleri

ELEMENLAR	EVET		KISMEN		HAYIR		SUTUN TOPLAMI	
	S	%	S	%	S	%	S	%
ÖĞRETMENLER	27	96.42	-	-	1	3.58	28	100
R. ÖĞRETMENLER	10	66.67	-	-	5	33.33	15	100
KOLON TOPLAMI	37				6		43	

SD: 1

 $\chi^2 = 4.940$

P=0.0262

p>0.05

Tablo 29'da, eğitilebilir geri zekalı çocukların beden ve ruh sağlıklarını koruma yollarını öğrenebilme ve geliştirebilmesi için temel alışkanlıklar kazanmaları ile ilgili genel amacın davranışlarından "kendi kendine birçok etkinliklerde bulunma isteği uyandırılması" hakkındaki soruya öğretmen ve rehber öğretmenlerin verdikleri cevaplar görülmektedir. Öğretmenlerin %96.42'si ile rehber öğretmenlerin %66.67'si evet demislerdir. Buna göre verilen cevaplarda p>0.05 düzeyinde manidar olmayan bir uyum görülmüştür. Bu sonuçlar ışığında adı geçen davranışın, alt özel sınıfların beden eğitimi derslerinde gerçekleştirildiğini göstermektedir.

Bu sonuç; öğretmenlerin programda yer alan ve önemli olan bu davranışı, öğrencilerine aktarırken oldukça hassas davranışlarını ortaya koymaktadır.

TABLO: 30

**Beden Eğitimi Faaliyetlerinde Grup Çalışmalarına
Katılımları**

ELEMENLAR	EVET		KISMEN		HAYIR		SUTUN TOPLAMI	
	S	%	S	%	S	%	S	%
ÖĞRETMENLER	18	64.28	9	32.14	1	3.58	28	100
R. ÖĞRETMENLER	3	20	9	60	3	20	15	100
KOLON TOPLAMI	21		18		4		43	

SD: 1 $\chi^2 = 1.481$ $P = 0.2237$ $p > 0.05$

Tablo 30'da, çocukların beden eğitimi ve ruh sağlıklarını koruma yollarını öğrenebilme ve geliştirebilmesi için temel alışkanlıklar kazanmaları ile ilgili genel amacın davranışlarından "sıkıntılı anlarında grup etkinlikleri ile bu sıkıntıyı atabilecekleri"nin beden eğitimi derslerinde öğretilip öğretilmediği hakkında, öğretmen ve rehber öğretmen gruplarına yöneltilen soruya alınan cevaplar görülmektedir.

Her iki grubun, yöneltilen soruya verdikleri cevapların incelenmesi neticesinde, öğretmenlerin %62.28'inin bu davranışı derslerinde gerçekleştirdiğini, rehber öğretmenlerin de %60'ının kısmen bu görüşe katıldıklarını belirttikleri görülmektedir. Her iki grup arasında $p > 0.05$ düzeyinde manidar olmayan bir durum ortaya çıkmaktadır.

Bu veriler, programda yer alan genel amaçlar doğrultusunda adı geçen davranışın, öğrencilere kazandırılabilmediğini ve öğretmenlerin bu davranışın kazandırılmasında özen gösterdiklerini ortaya koymaktadır.

TABLO: 31

Müzikle Ritmik Çalışmalar

ELEMANLAR	EVET		KISMEN		HAYIR		SÜTUN TOPLAMI	
	S	%	S	%	S	%	S	%
ÖĞRETMENLER	14	50	4	14.28	10	35.72	28	100
R.ÖĞRETMENLER	-	-	9	60	6	40	15	100
KOLON TOPLAMI	14		13		16		43	

SD: 1 $\chi^2 = 8.960$ $P = 2.759E-03$ $p < 0.01$

Tablo 31'de, eğitilebilir geri zekalı çocukların uygun oyun ve ritmik hareketleri öğrenebilmeleri ile ilgili genel amaçın davranışlarından, "derslerde sesin eşlik ettiği ritmik çalışmalara yer verilmesi" hakkında yöneltilen soruya öğretmen ve rehber öğretmen gruplarının verdikleri cevaplar görülmektedir. Öğretmenlerin %50'sinin adı geçen davranışı öğrencilerine kazandırdıklarını belirtmelerine rağmen, rehber öğretmenlerin %60'ı kısmen, %40'ı hayır cevapları vermektedirler. Her iki grup arasında $p < 0.01$ düzeyinde manidar bir farklılık görülmektedir.

Bu durum her iki grubun derslerde sesin eşlik ettiği ritmik çalışmalara yer verilmesi konusunda farklı görüşler taşıdıklarını göstermektedir.

Bu da, programın yeniden gözden geçirilerek, adı geçen davranışın, derslerde daha uygulanabilir hale getirilmesi sonucunu ortaya çıkarmaktadır.

TABLO: 32

Farklı Tempolu Koşular

ELEMENLAR	EVET		KISMEN		HAYIR		SUTUN TOPLAMI	
	S	%	S	%	S	%	S	%
ÖĞRETMENLER	23	82.14	5	17.86	-	-	28	100
R. ÖĞRETMENLER	3	20	9	60	3	20	15	100
KOLON TOPLAMI	26		14		3		43	

SD: 1 $\chi^2 = 3.333$ $P = 0.0679$ $p > 0.05$

Tablo 32'de, eğitilebilir geri zekalı çocukların uygun oyun ve ritmik hareketleri öğrenebilmeleri ile ilgili M.E.B.'nin beden eğitimi öğretim programının genel amacında yer almayan fakat anket formunun genel amacında yer alan davranışlardan, "hızlı ve yavaş tempoda kosturarak hareketlerin temposunu değiştirme" çalışmalarının beden eğitimi derslerinde yaptırılması ile ilgili olarak yöneltilen soruya öğretmen ve rehber öğretmenlerin verdikleri cevapları göstermektedir. Öğretmenlerin %82.14'ü adı geçen davranışı derslerde öğrencilerine verdiklerini belirtmiş olup, rehber öğretmenlerin bu görüşe katılımları ise %60 oranında kısmen, %20 oranında evet cevabı şeklindedir. Her iki grubun cevapları arasında $p > 0.05$ düzeyinde manidar olmayan bir uyum vardır.

Elde edilen sonuçlar, M.E.B.'nin programında yer almasa da adı geçen davranışı, öğretmenlerin beden eğitimi derslerinde öğrencilerine kazandırdıklarını göstermektedir. Bu sonuca göre adı geçen davranışın genel amaç davranışı olarak dikkate alınması gerektiği görülmektedir.

TABLO: 33

Uygun Oyun Seçimi

	EVET		KISMEN		HAYIR		SÜTUN TOPLAMI	
	S	%	S	%	S	%	S	%
ELEMANLAR								
ÖĞRETMENLER	27	96.42	1	3.58	-	-	28	100
R.ÖĞRETMENLER	3	20	-	-	12	80	15	100
KOLON TOPLAMI	30		1		12		43	

SD: 1 $\chi^2 = 23.548$ $P = 1.219E-06$ $p < 0.01$

Tablo 33'de, eğitilebilir geri zekâlı çocukların, uygun oyun ve ritmik hareketleri ile ilgili genel amacın gerçekleştirilmesinde "durumlarına uygun oyunların seçilmesi" sorusuna, öğretmen ve rehber öğretmenlerin verdikleri cevaplar görülmektedir. öğretmenlerin %96.42'sinin evet, rehber öğretmenlerin %80'nin ise hayır cevabını verdikleri ve her iki grubun cevapları arasında $p < 0.001$ düzeyinde manidar farklılık olduğu görülmektedir.

Bu sonuçlar, adı geçen davranışı öğretmenlerin öğrencilere kazandırdıklarını, rehber öğretmenlerin ise kazandırılmadığını ortaya koymaktadır.

Uygulayıcı durumunda olan öğretmenlerle, rehber öğretmenlerin görüşleri arasındaki bu farklılık düşündürücü bir boyuttadır.

Bu sonuçta, adı geçen davranışı beden eğitimi öğretmeni olmayan sınıf öğretmenlerinin gerçekleştiremediklerini ortaya koymaktadır.

TABLO: 34

Sağa ve Sola Dönüş Kavramlarının Öğretilmesi

ELEMENLAR	EVET		KISMEN		HAYIR		SUTUN TOPLAMI	
	S	%	S	%	S	%	S	%
ÖĞRETMENLER	24	85.71	4	14.29	-	-	28	100
R.ÖĞRETMENLER	14	93.33	-	-	1	6.67	15	100
KOLON TOPLAMI	38		4		1		43	

SD: 1

 $\chi^2 = 0.1038$

P=0.7483-06

p>0.05

Tablo 34'de, eğitilebilir geri zekalı çocukların uygun oyun ve ritmik hareketleri öğrenebilmeleri ile ilgili, M.E.B.'nin beden eğitimi öğretim programının genel amacında yer almayan fakat anket formunun genel amacında bulunan davranışlardan, "sağa ve sola dönüş kavramlarının öğretilmesi" ile ilgili olarak yöneltilen soruya, öğretmen ve rehber öğretmenlerin verdikleri cevaplar görülmektedir.

Her iki grubun verdiği cevapların incelenmesi sonucu, öğretmenlerin %85.71'i ve rehber öğretmenlerin %93.33'ünün adı geçen davranışla ilgili çalışmalara beden eğitimi derslerinde yer verildiğini belirttikleri görülmektedir. Her iki grubun cevapları arasında p>0.05 düzeyinde manidarlık teşkil etmeyen bir uyum görülmektedir.

Elde edilen sonuçlar, M.E.B.'nin programının genel amaçlarında yer almamasına rağmen adı geçen davranış, öğretmenlerin beden eğitimi derslerinde öğrencilerine kazandırdıklarını, bunu rehber öğretmenlerin de onayladığını göstermektedir.

Bu sonuca göre; adı geçen davranışın genel amaç davranışı olarak dikkate alınması gerektiğini ortaya koymaktadır.

TABLO: 35

Çift, Tek ve Karışık Yönlü Hareketlerin Uygulanması

ELEMENLAR	EVET		KISMEN		HAYIR		SUTUN TOPLAMI	
	S	%	S	%	S	%	S	%
ÖĞRETMENLER	13	46.43	10	35.72	5	17.85	28	100
R.ÖĞRETMENLER	-	-	-	-	15	100	15	100
KOLON TOPLAMI	13		10		20		43	

SD: 1

 $\chi^2 = 7.902$

P=4937E-03

p<0.01

Tablo 35'de, eğitilebilir geri zekâlı çocukların uygun oyun ve ritmik hareketleri öğrenebilmeleri ile ilgili M.E.B.'nin beden eğitimi öğretim programında yer almayan fakat anket formunun genel amacında bulunan davranışlardan, "çift, tek ve karışık yönlü hareketlerin yaptırılması" ile ilgili soruya öğretmen ve rehber öğretmenlerin verdiği cevaplar görülmektedir.

Her iki grubun vermiş olduğu cevaplardan öğretmen grubunun %46.43'ü adı geçen davranışı derslerinde öğrencilerine kazandırdıkları, rehber öğretmenlerin ise tamamının adı geçen davranışın derslerde öğrencilere kazandırılmadığı şeklindedir.

Her iki grubun verdiği cevaplar arasında p<0.01 düzeyinde manidar bir farklılık vardır.

Bu sonuçlar da göstermektedir ki, daha önceki bazı davranışlarda olduğu gibi, öğretmenlerin bu soruya samimi cevap vermedikleri ortadadır. Rehber öğretmenler, M.E.B.'nin beden eğitimi öğretim programının genel amaçlarında yer almayan bu davranış için öğretmenlerin hiç çaba göstermedikleri kanaatindedirler.

Elde edilen bu sonuç; özellikle uygulama oranının düşük ve çocukların beden eğitimlerinde önemli bir davranış olduğu düşünülerek adı geçen davranışın genel amaç davranışı olarak dikkate alınması gerektiğini ortaya koymaktadır.

TABLO: 36
Oyunların Kurallara Göre Oynanması

ELEMENLAR	EVET		KISMEN		HAYIR		SUTUN TOPLAMI	
	S	%	S	%	S	%	S	%
ÖĞRETMENLER	21	75	7	25	-	-	28	100
R. ÖĞRETMENLER	14	93.33	-	-	1	6.67	15	100
KOLON TOPLAMI	35		7		1		43	

SD: 1 $\chi^2 = 0.103$ $P = 0.7483$ $p > 0.05$

Tablo 36'da, eğitilebilir geri zekâlı çocukların uygun oyun ve ritmik hareketleri öğrenebilmeleri ile ilgili genel amaçlı davranışlarından "bu oyunları kurallarına göre oynamalarının sağlanması" ile ilgili soruya öğretmen ve rehber öğretmenlerin verdiği cevaplar görülmektedir.

Her iki grubun verdiği cevapların incelenmesi sonucu, öğretmenlerin %75'i ve rehber öğretmenlerin %93.33'ünün adı geçen davranışla ilgili çalışmalara beden eğitimi derslerinde yer verildiğini belirttikleri görülmektedir. Her iki grubun cevapları arasında $p > 0.05$ düzeyinde manidarlık teşkil etmeyen bir uyum görülmektedir.

Bu durum, beden eğitimi ders programlarında yer alan ve öğrencilerin oyun kurallarına uymalarının sağlanmasıyla ilgili davranışın beden eğitimi derslerinde verildiğini göstermektedir.

Elde edilen bu sonuç; öğretmenlerin bu davranışın verilmesinde titiz davrandıklarını ortaya koymaktadır.

TABLO: 37
Grupla Gezilere Katılım

ELEMENLAR	EVET		KISMEN		HAYIR		SUTUN TOPLAMI	
	S	%	S	%	S	%	S	%
ÖĞRETMENLER	22	78.58	6	21.42	-	-	28	100
R. ÖĞRETMENLER	2	13.33	6	40	7	46.67	15	100
KOLON TOPLAMI	24		12		7		43	

SD: 1 $\chi^2 = 12.371$ P=0.7071 p<0.001

Tablo 37'de, eğitilebilir geri zekâlı çocukların çeşitli sosyal gruplarla, etkinliklerde bulunabilmeleri ile ilgili genel amacın, davranışlarından olan "gruplarla çevre gezilerine katılımları" ile ilgili olarak yöneltilen soruya, öğretmen ve rehber öğretmenlerin verdikleri cevaplar görülmektedir.

Her iki grubun verdikleri cevapların incelenmesi sonucu, öğretmenlerin %78.58'i evet, rehber öğretmenlerin %46.67'si ise hayır diyerek adı geçen davranış hakkındaki görüşlerini ifade etmişlerdir. Öğretmen ve rehber öğretmen gruplarının cevapları arasında p<0.001 düzeyindeki manidar farklılık, öğretmenlerin bu davranışı kazandırmak için yaptıkları eğitimin, rehber öğretmenler tarafından istenilen seviyede gerçekleştiremedikleri sonucu nu ortaya çıkarmaktadır.

Bu sonuca göre, öğrencisi ile devamlı bir arada bulunan öğretmenlerin, öğrencideki gelişmeleri daha yakın izleyebileceklerini ortaya koymaktadır. Rehber öğretmenlerin ise, adı geçen davranışın kazandırılmasında olumsuz görüşte olduklarını ortaya koymaktadır.

Bu sonuç, rehber öğretmenlerin cevaplarında samimi olmadıklarını göstermektedir.

TABLO: 38

Grup Oyunları Düzenlenmesi

ELEMENLAR	EVET		KISMEN		HAYIR		SÜTUN TOPLAMI	
	S	%	S	%	S	%	S	%
ÖĞRETMENLER	20	71.42	5	17.86	3	10.72	28	100
R. ÖĞRETMENLER	12	80	-	-	3	20	15	100
KOLON TOPLAMI	32		5		6		43	

SD:1

 $\chi^2 = 0.141$ $p = 0.7071$ $p > 0.05$

Tablo 38'de, eğitilebilir geri zekalı çocukların çeşitli sosyal gruplarla etkinliklerde bulunabilmeleri ile ilgili genel amacın davranışlarından olan "grup oyunlarının düzenlenmesi" ile ilgili olarak yöneltilen soruya öğretmen ve rehber öğretmenlerin verdikleri cevaplar görülmektedir.

Buna göre, öğretmenlerin %71.42'sinin, rehber öğretmenlerin %80'inin evet cevapları verdikleri ortaya çıkmaktadır. Her iki grubun cevapları arasında $p > 0.05$ düzeyinde manidar farklılığın olmaması, adı geçen davranışın, beden eğitim derslerinde gerçekleştirildiğini ortaya koymaktadır.

Bu sonuç ise, programda yer alan davranışı, öğretmenlerin, öğrencilerine kolaylıkla kazandırdıklarını göstermektedir.

TABLO: 39

Farklı öğrencilere Farklı Hareketlerin Yaptırılması

ELEMENLAR	EVET		KISMEN		HAYIR		SÜTUN TOPLAMI	
	S	%	S	%	S	%	S	%
ÖĞRETMENLER	25	89.28	1	3.58	2	7.14	28	100
R. ÖĞRETMENLER	10	66.67	-	-	5	33.33	15	100
KOLON TOPLAMI	35		1		7		43	

SD:1 $\chi^2 = 3.182$ $p = 0.0745$ $p > 0.05$

Tablo 39'da, eğitilebilir geri zekalı çocuklarda denge, yürüyüş, büyük ve küçük adalelerin geliştirilmesi gibi tüm psikomotor gelişimin sağlanması ve daha etkin olabilmesi ile ilgili M.E.B.'nin beden eğitimi öğretim programının genel amacında yer almayan fakat anket formunun genel amacında bulunan davranışlardan, "çocukların kişisel farklılıkları tesbit edilip yapamayacakları hareketlerin yaptırılmasından kaçınmayla" ilgili öğretmen ve rehber öğretmenlere yöneltilen soruya verilen cevaplar görülmektedir. Buna göre, öğretmenlerin %89.28'inin, rehber öğretmenlerin %66.67'sinin evet diyerek cevaplandıkları ve bu iki grubun cevapları arasında $p > 0.05$ düzeyinde manidar olmayan bir durum olduğu ortaya çıkmaktadır.

Bu sonuçta, M.E.B. programının genel amacında yer almayan bu davranışın, öğretmenler tarafından dikkate alındığını ve bu davranışa genel amaçlar düzeyinde yer verilmesi gerektiğinin zorunlu olduğunu ortaya koymaktadır.

TABLO: 40

Fiziki Yapılarını öğrenme ile ilgili Çalışmalar

ELEMENLAR	EVET		KISMEN		HAYIR		SUTUN TOPLAMI	
	S	%	S	%	S	%	S	%
ÖĞRETMENLER	16	57.14	6	21.43	6	21.43	28	100
R. ÖĞRETMENLER	12	80	-	-	3	20	15	100
KOLON TOPLAMI	28		6		9		43	

SD:1 $\chi^2 = 0.080$ $p = 0.7768$ $p > 0.05$

Tablo 40'da, eğitilebilir geri zekalı çocuklarda, denge, yürüyüş, büyük ve küçük adalelerin geliştirilmesi gibi tüm psikomotor gelişimin sağlanması ve daha etkin olabilmesi ile ilgili olarak belirtilen, M.E.B.'nin beden eğitimi öğretim programının genel amacında yer almayan fakat anket formun genel amacında bulunan davranışlardan olan "hareketlerin yaptırılmasına başlamadan önce çocuklara bedenlerini tanımaları ve beden üyelerinin fonksiyonlarını öğrenmeleri konusunda beden alıştırmaları yaptırılmasının" alt özel sınıfların beden eğitimi derslerinde öğretilip öğretilmediği hakkında öğretmen ve rehber öğretmen gruplarına yöneltilen soruya verilen cevaplar görülmektedir. Öğretmen ve rehber öğretmenlerin cevapları incelendiğinde, öğretmenlerin %57.14'ü ile rehber öğretmenlerin %80'inin evet diyerek adı geçen davranışın gerçekleştirildiğini belirttikleri görülmektedir.

Her iki grubun verdikleri cevaplar, $p > 0.05$ düzeyinde manidar olmayan bir durum gösterilmektedir. Bu da adı geçen davranışın beden eğitimi derslerinde öğrencilere kazandırıldığını göstermektedir.

Bu sonuç, M.E.B.'nin beden eğitimi öğretim programında yer alan genel amaçlarla ilgili davranışlar arasında yer almasa da pratikte hareketlerin yaptırılabilmesi için ön şart olan beden ve organlarını tanıma davranışının kazandırılması gerektiğini dikkate alan öğretmenlerin beden eğitimi derslerinde bu davranışın kazandırılmasına yer verdikleri gösterilmektedir.

Bu sonuç da, bu davranışın M.E.B. beden eğitimi öğretim programının genel amaç davranışları arasında yer almasının gerekliliği konusunda dikkat çekmektedir.

TABLO: 41

Hareketlerde İzlenen Yol

ELEMENLAR	EVET		KISMEN		HAYIR		SUTUN TOPLAMI	
	S	%	S	%	S	%	S	%
ÖĞRETMENLER	26	92.85	-	-	2	7.15	28	100
R. ÖĞRETMENLER	6	40	-	-	9	60	15	100
KOLON TOPLAMI	32		-		11		43	

SD:1 $\chi^2 = 11.692$ $p = 6.275E-04$ $p < 0.001$

Tablo 41'de, eğitilebilir geri zekalı çocuklarda, denge, yürüyüş, büyük ve küçük adalelerin geliştirilmesi gibi tüm psikomotor gelişimin sağlanması ve daha etkin olabilmesi ile ilgili olarak belirtilen, M.E.B.'nin beden eğitimi öğretim programının genel amacında yer almayan fakat anket formunun genel amacında bulunan davranışlardan "hareketlerin yaptırılmasında kolaydan zora prensibine uyulmasının" alt özel sınıfların beden eğitimi derslerinde uygulanıp uygulanmadığı hakkında öğretmen ve rehber öğretmen gruplarına yöneltilen soruya verilen cevaplar görülmek-

tedir. Öğretmen ve rehber öğretmenlerin cevapları incelendiğinde, öğretmenlerin %92.85'i "evet" diyerek gerçekleştirdiklerini, rehber öğretmenlerin %60'ının ise "hayır" diyerek adı geçen davranışın gerçekleştirilmediğini belirttikleri görülmektedir. Her iki grubun cevapları arasında $p < 0.001$ düzeyinde manidar bir farklılık vardır. Bu da rehber öğretmenlerin bu davranışın yerine getirilmesi konusunda sağlıklı bilgiye sahip olmadıklarını ortaya koymaktadır.

Bu sonuçlardan, M.E.B.'nin beden eğitimi öğretim programının genel amaçlarında yer alan bir davranış olmasa da öğretmenlerin, öğrencilere hareketlerin yaptırılmasında bu prensibi benimsemeleri gerektiğini farkedip uygulamalarında da bu davranışa yer verdiklerini ve bu davranışın genel amaç davranışları arasında yer almasının şart olduğunu ortaya koymaktadır.

TABLO: 42

Hareketlerin Yaptırılmasında Önce Büyük Sonra Küçük
Organların Çalıştırılması

ELEMENLAR	EVET		KISMEN		HAYIR		SUTUN TOPLAMI	
	S	%	S	%	S	%	S	%
ÖĞRETMENLER	22	78.57	4	14.28	2	7.15	28	100
R. ÖĞRETMENLER	15	100	-	-	-	-	15	100
KOLON TOPLAMI	37		4		2		43	

SD:1

$\chi^2 = 0.090$

$p = 0.7639$

$p > 0.05$

Tablo 42'de, eğitilebilir geri zekalı çocuklarda denge, yürüyüş, büyük ve küçük adalelerin geliştirilmesi gibi tüm psikomotor gelişimin sağlanması ve daha etkin olabilmesi ile ilgili M.E.B. müfredat programının genel amacında yer almayan fakat an-

ket formunun genel amacında bulunan davranışlardan "hareketlerin yaptırılmasında izlenecek yol, önce büyük organlar olan baş, gövde, kol ve bacakların, sonra küçük organların gelişimini amaçlayan hareketler" ile ilgili soruya öğretmen ve rehber öğretmenlerin verdikleri cevaplar görülmektedir. Bu cevaplara göre öğretmenlerin %78.57'si ile rehber öğretmenlerin tamamının evet dedikleri görülmüştür. Her iki grubun cevapları istatistiki yöntemlerle incelendiğinde $p > 0.05$ düzeyinde manidar olmayan bir durum görülmektedir. Bu da, öğretmenlerin, M.E.B.'nin beden eğitimi öğretim programının genel amaç davranışları arasında yer almasa da, hareketlerin yaptırılmasında bu prensibe uyulmasının önemli olduğunu belirttiklerini, adı geçen bu davranışa beden eğitimi derslerinde yer verdiklerini ortaya koymaktadır.

Bu sonuç da, adı geçen davranışın genel amaç davranışları arasında yer almasının gerekli olduğunu göstermektedir.

TABLO: 43

Denge Çalışmalarının Yapılması

ELEMENLAR	EVET		KISMEN		HAYIR		SUTUN TOPLAMI	
	S	%	S	%	S	%	S	%
ÖĞRETMENLER	23	82.14	-	-	5	17.86	28	100
R. ÖĞRETMENLER	13	86.87	-	-	2	13.33	15	100
KOLON TOPLAMI	36		-		7		43	

SD:1

 $\chi^2 = 0.0003$ $p = 0.9598$ $p > 0.05$

Tablo 43'de, eğitilebilir geri zekalı çocuklarda, denge, yürüyüş, büyük ve küçük adalelerin geliştirilmesi gibi tüm psikomotor gelişimin sağlanması ve daha etkin olabilmesi ile ilgili olarak belirtilen, M.E.B.'nin beden eğitimi öğretim programının

genel amacında yer almayan fakat anket formunun genel amacında bulunan davranışlardan "bu çocuklar için çok gerekli olan denge çalışmalarına yer verilmesi" ile ilgili soruya, öğretmen ve rehber öğretmenlerin verdikleri cevaplar görülmektedir. Bu soruya öğretmenlerin %82.14'ü ile rehber öğretmenlerin %86.67'si evet dedikleri ve her iki grubun cevapları arasında $p > 0.05$ düzeyinde manidar olmayan bir durum olduğu ortaya çıkmaktadır.

Bu sonuç, M.E.B.'nin beden eğitimi öğretim programının genel amaç davranışları arasında yer almasa da, öğretmenlerin, öğrencilerin motor gelişimi açısından önemli buldukları denge çalışmalarına yer verdiklerini ortaya koymaktadır.

Bu da, denge çalışmaları davranışına genel amaç davranışları düzeyinde yer verilmesini önemle vurgulamaktadır.

TABLO: 44

Denge Çalışmalarında Araç-Gereç Durumu

ELEMENLAR	EVET		KISMEN		HAYIR		SUTUN TOPLAMI	
	S	%	S	%	S	%	S	%
ÖĞRETMENLER	3	10.71	-	-	25	89.29	28	100
R. ÖĞRETMENLER	-	-	3	20	12	80	15	100
KOLON TOPLAMI	3		3		37		43	

SD:1 $\chi^2 = 0.471$ $p = 0.4925$ $p > 0.05$

Tablo 44'de, eğitilebilir geri zekalı çocuklarda denge, yürüyüş, büyük ve küçük adalelerin geliştirilmesi gibi tüm psikomotor gelişimin sağlanması ve daha etkin olabilmesi ile ilgili, M.E.B.'nin beden eğitimi öğretim programının genel amacında yer almayan, fakat anket formunun genel amacında bulunan davranış-

lardan "denge çalışması için hazırlanmış 5 cm. yükseklik, 10 cm. genişlik ve 2 m. boyunda denge aletinin kullanılmasının" alt özel sınıfların beden eğitimi derslerinde kullanılıp kullanılmadığı hakkında öğretmen ve rehber öğretmen gruplarına yöneltilen soruya verilen cevaplar görülmektedir. Öğretmen ve rehber öğretmenlerin cevapları incelendiğinde, öğretmenlerin %89.29'u ile rehber öğretmenlerin %80'inin hayır diyerek adı geçen davranışın gerçekleştirilmediğini belirttikleri görülmektedir.

Her iki grubun verdikleri cevaplar, $p > 0.05$ düzeyinde manidar olmayan bir durum göstermekte ve bahsedilen nitelikte bir denge aletinin beden eğitimi derslerinde kullanılmadığını ortaya koymaktadır. Özel bir denge aletinin kullanılması ile ilgili davranış M.E.B.'nin beden eğitimi öğretim programının genel amaç davranışları arasında da yoktur.

Bu sonuçlar, denge çalışmalarında eğitilebilir geri zekâlı çocuklar için, normal çocuklardan farklı olarak, yüksekliği fazla olmayan bir denge aletine gerek duyulduğu dikkate alınarak, böyle özel bir denge aleti üzerinde çeşitli denge hareketlerinin yaptırılması ile ilgili bir davranışın genel amaç davranışları arasında yer alması gerektiğine dikkat çekmiştir.

TABLO: 45

Yürüyüş Çalışmaları

ELEMENLAR	EVET		KISMEN		HAYIR		SÜTUN TOPLAMI	
	S	%	S	%	S	%	S	%
ÖĞRETMENLER	27	96.42	1	3.58	-	-	28	100
R.ÖĞRETMENLER	14	93.34	-	-	1	6.66	15	100
KOLON TOPLAMI	41		1		1		43	

SD:1 $\chi^2 = 0.103$ $p = 0.7483$ $p > 0.05$

Tablo 45'de, eğitilebilir geri zekalı çocuklarda denge, yürüyüş, büyük ve küçük adalelerin geliştirilmesi gibi tüm psikomotor gelişimin sağlanması ve daha etkin olabilmesi ile ilgili, M.E.B.'nin beden eğitimi öğretim programının genel amacında yer almayan fakat anket formun genel amacında bulunan davranışlardan "yürüme çalışmalarında kuzu, kurbağa, ördek, tavşan yürüyüşü, kelebek uçuşu gibi taklit yürüme çalışmalarının yaptırılması" hakkındaki soruya öğretmen ve rehber öğretmenlerin verdikleri cevaplar görülmektedir. Buna göre, öğretmenlerin %96.42'si ile rehber öğretmenlerin %93.34'ünün evet diyerek cevapladıkları görülmektedir. İki grubun verdiği cevaplar arasında $p > 0.05$ düzeyinde manidar olmayan bir durum olduğu anlaşılmakta ve adı geçen davranışın öğrencilere kazandırıldığı ifade edilmektedir.

Bu sonuçlar, M.E.B.'nin beden eğitimi öğretim programının genel amaç davranışları arasında yer almasa da öğretmenlerin, adı geçen davranışı, çocukların gelişimi açısından önemli bularak uyguladıklarını ve bu davranışın genel amaçların bir davranışı olarak ele alınması gerektiğini ortaya koymaktadır.

TABLO: 46

Engelli Yürüyüş Çalışmaları

ELEMENLAR	EVET		KISMEN		HAYIR		SUTUN TOPLAMI	
	S	%	S	%	S	%	S	%
ÖĞRETMENLER	20	71.42	-	-	8	28.58	28	100
R.ÖĞRETMENLER	10	66.67	-	-	5	33.33	15	100
KOLON TOPLAMI	30		-		13		43	
SD:1	$\chi^2 = 0.001$		$p = 0.9806$		$p > 0.05$			

Tablo 46'da, eğitilebilir geri zekalı çocuklarda denge, yürüyüş, büyük ve küçük adalelerin geliştirilmesi gibi tüm psikomotor gelişimin sağlanması ve daha etkin olabilmesi ile ilgili, M.E.B.'nin beden eğitimi öğretim programının genel amacında yer almayan fakat anket formun genel amacında bulunan davranışlardan "yürüme çalışmalarında masa, sandalye, bahçe merdiveni gibi araçlar kullanılarak engelli yürüme çalışmaları yaptırılması" ile ilgili soruya öğretmen ve rehber öğretmenlerin verdikleri cevaplar görülmektedir. Bu soruya öğretmenlerin %71.42'si ile rehber öğretmenlerin %66.67'si evet diyerek adı geçen davranışın gerçekleştirildiğini belirtmişlerdir. Verilen cevaplar arasında $p > 0.05$ düzeyinde manidar olmayan bir uyumun olduğu görülmektedir.

Bu sonuçlar, M.E.B.'nin beden eğitimi öğretim programının genel amacında yer almasa da öğretmenlerin bu davranışa beden eğitimi derslerinde yer verdiklerini ve bu nedenlerle adı geçen davranışın eğitilebilir geri zekalı çocukların beden eğitimi programının genel amacında yer alması gereken davranışlardan biri olduğunu göstermektedir.

TABLO: 47

Geri Geri Yürüyüş Çalışmaları

ELEMANLAR	EVET		KISMEN		HAYIR		SÜTUN TOPLAMI	
	S	%	S	%	S	%	S	%
ÖĞRETMENLER	14	50	7	25	7	25	28	100
R. ÖĞRETMENLER	2	13.33	6	40	7	46.67	15	100
KOLON TOPLAMI	16		13		14		43	

SD: 1

 $\chi^2 = 1.218$

p= 0.2697

p>0.05

Tablo 47'de, eğitilebilir geri zekalı çocuklarda denge, yürüyüş, büyük ve küçük adalelerin geliştirilmesi gibi tüm psikomotor gelişimin sağlanması ve daha etkin olabilmesi ile ilgili, M.E.B.'nin beden eğitimi öğretim programının genel amacında yer almayan fakat anket formun genel amacında bulunan davranışlardan, "düz çizgi, daire, denge aleti üzerinde geri geri yürüme çalışmaları yaptırılması" ile ilgili soruya verdikleri cevaplar görülmektedir. Öğretmenlerin %50'si bu soruya evet şeklinde cevap verirken, %25'i kısmen, rehber öğretmenlerin ise %46.67'si hayır ve %40'ı kısmen şeklinde cevap vermişlerdir. Her iki grubun cevapları arasında p>0.05 düzeyinde manidar bir fark yoktur. Bütün bu değerler göstermektedir ki alt özel sınıfların beden eğitimi derslerinde bu davranış tam anlamıyla gerçekleştirilmektedir.

Bu sonuç ise, M.E.B.'nin beden eğitimi öğretim programının amacında yer almayan adı geçen davranışın çocukların denge ve yürüyüş gelişimlerini olumlu yönde etkileyeceği düşünülerek genel amaçların davranışlarından biri olarak ele alınması ve bunun için gerekli olan araç gerecin temin edilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

TABLO: 48
Yan Yan Yürüme Çalışmaları

ELEMANLAR	EVET		KISMEN		HAYIR		SUTUN TOPLAMI	
	S	%	S	%	S	%	S	%
ÖĞRETMENLER	5	17.86	-	-	23	82.14	28	100
R.ÖĞRETMENLER	3	20	-	-	12	80	15	100
KOLON TOPLAMI	8		-		35		43	
SD: 1	$\chi^2 = 0.057$		$p = 0.8111$		$P > 0.05$			

Tablo 48'de, eğitilebilir geri zekâlı çocuklarda denge, yürüyüş, büyük ve küçük adalelerin geliştirilmesi gibi tüm psikomotor gelişimin sağlanması ve daha etkin olabilmesi ile ilgili, M.E.B.'nin beden eğitimi öğretim programının genel amacında yer almayan fakat anket formun genel amacında bulunan davranışlardan "düz çizgi, daire, denge aleti üzerinde yan yan yürüme çalışmaları yaptırılması" ile ilgili olarak yöneltilen soruya öğretmen ve rehber öğretmenlerin verdikleri cevaplar görülmektedir. Bu soruya öğretmenlerin %82.14'ü ile rehber öğretmenlerin %80'inin hayır şeklinde cevap verdikleri görülmektedir. Her iki grubun verdikleri cevaplar incelendiğinde $p > 0.05$ düzeyinde manidar olmayan bir uyum söz konusudur. Bu uyum da adı geçen davranışın alt özel sınıfların beden eğitimi derslerinde uygulanmadığını ortaya koymaktadır.

Bu sonuçlar; M.E.B.'nin beden eğitimi öğretim programının genel amacında yer almayan bu davranışın, eğitilebilir geri zekâlı çocukların denge ve yürüyüşlerini istenilen yönde geliştirilebileceği düşünülerek genel amaçların davranışları arasında yer alması gerektiği ve davranışın gerçekleştirilmesinde gereken araç gerecin temininin zaruretini ortaya koymaktadır.

TABLO: 49

Topuk Üzerinde Sıçrayarak Yürüme

ELEMENLAR	EVET		KISMEN		HAYIR		SUTUN TOPLAMI	
	S	%	S	%	S	%	S	%
ÖĞRETMENLER	23	82.14	5	17.86	-	-	28	100
R. ÖĞRETMENLER	12	80	-	-	3	20	15	100
KOLON TOPLAMI	35		5		3		43	

SD: 1

 $\chi^2 = 3.333$

p= 0.0679

p>0.05

Tablo 49'de, eğitilebilir geri zekâlı çocuklarda denge, yürüyüş, büyük ve küçük adalelerin geliştirilmesi gibi tüm psikomotor gelişimin sağlanması ve daha etkin olabilmesi ile ilgili, M.E.B.'nin beden eğitimi öğretim programının genel amacında yer almayan, fakat anket formun genel amacında bulunan davranışlardan "parmak ucunda, topuk üzerinde, tek ayak üzerinde zıplayarak yürüme vb. çalışmalar yaptırılması" ile ilgili öğretmen ve rehber öğretmenlerin verdikleri cevaplar görülmektedir. Öğretmenlerin %82.14'ü ile rehber öğretmenlerin %80'nin bu soruya evet şeklinde cevap verdikleri ve grupların verdikleri cevaplar arasında p>0.05 düzeyinde manidar olmayan bir farklılık olduğu görülmektedir. Bu sonuca göre, alt özel sınıfların beden eğitimi derslerinde bu davranışın gerçekleştirildiğini göstermektedir.

Bu sonuçlar, M.E.B.'nin beden eğitimi öğretim programının genel amaç davranışları arasında bulunmasa da öğretmenlerin, çocukların gelişimi açısından uygun buldukları bu davranışı gerçekleştirdiklerini ve adı geçen bu davranışın M.E.B.'nin beden eğitimi öğretim programının genel amaç davranışları arasında yer alması gerektiğini ortaya koymaktadır.

TABLO: 50
Omuz Hareketleri

ELEMENLAR	EVET		KISMEN		HAYIR		SUTUN TOPLAMI	
	S	%	S	%	S	%	S	%
ÖĞRETMENLER	21	75	7	25	-	-	28	100
R.ÖĞRETMENLER	6	40	9	60	-	-	15	100
KOLON TOPLAMI	27		16				43	
SD: 1		$\chi^2 = 3.733$		$p = 0.0534$		$P > 0.05$		

Tablo 50'de, eğitilebilir geri zekalı çocuklarda denge, yürüyüş, büyük ve küçük adalelerin geliştirilmesi gibi tüm psikomotor gelişimin sağlanması ve daha etkin olabilmesi ile ilgili, M.E.B.'nin beden eğitimi öğretim programının genel amacında yer almayan fakat anket formun genel amacında bulunan davranışlardan "omuz hareketleri yaptırılması" ile ilgili soruya öğretmen ve rehber öğretmenlerin verdikleri cevaplar görülmektedir. Öğretmenlerin %75'i evet, %25'i kısmen, rehber öğretmenlerin ise %40'ı evet, %60'da kısmen şeklinde cevap vermişlerdir. Bu cevaplar incelendiğinde $p > 0.05$ düzeyinde manidar olmayan bir uyum görülmektedir. Bu sonuçlar, adı geçen davranışın beden eğitimi derslerinde gerçekleştirildiğini göstermektedir.

Bu sonuçlardan da anlaşılacağı gibi, M.E.B.'nin beden eğitimi öğretim programının genel amaç davranışları arasında yer almasa da öğretmenlerin, eğitilebilir geri zekalı çocukların psikomotor gelişimlerini olumlu yönde etkileyerek adı geçen davranışa derslerinde yer verdiklerini göstermektedir.

Bu sonuç da, bu davranışın M.E.B.'nin beden eğitimi öğretim programının genel amaç davranışları arasında yer alması gerektiğini göstermektedir.

TABLO: 51

Dirsek Hareketleri

ELEMENLAR	EVET		KISMEN		HAYIR		SUTUN TOPLAMI	
	S	%	S	%	S	%	S	%
ÖĞRETMENLER	25	89.28	-	-	3	10.72	28	100
R. ÖĞRETMENLER	14	93.33	-	-	1	6.67	15	100
KOLON TOPLAMI	39		-		4		43	

SD: 1

 $\chi^2 = 0.013$

p= 0.9082

P>0.05

Tablo 51'de, eğitilebilir geri zekalı çocuklarda denge, yürüyüş, büyük ve küçük adalelerin geliştirilmesi gibi tüm psikomotor gelişimin sağlanması ve daha etkin olabilmesi ile ilgili, M.E.B.'nin beden eğitimi öğretim programının genel amacında yer almayan fakat anket formun genel amacında bulunan davranışlardan "dirsek hareketleri yaptırılması" ile ilgili soruya verdikleri cevaplar görülmektedir. Buna göre, öğretmenlerin %89.28'i ile rehber öğretmenlerin %93.33'ü evet şeklinde cevap vermişlerdir. Her iki grubun cevapları arasında p>0.05 düzeyinde manidar olmayan bir uyum görülmüştür. Bu da gösteriyor ki, adı geçen davranış, M.E.B.'nin beden eğitimi öğretim programının genel amaç davranışlarından biri olması da öğretmenler tarafından gerekli bulunup uygulanmaktadır.

Bu sonuçtan da adı geçen davranışın genel amaç davranışları arasında önemle yer alması gerektiği sonucuna varılmaktadır.

TABLO:52

Bilek Hareketleri

ELEMENLAR	EVET		KISMEN		HAYIR		SUTUN TOPLAMI	
	S	%	S	%	S	%	S	%
ÖGRETMENLER	28	100	-	-	-	-	28	100
R.ÖGRETMENLER	13	86.67	-	-	2	13.33	15	100
KOLON TOPLAMI	41		-		2		43	

SD: 1

 $\chi^2 = 1.486$

p= 0.2228

p)0.05

Tablo 52'de, eğitilebilir geri zekalı çocuklarda denge, yürüyüş, büyük ve küçük adalelerin geliştirilmesi gibi tüm psikomotor gelişimin sağlanması ve daha etkin olabilmesi ile ilgili, M.E.B.'nin beden eğitimi öğretim programının genel amacında yer almayan, fakat anket formun genel amacında bulunan davranışlardan "bilek hareketlerinin yaptırılması" ile ilgili soruya öğretmen ve rehber öğretmenlerin verdikleri cevaplar görülmektedir. Buna göre, öğretmenlerin tamamı, rehber öğretmenlerin ise %86.67'si evet demişlerdir. Her iki grubun cevapları arasında p)0.05 düzeyinde manidar olmayan bir durumun olduğu görülmektedir. Bu da, beden eğitim derslerinde bilek hareketlerinin yaptırıldığına göstergesidir.

Bu sonuçtan da, M.E.B.'nin beden eğitimi öğretim programının genel amaç davranışlarından olmasa da, öğretmenlerin bu davranışı öğrencileri için gerekli olduğunu benimseyerek uyguladıklarını ve bu nedenle adı geçen bu davranışın genel amaç davranışları içinde mutlaka bulunması gerçeği ortaya çıkmıştır.

TABLO: 53

El ve Parmak Hareketleri

ELEMANLAR	EVET		KISMEN		HAYIR		SUTUN TOPLAMI	
	S	%	S	%	S	%	S	%
ÖĞRETMENLER	25	89.28	-	-	3	10.72	28	100
R.ÖĞRETMENLER	7	46.67	-	-	8	53.33	15	100
KOLON TOPLAMI	32		-		11		43	

SD: 1 $\chi^2 = 7.215$ $p = 7.230E-03$ $P < 0.01$

Tablo 53'de, eğitilebilir geri zekalı çocuklarda denge, yürüyüş, büyük ve küçük adalelerin geliştirilmesi gibi tüm psikomotor gelişimin sağlanması ve daha etkin olabilmesi ile ilgili, M.E.B.'nin beden eğitimi öğretim programının genel amacında yer almayan fakat anket formun genel amacında bulunan davranışlardan "el ve parmak hareketleri yaptırılması" konusundaki soruya öğretmenlerin %89.28'i evet, rehber öğretmenlerin ise %53.33'ünün hayır şeklinde cevap verdikleri görülmektedir. Bu verilere göre, grupların verdikleri cevaplar arasında $p < 0.01$ düzeyinde manidar farklılık olduğu ortaya çıkmıştır.

Bu sonuçlar, adı geçen davranışın, öğretmenlerin öğrencilere daha yakın olması ve rehber öğretmenlerin %46.67'i oranında olumlu cevap vermeleri nedeniyle kazandırıldığı, olumsuz cevap veren rehber öğretmenlerin ise, cevaplarında samimi olmadıklarını göstermektedir.

TABLO: 54

Psikomotor Hareketler İçinde Alet Kullanımı

ELEMENLAR	EVET		KISMEN		HAYIR		SUTUN TOPLAMI	
	S	%	S	%	S	%	S	%
ÖĞRETMENLER	23	82.14	-	-	5	17.86	28	100
R.ÖĞRETMENLER	12	80	-	-	3	20	15	100
KOLON TOPLAMI	35		-		8		43	

SD: 1

 $\chi^2 = 0.057$

p= 0.8111

P>0.05

Tablo 54'de, eğitilebilir geri zekalı çocuklarda denge, yürüyüş, büyük ve küçük adalelerin geliştirilmesi gibi tüm psikomotor gelişimin sağlanması ve daha etkin olabilmesi ile ilgili, M.E.B.'nin beden eğitimi öğretim programının genel amacında yer almayan fakat anket formun genel amacında bulunan "hareketler yaptırılırken kağıt, lastik top, kutu, halı vs. gibi araçların kullanımı" ile ilgili soruya öğretmen ve rehber öğretmenlerin verdikleri cevaplar görülmektedir. Öğretmenlerin %82.14'ü ile rehber öğretmenlerin %80'inin evet dediği, bu cevaplar arasında da p>0.05 düzeyinde manidar olmayan bir uyum bulunup alt özel sınıfların beden eğitimi derslerinde adı geçen davranışın gerçekleştirildiği sonucu ortaya çıkmaktadır.

Ortaya çıkan bu sonuç, M.E.B.'nin beden eğitimi öğretim programının genel amaç davranışlarından olmasa bile adı geçen davranışın öğretmenlerce benimsenip uygulanıyor olmasının, adı geçen bu davranışın genel amaçlar düzeyinde bir davranış olarak ele alınması gerektiğini göstermektedir.

BÖLÜM IV

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölüme kadar, alt özel sınıflarda, beden eğitimi derslerinin uygulanmasına ilişkin, öğretmen ve rehber öğretmenlere sorulan sorulara verilen cevaplarla, bu iki grubun görüşleri arasında fark olup olmadığı, varsa bu farkın ne kadar önemli olduğu araştırılmıştır.

Bu bölümde ise, elde edilen bulgulardan çıkarılan sonuçlar ortaya konulup öneriler geliştirilmiştir.

SONUÇLAR

A- Kişisel Bilgilerle İlgili Bulgulardan Elde Edilen Sonuçlar

1. öğretmenler

Bu araştırmada;

a) Beden Eğitimi derslerini yürüten öğretmenlerin, beden eğitimi branşı öğretmeni olmadıkları, 4 numaralı tablonun bulgularında görülmektedir.

b) öğretmenlerin, yarısından çoğunun hizmet içi eğitimden yararlandıkları, 5 numaralı tablonun bulgularında görülmektedir.

c) öğretmenlerin, yarıya yakınının, tabloda belirtilen sürelerden daha fazla hizmet içi eğitim kursu aldıkları, 6 numaralı tablonun bulgularında görülmektedir.

d) öğretmenlerin, üçte ikisine yakını, hizmet içi eğitim kurslarında psikomotor özellikli eğitimden yararlandıkları, 7 numaralı tablonun bulgularında görülmektedir.

Bu bulgular neticesinde öğretmenlerin beden eğitimi derslerini kendi deneyimleri ile yürüttükleri sonucuna varılmaktadır.

2. Rehber öğretmenler

Bu araştırmada;

a) Rehber öğretmenlerin yarıya yakını, Eğitim Bilimleri Fakültesi mezunu oldukları, 10 numaralı tablonun bulgularında görülmektedir.

b) Rehber öğretmenlerin yarısından fazlasının, mezun oldukları okullarda eğitilebilir geri zekâlı çocukların psikomotor gelişimleri ve beden eğitimleri ile ilgili eğitim almadıkları, 11 numaralı tablonun bulgularında görülmektedir.

Bu bulgular neticesinde, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi'nin rehber öğretmen alanına önemli bir oranda eleman yetiştirdiği ve eğitilebilir geri zekâlı çocukların psikomotor gelişimleri ve beden eğitimleri ile ilgili lisans dersi verdikleri örnekleme de yer alan rehber öğretmen mezun olduğu, diğer fakültelerin ise böyle bir dersi vermedikleri sonucuna varılmaktadır.

B- Rehber öğretmenlere Yöneltilen Genel Bilgiler ile ilgili Bulgulardan Elde Edilen Sonuçlar

1. Rehber öğretmenlerin, psikomotor faaliyetlerin zekâ ve akademik başarı üzerindeki etkisi konularında, yeterli bilgiye sahip olmadıkları 12 ve 13 numaralı tabloların bulgularında görülmektedir. Bu bulgulardan, rehber öğretmen yetiştiren okulların verdikleri eğitimde adı geçen konularda daha özenli davranışları gerektiği sonucuna varılmaktadır.

2. Rehber öğretmenlerin haftalık ders süresini yeterli bulmadıkları ve artırılması gerektiği görüşünde oldukları, 14 ve 15 numaralı tabloların bulgularında görülmektedir. Bu bulgulardan, beden eğitimi ders süresinin yeniden düzenlenmesi gerektiği sonucuna varılmaktadır.

3. Rehber öğretmenlerin, dersin işlendiği ortam ve araç gereci yeterli bulmadıkları, gereken düzenleme için de bütçeden özel bir ödenek ayrılması görüşünde oldukları, 16 ve 18 numaralı tabloların bulgularında görülmektedir. Bu bulgulardan, beden eğitimi dersinin amaçlanan düzeyde gerçekleştirilebilmesi için gerekli düzenlemelerin yapılması ve bunun için de maddi finansman sağlanması sonucuna varılmıştır.

4. Rehber öğretmenlerin, mevcut programın yeterli olmadığı görüşünde oldukları, 17 numaralı tablonun bulgularında görülmektedir. Bu bulgulardan mevcut programın yeniden düzenlenmesi sonucuna varılmaktadır.

5. Rehber öğretmenlerin, eğitilebilir geri zekâlı çocukların beden eğitimi ders programları konusundaki kaynaklara kolaylıkla ulaşamadıkları, 19 ve 20 numaralı tabloların bulgularında görülmektedir. Bu bulgulardan, rehber öğretmenlerin kolaylıkla yararlanabilecekleri bir kitaplığın temin edilmesi gerektiği sonucuna varılmaktadır.

6. Rehber öğretmenlerin, alt özel sınıf öğretmenlerini beden eğitimi dersinin uygulanması konusunda yeterli rehberliği yapacak durumda olmadıkları ve bu derslere giren öğretmenlerin beden eğitimi branş öğretmeni olmaları gerektiği görüşünde oldukları, 21 ve 22 numaralı tabloların bulgularında görülmekte-

dir. Bu bulgular, alt özel sınıflarda beden eğitimi dersine giren öğretmenlerin branş öğretmeni olması gerektiği sonucunu ortaya koymaktadır.

7. Rehber öğretmenlerin, çocukların psikomotor performanslarını belirleyebilecekleri bir ölçeğe sahip olmadıkları, 23 numaralı tablonun bulgularında görülmektedir. Bu bulgulardan çocukların ilk okula başladıkları günden mezun oluncaya kadar, psikomotor gelişimlerinde ne kazandıklarının meçhul olduğu sonucuna varılmaktadır.

C- Amaçlarla ilgili Bulgulardan Elde Edilen Sonuçlar

1. Rehber öğretmenler ile alt özel sınıf öğretmenlerine yöneltilen sorulara verilen cevaplardan;

a) 24, 28, 29, 30, 32, 34, 36, 38, 39, 40, 42, 43, 45, 46, 49, 50, 51, 52, 54 numaralı tablolardan, elde edilen bilgilere göre adı geçen davranışlara çoğunlukla kazandırıldığı görülmektedir.

b) 47 numaralı tablodan elde edilen bilgi ile adı geçen davranışın kısmen kazandırıldığı bulguları görülmektedir.

c) 25, 44, 48 numaralı tablolardan elde edilen bilgilerle adı geçen davranışların kazandırılmadığı bulguları görülmektedir. Bu bulgulardan rehber öğretmenler ile alt özel sınıf öğretmenlerinin aynı görüşleri paylaştıkları sonucuna varılmıştır.

2. Rehber öğretmenler ile alt özel sınıf öğretmenlerinin, 26, 27, 31, 33, 35, 37, 41, 53 numaralı tablolardan elde edilen bilgilerle adı geçen davranışların kazandırılıp kazandırılmadığı konusunda hemfikir olmadıkları görülmektedir.

a) Bu bulgular, 26,31,33,35 numaralı tablolarında görüldüğü gibi, öğretmenlerin beden eğitimi branş öğretmeni olmamaları nedeniyle, adı geçen davranışları kazandırmada zorlanacakları gözönüne alınırsa, yanlış cevaplar verebilecekleri söylenebilir.

b) Bu bulgular, 27,37,41,53 numaralı tablolarında görüldüğü gibi, rehber öğretmenlerin beden eğitimi derslerinde izleyici konumunda olmamalarından yanlış cevaplar verdikleri sonucuna varılmıştır.

4. M.E.B. beden eğitimi öğretim programının hedef davranışlarında yer almayan, 32,34,35,39,40,41,43,44,45,46,47,48,49,50,51,52,54 numaralı tablolardan elde edilen bulgularla, adı geçen davranışları, öğretmenlerin kazandırmaya çalıştıkları görülmektedir. Bu bulgularla, M.E.B.'nin beden eğitimi öğretim programının genel amaç davranışları seviyesinde özellikle psiko-motor davranışlara yer vermesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

3. öğretmenlerin, 44 numaralı tablodan elde edilen bulgularla, araç gereç yönünden sıkıntı çektikleri sonucuna varılmıştır.

ÖNERİLER

1. Alt özel sınıflarda eğitilebilir geri zekalı çocukların beden eğitimi derslerine bu alanda yetişmiş olan branş öğretmenleri girmelidir. Şayet kısa sürede mümkün olmazsa sınıf öğretmenleri bu alanda hizmet öncesinde hizmet içi eğitimden geçirilmelidir.

2. Beden eğitimi branşında yetişen öğretmenlere, geri zekalı (eğitilebilir-öğretilebilir) çocukların psikomotor gelişim ve ölçekler konularını kapsayan beden eğitimi konulu lisans dersi verilmelidir.

3. Rehber öğretmen ve alt özel sınıf öğretmenlerinin kolaylıkla yararlanabilecekleri bir kitaplık, ilgili birimlerce sağlanmalıdır.

4. Alt özel sınıflardaki beden eğitimi derslerinin amaçlanan düzeyde verimli olabilmesi için, ilgili birimlerce gerekli düzenlemeler yapılmalı ve araç gereç temin edilmelidir.

5. Gerekli ortam ve araç gerecin temini için, bütçeden özel bir ödenek ayrılmalıdır.

6. Rehber öğretmenlere psikomotor ölçek, ilgili birimlerce temin edilmeli ve rehber öğretmenler çocukların ilk okula yerleştirilmesinde bu ölçekler ile psikomotor performanslarını belirlemelidir.

7. Psikomotor ölçekler, alt özel sınıflara giren beden eğitimi dersi branş öğretmenlerince senede en az bir kere öğrencilere uygulanarak psikomotor gelişimleri takip edilmelidir.

8. Bu gelişimi rehber öğretmenler de takip etmeli, veli ve alt özel sınıf öğretmenlerine bu konuda rehber olabilmelidir.

9. Araştırmanın bağladığı ve anketin uygulandığı 1989-1990 öğretim yılında, M.E.B.'nin müfredat programında beden eğitimi ders sayısı haftada bir ve 40 dakikalık bir süre olarak tesbit edilmiştir. 1990-1991 öğretim yılında ise beden eğitimi ders sayısı haftada üç ve 40 dakikalık bir süre olarak düzenlenmiştir. Bu süreler, eğitilebilir geri zekâlı çocukların dikkat sürelerinin kısa olması nedeniyle haftada altı ve 20 dakikalık bir süre olarak yeniden düzenlenmelidir.

10. M.E.B. beden eğitimi öğretim programının hedef davranışlarında, psikomotor davranışlara ayrıntılı bir şekilde yer verilmelidir.

Bu nedenlerle hedef davranışları ihtiva eden taslak bir beden eğitimi programı geliştirilmiştir. Önerilen taslak beden eğitimi programı aşağıdadır.

**ALT ÖZEL SINIFLAR İÇİN ÖNERİLEN TASLAK
BEDEN EĞİTİMİ PROGRAMI**

AMAÇLAR

Bu dersle öğrenci,

Asgari

1. Beden ve ruh sağlığını koruma yollarını öğrenme

Davranışları:

- a) Genel sağlık durumunu bilir.
- b) Hareketin gerektiği şekilde giyinir.
- c) Beden hareketleri sonunda temizlenir.
- d) Terli iken su içmez.
- e) Sıkıntılı anlarındaki zararlı enerjiyi beden eğitimi ile harcayacağını bilir.

f) Kendi kendine bir çok etkinliklerde bulunur.

g) Sıkıntılı anlarında grup etkinliklerine katılarak bu sıkıntıyı atar.

2. Uygun oyunları ve ritmik hareketleri öğrenme

Davranışları:

a) Sesin eşlik ettiği ritmik çalışmalara katılır.

b) Hızlı ve yavaş tempoda koşar.

c) Durumuna uygun oyunları seçer.

d) Oyunları uygun bir şekilde oynayabilmesi için sağa ve sola dönüş hareketlerini yapar.

e) Çift, tek, karışık yönlü hareketleri yapar.

f) Durumuna uygun oyunları kurallarına uygun olarak oynar.

3. Çeşitli sosyal gruplarla faaliyetlerde bulunma

Davranışları:

a) Grupla yapılan çevre gezilerine katılır.

b) Grup oyunlarına katılır.

4. Dengesini, yürüyüşünü, büyük ve küçük adalelerini geliştirme

Davranışları:

a) Kişisel farklılıklarının el vermediği hareketleri yapmaması gerektiğini bilir.

b) Hareketlerin yapılmasında önce kolay, sonra zor hareketleri yapar.

c) Beden ve üyelerini tanır ve fonksiyonlarını bilir.

(1) (a) Ağzını bilir ve gösterir.

(b) Burununu bilir ve gösterir.

- (c) Gözlerini bilir ve gösterir.
 - (d) Kulaklarını bilir ve gösterir.
 - (e) Başını bilir ve gösterir.
 - (f) Çenesini bilir ve gösterir.
 - (g) Boynunu bilir ve gösterir.
 - (h) Omzunu bilir ve gösterir.
 - (ı) Sağ ve sol kolunu bilir ve gösterir.
 - (i) Sağ ve sol dirseğini bilir ve gösterir.
 - (j) Sağ ve sol el bileğini bilir ve gösterir.
 - (k) Sağ ve sol elini bilir ve gösterir.
 - (l) Sağ ve sol elinin parmaklarını bilir ve gösterir.
 - (m) Sirtını bilir ve gösterir.
 - (n) Göğsünü bilir ve gösterir.
 - (o) Karnını bilir ve gösterir.
 - (ö) Kalçasını bilir ve gösterir.
 - (p) Sağ ve sol bacağı bilir ve gösterir.
 - (r) Sağ ve sol dizini bilir ve gösterir.
 - (s) Sağ ve sol ayak bileğini bilir ve gösterir.
 - (ş) Sağ ve sol ayağını bilir ve gösterir.
 - (t) Sağ ve sol ayak parmaklarını bilir ve gösterir.
 - (u) Sağ ve sol ayak topuklarını bilir ve gösterir.
- (2) (a) Gözleri ile gördüğünü bilir ve gösterir.
- (b) Burnu ile kokladığını bilir.
- (c) Burnu ile nefes aldığını bilir.

- (d) Ağzı ile konuştuğunu bilir.
- (e) Ağzı ile yemek yediğini bilir.
- (f) Kulakları ile işittiğini bilir.
- (g) Elleri ile tuttuğunu bilir.
- (h) Ayakları ile koştuğunu bilir.
- (ı) Ayakları ile yürüdüğünü bilir.
- (i) Ayakları ile zıpladığını bilir.
- (j) Beli ile eğilebildiğini bilir.
- (k) Dizleri ile eğilebildiğini bilir.

d) Dengesini geliştirebilir.

(l) Alet kullanmaksızın denge hareketleri yapar.

(a) Gözleri önce açık, sonra kapalı iken kısa bir süre parmak uçlarında durur.

(b) Gözleri açık ve kapalıyken, önce sağ, sonra sol ayağı üzerinde bir süre durur.

(c) Gözleri açık ve kapalıyken, dizleri üzerinde bir süre durur.

(d) Gözleri açık ve kapalıyken, elleri havada bir süre ayakta durur.

(e) Gözleri açık ve kapalıyken, elleri havada iki ayağının parmak uçları üzerinde bir süre durur.

(f) Gözleri açık ve kapalıyken, elleri havada dizlerinin üzerinde bir süre durur.

(g) Gözleri açık ve kapalıyken, iki ayağı üzerinde zıplar.

(h) Gözleri açık ve kapalıyken, önce sağ, sonra sol ayağı üzerinde zıplar.

(1) Olduğu yerde zıplayarak döner.

(2) Yerden 5 cm. yükseklikteki denge aletini kullanarak denge hareketlerini yapar.

(a) Kollarını iki yana açarak denge aletinde yürür.

(b) Denge aletinde yan yan yürür.

(c) Denge aletinde geri geri yürür.

(d) Denge aletinde parmak ucunda yürür.

(e) Denge aletinde konan engelleri aşarak yürür.

(f) Denge aletinde diz göker ve kalkar.

(g) Denge aletinde sağ ve sol bacakla sekerek yürür.

(h) Denge aletinde elindeki hafif bir ağırlıkla yürür.

(ı) Denge aletinde ellerini arkada bağlayarak yürür.

(i) Denge aletinde parmak uçlarında yan yan yürür.

(j) Denge aletinde gözleri kapalı yürür.

e) Yürüyüşlerini, duruşlarını düzgün yapar.

(1) (a) Yürü ve dur emirlerine uygun yürüyüş yapar.

(b) Elindeki herhangi hafif bir nesneyi düşürmeksizin yürür.

(c) Taklit yürüyüşleri yapar.

(i) Kuzu gibi yürür.

(ii) Kurbağa gibi sıçrar.

(iii) ördek gibi yürür.

(iv) Tavşan gibi zıplar.

(v) Kelebek gibi kollarını yana açıp yukarı aşağı sallayarak yürür.

(d) Masa, sandalye, bahçe merdiveni gibi araçlar üzerinden, engel atlayarak yürür.

(e) Düz çizgi, daire, denge aleti üzerinde yan yan yürür.

(f) Düz çizgi, daire, denge aleti üzerinde geri geri yürür.

(g) Parmak ucunda, topuk üzerinde, tek ayak üzerinde zıplayarak yürür.

f) Hareketlerini yaparken önce büyük organları olan baş, gövde, kol ve bacaklarını, sonra küçük organlarını geliştirir.

(1) Baş hareketlerini yapar.

(a) Yüzüstü pozisyonda, başını sağa ve sola döndürür.

(b) Yüzüstü pozisyonda, çenesini yere koyar ve kaldırır.

(c) Yüzüstü pozisyonda, elleri ensesinde, ayaklarını ve başını kaldırır.

(d) Yüzüstü pozisyonda, dirsekler de yerde, başını ve belden yukarısını kaldırır.

(e) Sirtüstü pozisyonda, başını sağa ve sola döndürür.

(f) Sirtüstü pozisyonda, elleri ile başını tutarak yukarı kaldırır.

(g) Sirtüstü pozisyonda, başını kaldırıp sağa sola döndürür.

(2) Gövde hareketlerini yapar.

(a) Sirtüstü pozisyonda ve ayakları bitişik vücudunun üst kısmını sağa ve sola hareketlendirir.

(b) Sirtüstü pozisyonda, elleri yanda iken, dizlerini karnına çeker.

(c) Sirtüstü pozisyonda, elleri ile ayaklarını tutar.

(d) Kolları yanda, sirtüstü pozisyondan oturma pozisyonuna, oturma pozisyonundan sirtüstü pozisyonuna geçer.

(e) Bağdaş kurarak bir süre oturur.

(f) Bağdaş kurarak elleri yanda, vücudunu öne arkaya esnetir.

(g) Bacaklarını öne doğru uzatarak elleri yanda, oturma pozisyonunda, bacaklarını karnına çekip uzatarak kalçaları üzerinde emekler.

(h) Diz üstünde bir süre oturur

(i) Dizüstü oturma pozisyonunda, ayakları bitişik, elleri yanda, gövdesini öne, arkaya esnetir.

(i) Ayakta, elleri yanda, gövdesini öne arkaya esnetir.

(j) Ayakta, elleri belinde, gövdesini öne arkaya esnetir.

(k) Ayakta, elleri belinde, gövdesini sağa sola esnetir.

(l) Bacakları açık pozisyonda ve ayakta, sağ elini sol ayağına, sol elini sağ ayağına değdirir.

(3) Bacak hareketlerini yapar.

(a) Sirtüstü pozisyonda, iki bacağıyla havada daireler çizer.

(b) Sirtüstü pozisyonda, bacakları bitişikken sırayla bacaklarından birini havaya kaldırıp indirir.

(c) Sirtüstü pozisyonda, bacakları bitişikken, sırayla bacaklarından birini kaldırıp havada sağ ve sol yönlerine hareket ettirir.

(d) Yüzüstü pozisyonda, dizlerini göğsüne geçerek toplar ve tekrar uzatır.

(e) Yüzüstü pozisyonda, bacaklar bitişikken, sırayla bacaklarından birini bir yana açar ve kapatır.

(f) Yan ve bacaklar üstüste gelecek pozisyonda yatarken, sırayla bacaklarından birini yukarıya kaldırır ve indirir.

(g) Yan ve bacaklar üstüste gelecek pozisyonda yatarken, sırayla bacaklarından birini öne ve geriye doğru açıp kapatır.

(h) Yan ve bacaklar üstüste gelecek pozisyonda yatarken, sırayla bacaklarından birini yukarı kaldırıp havada daireler çizer.

(ı) Dizüstü pozisyonda, elleri üzerinde, sırayla bacaklarından birini havada tutar.

(i) Dizüstü pozisyonda, elleri üzerinde sırayla bacaklarından birini arkaya uzatıp sağa, sola hareketlendirir.

(j) Dizüstü pozisyonda, elleri üzerinde, bacaklarından birini arkaya uzatıp havada daireler çizer.

(k) Dizüstü pozisyonda, önce sağ ve sonra sol ayağını öne uzatarak yere basar.

(l) Dizüstü pozisyonda, sırayla bacaklarından birini yana doğru açar.

(m) Ayakta durma pozisyonunda, eller belde, sırayla bacaklarını öne ve arkaya savurur.

(n) Ayakta durma pozisyonunda, bir yere tutunarak, sırayla bacaklarını öne uzatıp havada daireler çizer.

(o) Zıplayarak bacaklarını yana açar ve yere düşer, tekrar zıplayarak ayakta durma pozisyonuna gelir.

(ö) Ayakta durma pozisyonunda ve kollar yanda dizlerini göğsüne çeker.

(p) Ayakta durma pozisyonunda ve sırayla sağ eliyle sağ bacağı, sol eliyle sol bacağı arkadan tutarak tek bacağı üzerinde zıplayarak yürür.

(r) Parmak ucunda yürür.

(s) Topuk üzerinde yürür.

(ş) Parmak üzerinde zıplayarak yürür.

(t) Topuk üzerinde zıplayarak yürür.

(u) Ayaklarının dış yanları yere, iç yanları yukarı gelecek şekilde ayaklarının dış yanları üzerinde yürür.

(ü) Ayakta durma pozisyonunda, önce sağ, sonra sol ayak bileğini sağa ve sola çevirerek havada daireler çizer.

(4) Kol hareketlerini yapar.

(a) Kollarını öne uzatıp kolları ile daireler çizer.

(b) Kollarını iki yana açarak omuzlarını gerdirir.

(c) Kolları iki yanda iken omuzlarını kaldırıp indirir.

(d) Kollarını yana uzatıp büyükten küçüğe doğru, küçükten de büyüğe doğru, hızlı ve yavaş daireler çizer.

(e) Omuzlarını öne ve arkaya doğru hareket ettirir.

(f) Omzu ile daireler çizer.

(g) Kolları ile önde çapraz çalışma yapar.

(h) Ellerini duvara dayayarak parmak uçları ile duvarı iter.

(ı) Kolları yanda, bitişik pozisyonda, sağ elini sağ, sol elini sol omzuna koyar.

(i) Kollarını öne uzatıp sol elini sağ, sağ elini sol omzuna çapraz olarak koyar.

(j) Yüzüstü pozisyonda, bacakları yardım etmeksizin, kolları gergin, elleri üzerinde yürür.

(k) Ellerini serbestçe bilekten sağa sola oynatır.

(l) Ellerini bilekten oynatarak daireler çizer.

(m) Ellerini yumruk yapıp açar.

(n) Diğer parmaklarını kapatıp baş parmağını hareket ettirerek havada daireler çizer.

(o) Elini yumruk yapıp serçe parmaktan başlayarak parmaklarını sırayla açar.

(ö) Parmakları açıkken sırayla parmaklarını

kapatarak yumruk yapar.

(p) Kağıt, lastik top, kutu, halı vb. gibi

herhangi bir nesneyi parmakları ile tutar, sıkar, döndürür, iter, çeker, yuvarlar, zıplatır vs.

5. Boş zamanlarını değerlendirecek beceriler kazanma.

Davranışları:

a) Boş zamanlarında faal olma isteğini duyar.

b) Çocuklara uygun düşen oyunları oynar.

c) Yarışmalı oyunlara katılır.

d) Halk oyunlarına katılır.

e) Eğlencelere katılır.

f) Yaşlılarının kurduğu beden eğitimi ile ilgili çalışma gruplarına üye olur, etkinliklerine katılır.

6. Başkalarının haklarına saygılı olmasını öğrenme.

Davranışları:

a) Bedeni faaliyetler aracılığı ile sırasını almasını bilir.

b) Faaliyetlerde oyun ve grup gereklerine uyar.

7. Beden eğitimi ile ilgili yarışmaları izler, sonucu değerlendirme.

Davranışları:

a) Sportif faaliyetleri seyreder.

b) Oyun kurallarına uygun davranışları beğenir ve ödüllendirir.

c) Oyunların ve yarışmaların tarafsızca idare edilmesini ister.

d) Haksızlıkların karşısında bulunur.

e) Yetenekli oyuncularını takdir eder.

Bu taslak, alt özel sınıflarda birinci ve ikinci devre olarak ayrılmamıştır. Bu durum, uygulamalar sonucunda belirlenebilir.

ÖZET

Araştırmanın problem bölümünde, geri zekâlılığın ne olduğunu ve meydana geliş sebepleri ile alt özel sınıflarda öğrenim gören eğitilebilir geri zekâlıların psikomotor özellikleri, beden eğitimine neden ihtiyaç duydukları ile ilgili bazı araştırmalar, bu çocukların beden eğitimlerine ilişkin tarihi gelişimleri ile mevcut beden eğitimi programlarının ana hatları, literatür taraması ile verilmiştir.

İlkokulların alt özel sınıflarındaki eğitilebilir geri zekâlı çocukların, beden eğitimi uygulamalarının program, ortam, eğitimci, araç gereç ve süre gibi tüm eğitimi oluşturan unsurlar açısından incelenmesi, bu araştırmanın amacını oluşturmuştur.

Araştırmanın genel evrenini, Türkiye'deki eğitilebilir geri zekâlı çocuklara eğitim veren alt özel sınıf öğretmenleri ile tüm rehber öğretmenler oluşturmaktadır. Çalışma evrenini ise, Konya ilinde 1989-1990 öğretim yılında alt özel sınıflarda görev yapan öğretmenler ile orta dereceli okullarda ve R.A.M.'de çalışan rehber öğretmenler meydana getirmektedir. Araştırmanın örneklem grubu ise 30 alt özel sınıf öğretmeni ile 21 rehber öğretmenden oluşmaktadır.

Araştırmayla ilgili veriler, öğretmen ve rehber öğretmenlere uygulanan, "Evet", "Kısmen", "Hayır" tercihlerinin bulunduğu anket formları ile edinilmiştir.

Kimlik bilgileri ile rehber öğretmenlere yöneltilen genel bilgi sorularına verilen cevaplar, tablolastırılıp yüzde frekansları alınmış ve bulgular, tablolar altında yorumlanmıştır.

ZUSAMMENFASSUNG

Als Forschungsgebiet sind geistigbehinderte Kinder, die Ursache ihrer Behinderung, psychomotorische Eigenschaften der eingeschulten, 1 erziehbaren Kinder, die Notwendigkeit der Leibeserziehung für diese Kinder genommen. Daneben tendiert man auch vorhandene Probleme für ihre Leibeserziehung zu berücksichtigen.

Man hat dabei direkt auf die Sonderklassen, wo behinderte Kinder erzogen werden, im Hinblick auf "Programme, Milieu, Erzieher Mittel und Prozess" Gewicht gelegt.

Zum Forschungsbereich zählen die Lehrer, die 1989-1990 diese Sonderklassen unterrichten, und die Lehrer, die am Forschungszentrum für erzieherische Führung tätig sind. Zur Befragung sind 30. Sonderklassenlehrer und 21 Lehrer für erzieherische Führung gerufen.

Diese Lehrer haben die Umfrage mit "Ja", "Nein", "Teileweise" beantwortet. Die Antworten sind in Tabellen zusammengefasst, die die Frequenzen und Resultate zeigen, indem man von der Formel χ^2 ausgeht.

Zum Schluss ist folgendes zu behaupten:

Die meisten der befragten Lehrer haben kein "die Leibeserziehung" betreffendes Fach abgeschlossen. Es herrscht in diesen Schulen ein Mangel an dem Unterrichtsplatz, -mittel und dem notwendigen Programm.

In dem vierten. Kapiteln unserer Arbeit unterstricht man die Vorschläge, die hauptsächlich von unseren Resultaten ausgeht.

EKLER

Ek	Sayfa
1. Eğitim Fakültesi Dekanlığı Yazısı	113
2. Valilik Onayı	114
3. Öğretmen ve Rehber öğretmenlere Yöneltilen Anket Formları	116

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM FAKÜLTESİ DEKANLIĞI

113

42099 - Konya,/...../19.....

üm : Personel

rt : 23.280/2492

nu : Anket Fk.

30 MAYIS 1990

Sa. Ahmet SAKIOĞLU
Beden Eğitimi Bölümü Öğretim Görevlisi

Anket uygulayacağınız okullar ile ilgili Valilik onay örneği
ektedir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Ekli: 1 onay

Prof. Dr. Selim SAKIOĞLU
DEKAN

T.C.
KONYA VALİLİĞİ
MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

KONYA

Sp. Etz. Şb./

Res:

10.05.90 10902

VALİNEK MAKAMINA
KONYA

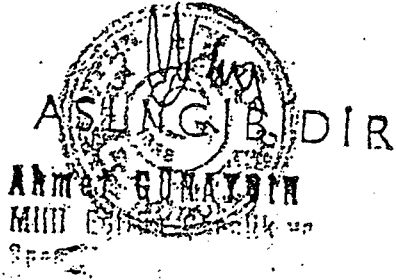
Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi Spor Bölümü Şube Müdürü g.ö.ö. İsmet Sami Şenel'in Yüksek Lisans tezi ile ilgili olarak, İhtisap Rehberlik ve Eğitim Kurumlarında ve Kurularda, Marmara, Selçuklu ilçe merkezindeki İlk ve Ortaokullarda akrobat uygulaması yapmak istediğine dair dilekgesi, akrobat hareketleri ile ilgili olarak yazdığı ekte sunulmuştur.

İhtisap Rehberlik ve Eğitim Kurumlarında da uygun görülmesi takdirinde tanzimlerini arz ederim.

Recep YERLİN
Millî Eğitim Müdürü

O L UR
17.5.1990

İbrahim KAYMAK
Vali Yardımcısı V.

Değerli Eğitimci

M.E.B. Eğitilebilir Geri Zekalı çocuklar için ilkokul programında yer alan Beden Eğitimi Ders Programında bulunması ve uygulanması gereken, ayrıca program dışı psikomotor faaliyetleri ve ihtiyaçları kapsayan anket soruları aşağıya çıkarılmıştır.

Bu konuda eğitimci olarak katkılarınıza bilimsel araştırma için ihtiyaç duyulmuştur. Bu anket sadece bilimsel araştırma amacıyla uygulanmaktadır. Cevabınız gizli tutulacaktır, isim yazmanıza gerek yoktur. Lütfen, tercih ettiğiniz seçeneğin altına (x) işarete koyarak tercihinizi belirtiniz.

Zahmetlerinize şimdiden teşekkür ederim.

Ahmet SANIOĞLU
S. Ü. Eğt. Fak. Bed. Eğt. ve Sp. Eğl.
Öğretim Görevlisi

KİŞİSEL BİLGİLER (ÖĞRETMENLER)

1. Eğitilebilir geri zekâlı çocuklarla çalışma süreniz.

1. () 1-2 yıl
2. () 3-4 yıl
3. () 5-6 yıl
4. () 7- yıl

.....

2. Mezun olduğunuz okul.

1. () İlköğretmen okulu
2. () Eğitim Yüksek okulu
3. () Başka (belirtiniz)

.....

3. Geri zekâlı çocukların eğitimi konusunda hizmet içi eğitim kursuna katıldınız mı?

1. Evet ()
2. Hayır ()

4. Cevabınız "Evet" ise katıldığınız kurs süresi.

1. () 2 hafta
2. () 4 hafta
3. () 6 hafta
4. () 8 hafta
5. () Daha uzun süre (belirtiniz)

5. Böyle bir kursa katıldı iseniz geri zekâlı çocukların beden eğitimi ve psikomotor gelişimlerinin sağlanması konusunda eğitim aldınız mı?

1. Evet ()
2. Hayır ()

Eğitilebilir geri zekalı çocukların beden eğitimi programlarında yer alması düşünülen aşağıdaki hedeflere uygun davranışların sizce uygulanabilirlik derecesini maddelerin karşısındaki "evet", "kısmen", "hayır" tercihlerinden birine (x) işareti koyarak belirtiniz.

AMAÇ: Eğitilebilir geri zekalı çocukların beden ve ruh sağlıklarını koruma yollarını öğrenebilme ve geliştirebilmesi için temel alışkanlıklar kazanmalarında beden eğitimi derslerimizde;

EVET KISMEN HAYIR

DAVRANIŞLAR:

1. Öğrencilerinizin genel sağlık durumlarını biliyor musunuz? () () ()
2. Hareketin gerektiği şekilde çocukların giyinmelerini sağlıyor musunuz? () () ()
3. Beden hareketleri sonunda gereken temizliği yapmalarını sağlıyor musunuz? () () ()
4. Terli iken su içmemelerini öğretiyor musunuz? () () ()
5. Çocuklara sıkıntılı anlarındaki zararlı enerjiyi beden eğitimi ile harcıyabileceklerini hissettirebiliyor musunuz? () () ()
6. Kendi kendine birçok etkinliklerde bulunma isteğini uyandırabiliyor musunuz? () () ()
7. Sıkıntılı anlardaki grup etkinlikleri ile bu sıkıntıyı atabileceklerini öğretebiliyor musunuz? () () ()

AMAÇ: Eğitilebilir geri zekalı çocukların uygun oyun ve ritmik hareketleri öğrenebilmeleri için derslerinizde;

DAVRANIŞLAR:

8. Çalışmalarınızda sesin eşlik ettiği ritmik çalışmalara yer veriyor musunuz? () () ()
9. Hızlı ve yavaş tempoda kosturarak hareketlerin temposunu değiştirme çalışmalarını yapıyor musunuz? () () ()

	EVET	KISMEN	HAYIR
10. Durumlarına uygun alanı seçiyor musunuz?	()	()	()
11. Oyunları uygun bir şekilde oynayabilme için sağ, sol, dönüş davranmalarının öğretilmesine yönelik hareketler yaptırıyor musunuz?	()	()	()
12. Bunun için çift, tek ve karışık yönlü hareketler yaptırıyor musunuz?	()	()	()
13. Bu oyunları kurallarına uygun oynamalarını sağlıyor musunuz?	()	()	()

AMAÇ: Eğitilebilir geri zekâlı çocukların çeşitli sosyal gruplarla etkinlikte bulunabilmeleri için derslerinizde;

DAVRANIŞLAR:

14. Grupla yapılan çevre gezilerine götürüyor musunuz?	()	()	()
15. Grup oyunları düzenliyor musunuz?	()	()	()

AMAÇ: Eğitilebilir geri zekâlı çocuklarda denge, yürüyüş, büyük ve küçük adalelerin geliştirilmesi gibi tüm psikomotor gelişimlerinin sağlanması ve bu gelişimin daha etkin olabilmesi için beden eğitimi dersiniz öncesinde ve sonrasında;

DAVRANIŞLAR:

16. Çocukların kişisel farklılıklarını tesbit edip yapamayacakları hareketlerin yaptırılmasından kaçınıyor musunuz?	()	()	()
17. Hareketlerin yaptırılmasında kolaydan zora prensibine uyuyor musunuz?	()	()	()
18. Hareketlerin yaptırılması çalışmasına başlamadan evvel çocukların bedenlerini tanımaları ve beden üyelerinin fonksiyonlarını öğrenmeleri konusunda beden alıştırmaları yaptırıyor musunuz?	()	()	()
19. Hareketlerin yaptırılmasında izlenecek yol önce büyük organlar olan baş, gövde, kol ve bacakların, sonra küçük organların gelişimini amaçlayan hareketler şeklinde midir?	()	()	()

	EVET	KISMEN	HAYIR
20. Bu çocuklar için çok gerekli olan denge çalışmalarına yer veriyor musunuz?	()	()	()
21. Denge çalışmaları için hazırlanmış 5 cm.yükseklik, 10 cm.genişlik ve 2 m. boyundaki bir denge aletine sahip misiniz?	()	()	()
22. Yürüme çalışmalarında kuzu, kurbağa, ördek, tavşan yürüyüşü, kelebek uçuşu gibi taklit yürüme çalışmaları yaptırıyor musunuz?	()	()	()
23. Yürüme çalışmalarında masa, sandalye, bahçe merdiveni gibi araçlar kullanarak engelli yürüme çalışmaları yaptırıyor musunuz?	()	()	()
24. Düz çizgi, daire, denge aleti üzerinde geri geri yürüme çalışmaları yaptırıyor musunuz?	()	()	()
25. Düz çizgi, daire, denge aleti üzerinde yan yan yürüme çalışmaları yaptırıyor musunuz?	()	()	()
26. Parmak ucunda, topuk üzerinde, tek ayak üzerinde zıplayarak yürüme vb. gibi çalışmalar yaptırıyor musunuz?	()	()	()
27. Omuz hareketleri yaptırıyor musunuz?	()	()	()
28. Dirsek hareketleri yaptırıyor musunuz?	()	()	()
29. Bilek hareketleri yaptırıyor musunuz?	()	()	()
30. El ve parmak hareketleri yaptırıyor musunuz?	()	()	()
31. Bu hareketleri yaptırırken kağıt, lastik top, kutu, halı vs. gibi araçlar kullanıyor musunuz?	()	()	()

Değerli Rehber Öğretmen

M.E.B. Eğitilibelir Geri Zekalı Çocuklar için ilkokul programında yer alan Beden Eğitimi Ders Programında bulunması ve uygulanması gereken ayrıca program dışı psikomotor faaliyetleri ve ihtiyaçları kapsayan anket soruları aşağıya çıkarılmıştır.

Bu konuda rehber öğretmen olarak katkılarınıza bilimsel araştırmalar için ihtiyaç duyulmuştur. Bu anket sadece bilimsel araştırma amacı ile uygulanmaktadır. Cevabınız gizli tutulacaktır, isim yazmanıza gerek yoktur. Lütfen, tercih ettiğiniz seçeneğin altına (x) işaretini koyarak tercihinizi belirtiniz.

Zahmetlerinize şimdiden teşekkür ederim.

Ahmet SANIOĞLU
S.Ü.Eğt.Fak.Bed.Eğt.ve Sp.Đl.
Öğretim Görevlisi

KİŞİSEL BİLGİLER (REHBER ÖĞRETMENLER)

1. En son mezun olduğunuz Fakülte ve Yüksek Okul (yazınız)
.....
2. Rehber öğretmen olarak çalışma süreniz.
 1. () 1-3 yıl
 2. () 4-6 yıl
 3. () 7-9 yıl
 4. () 10-12 yıl
 5. () 13-15 yıl
 6. () 16-18 yıl
 7. () 19-21 yıl
 8. () 21 ve sonrası
3. Mezun olduğunuz okuldan geri zekâlı çocukların eğitimi konusunda kredili ya da seçmeli ders aldınız mı?
 1. Evet ()
 2. Hayır ()
4. Mezun olduğunuz okulda eğitilebilir geri zekâlı çocuklarla ilgili ders aldı iseniz bu çocukların psikomotor gelişimleri ve beden eğitimleri konusunda yeterli bilgiye sahip olabildiniz mi?
 1. Evet ()
 2. Hayır ()

REHBER ÖĞRETMENLERE YÖNELTİLEN GENEL SORULAR

	EVET	KISMEN	HAYIR
1. Eğitilebilir geri zekâlı çocuklara yeterli bir beden eğitimi programı uygulandığı takdirde akademik başarılarının artacağı görüşüne katılır mısınız?	()	()	()
2. Eğitilebilir geri zekâlı çocuklara yeterli bir beden eğitimi programı uygulandığı takdirde zekâ gelişimlerini olumlu yönde etkileyeceği görüşüne katılır mısınız?	()	()	()
3. M.E.B.'nin tesbit etmiş olduğu haftada bir saatlik beden eğitimi dersini yeterli buluyor musunuz?	()	()	()
4. Yeterli bulmuyorsanız bu sürenin artırılması gerektiği görüşüne katılır mısınız?	()	()	()
5. Sizce eğitilebilir geri zekâlı çocuklara etkin bir beden eğitimi programı için okullar yeterli araç gereç ve ortama sahip midir?	()	()	()
6. M.E.B.'nin eğitilebilir geri zekâlı çocuklar için hazırlamış olduğu beden eğitimi ders programını uygun ve yeterli buluyor musunuz?	()	()	()
7. Eğitilebilir geri zekâlı çocuklara verilen beden eğitimi ders programının verimli bir şekilde uygulanabilmesi için bütçeden özel bir ödenek ayrılması gereğine inanıyor musunuz?	()	()	()
8. Eğitilebilir geri zekâlı çocukların beden eğitimi programları konusunda yerli ve yabancı kaynakları kütüphane vb. gibi yerlerden izleme imkânına sahip misiniz?	()	()	()
9. Eğitilebilir geri zekâlı çocukların beden eğitimi programları konusunda yerli ve yabancı kaynakları maddi imkânlarınız dahilinde satın alabilme imkânına sahip misiniz?	()	()	()
10. Sizce eğitilebilir geri zekâlı çocuklara etkin bir beden eğitimi programı için sınıf öğretmenleri yeterli ve teknik bilgiye sahip midir?	()	()	()

	EVET	KISMEN	HAYIR
11. Eğitilebilir geri zekâlı çocukların beden eğitimi derslerine bu konuda özel olarak yetişmiş beden eğitimi öğretmenlerinin girmesini uygun bulur musunuz?	()	()	()
12. Eğitilebilir geri zekâlı çocukların psikomotor gelişim seviyelerini belirleyebilecek bir "psikomotor gelişim ölçeği" ne sahip misiniz?	()	()	()

Eğitilebilir geri zekâlı çocukların beden eğitimi programlarında yer alması düşünülen aşağıdaki hedeflere uygun davranışların, sizce uygulanabilirlik derecesini maddelerin karşısındaki "evet", "kısmen", "hayır" tercihlerinden birine (x) işareti koyarak belirtiniz.

AMAÇ: Eğitilebilir geri zekâlı çocukların beden ve ruh sağlıklarını koruma yollarını öğrenebilme ve geliştirebilmesi için temel alışkanlıklar kazanmalarında beden eğitimi derslerinde;

DAVRANIŞLAR:

	EVET	KISMEN	HAYIR
1. Öğrencilerin genel sağlık durumları biliniyor mu?	()	()	()
2. Hareketin gerektiği şekilde çocukların giyinmeleri sağlanıyor mu?	()	()	()
3. Beden hareketlerinden sonra gereken temizliği yapmaları sağlanıyor mu?	()	()	()
4. Terli iken su içmemeleri öğretiliyor mu?	()	()	()
5. Çocuklara sıkıntılı anlarındaki zararlı enerjiyi beden eğitimi ile harcıyabilecekleri hissettirebiliniyor mu?	()	()	()
6. Kendi kendine birçok etkinliklerde bulunma isteği uyandırabiliyor mu?	()	()	()
7. Sıkıntılı anlardaki grup etkinlikleri ile bu sıkıntıyı atabilecekleri öğretiliyor mu?	()	()	()

EVET KISMEN HAYIR

AMAÇ: Eğitilebilir geri zekâlı çocukların uygun oyun ve ritmik hareketleri öğrenebilmesi için okulların beden eğitimi derslerinde,

DAVRANIŞLAR:

8. Derslerde sesin eşlik ettiği ritmik çalışmalara yer veriliyor mu? () () ()
9. Hızlı ve yavaş tempoda koşturarak hareketlerin temposunu değiştirme çalışmaları yaptırılıyor mu? () () ()
10. Durumlarına uygun oyunlar seçiliyor mu? () () ()
11. Oyunları uygun bir şekilde oynayabilmeleri için sağ, sol ve dönüş davranmalarının öğretilmesine yönelik hareketler yaptırılıyor mu? () () ()
12. Bunun için çift, tek ve karışık yönlü hareketler yaptırılıyor mu? () () ()
13. Bu oyunları kurallarına uygun oynamaları sağlanıyor mu? () () ()

AMAÇ: Eğitilebilir geri zekâlı çocukların çeşitli sosyal gruplarla etkinliklerde bulunabilmeleri için okulların beden eğitimi derslerinde,

DAVRANIŞLAR:

14. Gruplarla yapılan çevre gezilerine götürülüyorlar mı? () () ()
15. Grup oyunları düzenleniyor mu? () () ()

AMAÇ: Eğitilebilir geri zekâlı çocuklarda denge, yürüyüş, büyük ve küçük adalelerin geliştirilmesi gibi tüm psikomotor gelişimlerinin sağlanması ve bu gelişimin daha etkin olabilmesi için beden eğitimi derslerinde,

DAVRANIŞLAR:

16. Çocukların kişisel farklılıkları tesbit edilip yapamayacakları hareketlerin yaptırılmasından kaçınılıyor mu? () () ()

	EVET	KISMEN	HAYIR
17. Hareketlerin yaptırılmasında kolaydan zora prensibine uyuluyor mu?	()	()	()
18. Hareketlerin yaptırılması çalışmasına başlamadan önce çocuklara bedenlerini tanımlarını ve beden üyelerinin fonksiyonlarını öğrenmeleri konusunda beden alıştırmaları yaptırılıyor mu?	()	()	()
19. Hareketlerin yaptırılmasında izlenecek yol önce büyük organlar olan baş, gövde, kol ve bacakların, sonra küçük organların gelişimini amaçlayan hareketler şeklinde midir?	()	()	()
20. Bu çocuklar için çok gerekli olan denge çalışmalarına yer veriliyor mu?	()	()	()
21. Denge çalışmaları için özel hazırlanmış 5 cm.yükseklik, 10 cm.genişlik ve 2 m. boyunda denge aleti mevcut mudur?	()	()	()
22. Yürüme çalışmalarında kuzu, kurbağa, ördek, tavşan yürüyüşü, kelebek uçuşu gibi taklit yürüme çalışmaları yaptırılıyor mu?	()	()	()
23. Yürüme çalışmalarında masa, sandalye, bahçe merdiveni gibi araçlar kullanılarak engelli yürüme çalışmaları yaptırılıyor mu?	()	()	()
24. Düz çizgi, daire, denge aleti üzerinde geri geri yürüme çalışmaları yaptırılıyor mu?	()	()	()
25. Düz çizgi, daire, denge aleti üzerinde yan yan yürüme çalışmaları yaptırılıyor mu?	()	()	()
26. Parmak ucunda, topuk üzerinde, tek ayak üzerinde zıplayarak yürüme vb. gibi çalışmalar yaptırılıyor mu?	()	()	()
27. Omuz hareketleri yaptırılıyor mu?	()	()	()
28. Dirsek hareketleri yaptırılıyor mu?	()	()	()
29. Bilek hareketleri yaptırılıyor mu?	()	()	()
30. El ve parmak hareketleri yaptırılıyor mu?	()	()	()
31. Bu hareketler yaptırılırken kağıt, lastik top, kutu, halı vs. gibi araçlar kullanılıyor mu?	()	()	()

DİPNOTLAR

- (1) Arthur T., Jersild, Çocuk Psikolojisi, Çeviren: Gülseren Günge, (Ank.Üni.Eğitim Fak.Yay., Ankara, 1979) s.113
- (2) Doğan Çağlar, Geri Zekâlı Çocuklar ve Eğitimi, (Ankara Üni.Eğitim Fak.Yay., Ankara, 1979) s.58
- (3) Arthur T., Jersild, ön.Ver., s.34
- (4) Doğan Çağlar, ön.Ver., s.64
- (5) İhsan Şükrü Aksel, Psikiatri, (Çelikkilt Matbaası, İstanbul, 1955) s.98
- (6) Semra Sökücü, Nurçin Saka, "Metabolizma Hastalıkları", Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları, (İstanbul Tıp Fak.Vakfı, Bayda Yay., Cilt:1-2, İstanbul, 1984) s.373
- (7) Semra Sökücü, Nurçin Saka, ön.Ver., s.383
- (8) Doğan Çağlar, ön.Ver., s.63.
- (9) Semra Sökücü, Nurçin Saka, ön.Ver., s.395-396
- (10) E.H.Towsend, Hr.M.Jr.Mason, H.H.Strong, "Galactosomia and Its Relation To Laennecs Cirrhosis", (Pediatrics 7, 1951) s.760
- (11) Olcay Neyzi, Hülya Günöz, Nurçin Saka, "Büyüme ve Gelişme Endokrinolojisi", Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları, (İstanbul Tıp Fak.Vakfı, Bayda Yay., Cilt:1-2, İstanbul, 1984) s.108
- (12) Selçuk Apak, "Merkezi Sinir Sistemi Anomalileri", Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları, (İstanbul Tıp Fak.Vakfı, Bayda Yay., Cilt:3, İstanbul, 1984) s.557
- (13) Doğan Çağlar, ön.Ver., s.36
- (14) Doğan Çağlar, ön.Ver., s.38
- (15,16,17) Doğan Çağlar, ön.Ver., s.65
- (18) Doğan Çağlar, ön.Ver., s.64
- (19) C.U.Lowe, M.Terney and MacLachan, "Organic Aciduris", (A.M.A.J.Dis:Child, 83, 1952) s.164
- (20) Gündüz Gedikoğlu, Gülay Can, "Yenidoğan Sarılıkları", Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları, (İstanbul Tıp Fak.Vakfı, Bayda Yay., Cilt:3, İstanbul, 1984) s.580
- (21,22) Doğan Çağlar, ön.Ver., s.65

(23) Selçuk Apak, Meral Özmen, "Sinir ve Kas Sistemi", Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları, (İstanbul Tıp Fak.Vakfı, Bayda Yay., Cilt:3, İstanbul, 1984) s.580

(24,25) Doğan Çağlar, ön.Ver., s.66,67

(26) Olcay Neyzi, "Sosyal Pediatri", Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları, (İstanbul Tıp Fak.Vakfı, Bayda Yay., Cilt:1-2, İstanbul, 1984) s.4

(27) "Zinc and Fetal Alcohol Syndrome", The American Journal of Clinical Nutrition, (Vol:44, 1986) s.259

(28) Lale Vanlı, "Doğum Ağırlığı Normal (DAN) Olan Bebekler ile Doğum Ağırlığı Düşük (DAD) Olan Bebeklerin İlk Altı Ay İçindeki Psikomotor Gelişimleri", Psikoloji Dergisi, (Aralık, 1982, Cilt:4, Sayı,16) s.7

(29) H.H.Sandstead, "A Brief History of the Influence of Trace Elements on Brain Function", The American Journal of Clinical Nutrition, (Vol: 43, 1986) s.293

(30) H.H.Sandstead, "Zinc Essentiality for Brain Developmant", Nutrutian Reviews, (Vol:43, 1985) s.141

(31) Hacettepe Univ.Beslenme ve Diyetetik Bölümü öğretim elemanları, "Gebe ve Emzikli Kadınların Beslenme Alışkanlıkları ve Bunun Anne Sağlığı ve Çocuk ölümü ile ilişkisi", Beslenme ve Diyet Dergisi, (Çağ Matbaası, Cilt:14, Ankara, 1985) s.8

(32) Perihan Aslan, "Ana ve Çocuk Beslenmesi", (Ders Notları, Hacettepe Univ.Yay., 1978) s.6

(33) Doğan Çağlar, ön.Ver., s.72

(34) Arthur T.Jersild, ön.Ver., s.56

(35) Doğan Çağlar, ön.Ver., s.74

(36) Doğan Çağlar, ön.Ver., s.76

(37) Hüseyin Nazlı, "öğretilebilir ve Eğitilebilir Zihinsel özürlü Çocukların Psikomotor Gelişim Yönünden Normal Zihinsel Yeteneklilerle Karşılaştırılması (8-12 Yaş Grubu)", (Yayınlanmamış Bilim Uzmanlığı Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Nisan 1986) s.4

(38) Arthur T.Jersild, ön.Ver., s.11

(39) Atalay Yörükoğlu, Gelişim ilkeleri ve Çocuk Ruhsal Gelişimi, (Türkiye İş Bankası Kültür Yay., Ankara 1981) s.38

- (40) Güler Okman, Serap Mahtav, Çocuk Gelişiminin Temel İlkeleri, (Boğaziçi Univ.Id.Bil.Araştırma ve Uygulama Enst., Ist., Şubat, 1979) s.15
- (41) Halis Özgü, Çocuk Psikolojisi, (Özgü Yay., 1986) s.164
- (42) Şule Bilir, Çocuk Gelişimi ve Eğitimi El Kitabı II, (Hacet-tepe Univ.Yay., 1979) s.12
- (43) Hüseyin Nazlı, ön.Ver., s.10
- (44) Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı Özel Eğitim Okulları Yönetmeliği Tebliğler Dergisi, (Sayı:12, 30 Aralık 1985) s.583
- (45) G.Sarason, R.Barbara Sarason, Abnormal Psychology, Third Edition, 1983, s.128
- (46) Doğan Çağlar, ön.Ver., s.30
- (47) Mitat Enç, Doğan Çağlar, Yahya Özsoy, Özel Eğitime Giriş, (Ankara Univ.E.F.Yay., No:95, Ankara, 1981) s.249-250
- (48) Atalay Yörükoğlu, Çocuk Ruh Sağlığı, (Türkiye İş Bankası Kültür Yay., 10. Baskı, Ankara, 1986) s.85
- (49) Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı, Eğitilebilir Geri Zekâlı Çocuklar İçin İlkokul Programı, (M.E.B.Yay., Ankara, 1987) s.199
- (50) Doğan Çağlar, ön.Ver., s.80
- (51) Mitat Enç, Doğan Çağlar, Yahya Özsoy, ön.Ver., s.250
- (52) Doğan Çağlar, ön.Ver., s.454-455
- (53) Hasan Karatepe, Zekâ Özürlü Çocuklar, (Karatepe Yayınları 4, Ankara, 1986) s.48
- (54) G.Kreezer, "Motor Studies of the Mentally Deficient" quantitative Methods at Various Levels of Integration, (Train Schl.-Bull., 32, 1935) s.125-135
- (55) Mitat Enç, Doğan Çağlar, Yahya Özsoy, ön.Ver., s.245
- (56) Rıdvan Cebiroğlu, Geç Gelişen ve Güç Öğrenen Çocuklar Bakım-Eğretim-Tedavi, (Reyo Basımevi, İstanbul, 1976)s.113-114
- (57) Mitat Enç, Üstün Beyin Gücü, (Ank.Üniv.Eğitim Fak.Yay., No:83, Ankara, 1979) s.337
- (58) Ülker Akkutay, Enderun Mektebi, (Gazi Üniv.Gazi Eğitim Fak.Yay., No:4, Ankara, 1984) s.88

- (59) Mitat Enç, ön.Ver., s.332
- (60) Hülya Gökmen, "Fiziksel ve Devinimsel Gelişimin Zihinsel Gelişim ile Akademik Başarıya Etkisi", (Yayınlanmamış Bilim Uzmanlığı Tezi, Ankara Üniv.Eğitim Fakültesi, Ankara, 1982) s.7
- (61) E.Friedmann, "Zekâ ve Motor Gelişimi Hakkında Araştırma Raporu", Çeviren Duriye Köprülü, Beden Eğitimi Dergisi, (Nisan, 1974) s.11
- (62) Hülya Gökmen, ön.Ver., s.62-63
- (63) M.E.B. Eğitilebilir Çocuklar İçin İlkokul Programı, M.E.B. Yay., Ankara, 1990) s.25-26
- (64) M.E.B. Özel Eğitim Kurumları Tanıtımı El Kitabı, (M.E.B. Yay., Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1991) s.7
- (65) Doğan Çağlar, ön.Ver., s.99
- (66) Özel Eğitim Kurumları Tanıtımı El Kitabı, ön.Ver., s.7-8
- (67) Güner Öztunalı, "İlkokul Çağındaki Eğitilebilir Geri Zekâlı Çocuklarda Beden Eğitimi-Oyun Uygulaması" (Yayınlanmamış Bilim Uzmanlığı Tezi, Gazi Üniv.Sos.Bil.Enst.,Beden Eğitimi Spor Böl., Ankara, 1987) s.26
- (68) Özel Eğitim Kurumları Tanıtımı El Kitabı, ön.Ver., s.9
- (69) Güner Öztunalı, ön.Ver., s.26
- (70) Özel Eğitim Kurumları Tanıtımı El Kitabı, ön.Ver., s.13
- (71) Konya Milli Eğitim Müdürlüğü, 1989-1990 öğretim Yılı Konya İli Alt özel Sınıflar Çizelgesi
- (72) M.E.B. Eğitilebilir Geri Zekâlı Çocuklar İçin İlkokul Programı, ön.Ver., s.206
- (73) M.E.B. Eğitilebilir Çocuklar İçin İlkokul Programı,ön.Ver., s.221
- (74) Doğan Çağlar, ön.Ver., s.485
- (75) Doğan Çağlar, ön.Ver., s.490
- (76) Güner Öztunalı, ön.Ver., s.29
- (77) Güner Öztunalı, ön.Ver., s.32
- (78) M.E.B. Eğitilebilir Geri Zekâlı Çocuklar İçin İlkokul Programı, ön.Ver., s.202-203-204

(79) Bülbin Sucuoğlu, Marikeen Van Der Kruijs, Ağır öğrenen Çocuklar için Düzenlenen Eğitim Programı, (Ajans Türk Matbaacılık San., Ankara, 1981) s.5-6

(80) Güner Öztunalı, ön.Ver., s.40-63

(81) M.E.G.ve S.B. "özürlü gençlere götürülecek hizmetler Komisyon Raporu", I. Gençlik Şurası, (24-28 Ekim 1988) s.11

(82) T.C.Başbakanlık Gençlik ve Spor Genel Md.Eğitim Dai.Bşk. "Avrupa Herkes için Spor Yasası özürlüler", Çeviren:M.Can Şipal, (Yay.No:104, Ankara, 1991) s.8

(83) Arthur T.Jersild, ön.Ver., s.169

(84) Savaş Büyükkaragöz, Demokrasi Eğitimi, (Türk Demokrasi Vakfı Yay., Ankara, 1990) s.153

(85) Savaş Büyükkaragöz, ön.Ver., s.7

(86) Atalay Yörükoğlu, Çocuk Ruh Sağlığı, (1986), s.77

(87) Doğan Çağlar, ön.Ver., s.12

(88) Hüseyin Nazlı, ön.Ver., s.15

(89) DPT 5.BYKP, SİQIK Raporu, (Ankara, Mart 1983) s.35

(90) Saim Kaptan, Bilimsel Araştırma Teknikleri ve İstatistik Yöntemleri, (Bilim Yay., Ankara, 1987) s.151

(91) Saim Kaptan, ön.Ver., s.306

ÖZGEÇMİŞ

1955 yılında Ordu'nun Ünye ilçesinde doğdu. İlk ve orta öğrenimi Ünye'de tamamlayarak yüksek öğrenimine 1977-1978 öğretim yılında Anadoluhisarı Gençlik ve Spor Akademisinde başladı. Spor Yönetimi Uzmanlık ve Fizik Tedavi Spor Masajı yardımcı uzmanlık branşlarında eğitim alarak 1982 yılı Şubat ayında mezun oldu.

1984 yılında Sağlık Bakanlığı Ankara Rehabilitasyon Merkezinde göreve başlayarak 1988 yılında Ankara Şeker Fabrikalarına geçti ve aynı yıl içerisinde Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nin açmış olduğu öğretim görevliliği imtihanına girdi. Bu imtihanı kazanarak 1988 yılı Aralık ayında öğretim görevlisi olarak üniversitede göreve başladı.

Halen S.Ü.Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümü'nde, Spor Yönetimi, İlk Yardım ve Spor Masajı derslerini yürütmektedir.

T. C.
Yükseköğretim Kurulu
Dokümantasyon Merkezi